
कविकुलगुरु - कालिदास - संस्कृत - विश्वविद्यालयः

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय रामटेक

E

हस्तलिखित संग्रह

दाखल.क्र. M-2661 विषय वेद

नाव ऋग्वेद संहिता तृतिय अष्टक

लेखक/लिपीकार -

पृष्ठ 106 काळ - पुर्ण/ अपुर्ण

M-2661

॥ अथ तृतीयाष्टक प्रारंभः ॥

प॰ तृ॰ १ ॥श्रीगणेशाय नमः॥ ॥हरिः ओम्॥ ॥प्र। ये। आरुः। त्रितिऽपृष्ठस्य। धासेः। आ।
१ मातरा। वि। विश्रुः। सप्त। वाणीः। परिऽक्षिता। पितरा। सं। चरेते इति। प्र। सस्राते इ
ति। दीर्घं। आयुः। प्रऽयक्षे। दिवक्षसः। धेनवः। वृष्णः। अनूवाः। देवीः। आ। तस्थौ
। मधुऽमत्। वहंतीः। ऋतस्य। त्वा। सदसि। क्षेमऽयंतं। परि। एका। चरति। वर्तनिं
। गोः। आ। सी। अरोहत्। सुऽयमाः। भवंतीः। पतिः। चिकित्वान्। रयिऽवित्। र
यीणां। प्र। नीलऽपृष्ठः। अतसस्य। धासेः। ताः। अवासयत्। पुरुधऽप्रती
कः। महि। त्वाष्ट्रं। ऊर्जयंतीः। अजुर्यं। स्तभुऽयमानं। वहतः। वहंति। वि। अंग
भिः। दिद्युतानः। सधऽस्थे। एकांऽइव। रोदसी इति। आ। विवेश। जानंती इति। वृष्णः। १
अरुषस्य। शेवं। उत। ब्रध्नस्य। शासने। रणंति। दिवःऽरुचः। सुऽरुचः। रोचमा

नाः। इळा। येषां। गण्या। माहिना। गीः॥ १ उतो इति। पितृऽभ्यां। प्रऽविदा। अनु। घो
षं। महः। महत्ऽभ्यां। अनयंत। भूषं। उक्षा। ह। यत्र। परि। धानं। अक्तोः। अनु। स्वं
। धाम। जरितुः। ववक्ष। अध्वर्युऽभिः। पंचऽभिः। सप्त। विप्राः। प्रियं। रक्षंते। निऽ
हितं। पदं। वेरितिवेः। प्राचः। मदंति। उक्षणः। अजुर्याः। देवाः। देवानां। अनु। हि।
व्रता। गुरितिगुः। वृषऽयंते। मदे। अत्याय। पूर्वीः। वृष्णे। चित्राय। रश्मयः। सुऽ
यामाः। देव। होतः। मंद्रऽतरः। चिकित्वान्। महः। देवान्। रोदसी इति। आ। इह।
वक्षि। पृक्षऽप्रयजः। द्रविणः। सुऽवाचः। सुऽकेतवः। उषसः। रेवत्। ऊषुः। उतो
इति। चित्। अग्ने। महिना। पृथिव्याः। कृतं। चित्। एनः। सं। महे। दशस्य। २ सू
अंजंति। त्वां। अध्वरे। देवऽयंतः। वनस्पते। मधुना। दैव्येन। यत्। ऊर्ध्वः। तिष्ठाः।

प॰सू॰ १
२

द्रविणा । इह । धत्तात् । यत् । वा । क्षयः । मातुः । अस्याः । उपऽस्थे । संऽइद्धस्य
। श्रयमाणः । पुरस्तात् । ब्रह्म । वन्वानः । अजरं । सुऽवीरं । आरे । अस्मत् ।
अमतिं । बाधमानः । उत् । श्रयस्व । महते । सौभगाय । उत् । श्रयस्व । वनस्प
ते । वर्ष्मन् । पृथिव्याः । अधि । सुऽमिती । मीयमानः । वर्चः । धाः । यज्ञऽवाह
से । युवा । सुऽवासाः । परिऽवीतः । आ । अगात् । सः । ऊं इति । श्रेयान् । भवति ।
जायमानः । तं । धीरासः । कवयः । उत् । नयंति । सुऽआध्यः । मनसा । देवऽ
यंतः । जातः । जायते । सुदिनऽत्वे । अह्नां । सऽमर्यः । आ । विदथे । वर्धमानः ।
पुनंति । धीराः । अपसः । मनीषा । देवऽया । विप्रः । उत् । इयर्ति । वाचं । या
न् । वः । नरः । देवऽयंतः । निऽमिम्युः । वनस्पते । स्वऽधितिः । वा । ततक्ष । ते । दे

२

वासः । स्वरवः । तस्थिऽवांसः । प्रजाऽवत् । अस्मे इति । दिधिषंतु । रत्नं । ये । वृक्णासः
। अधि । क्षमि । निऽमितासः । यतऽस्रुचः । ते । नः । व्यंतु । वार्यं । देवऽत्रा । क्षेत्रऽसा
धसः । आदित्याः । रुद्राः । वसवः । सुऽनीथाः । द्यावाक्षामा । पृथिवी । अंतरिक्षं ।
सऽजोषसः । यज्ञं । अवंतु । देवाः । ऊर्ध्वं । कृण्वंतु । अध्वरस्य । केतुं । हंसाःऽइव ।
श्रेणिऽशः । यतानाः । शुक्राः । वसानाः । स्वरवः । नः । आ । अगुः । उत्ऽनीयमानाः ।
कविऽभिः । पुरस्तात् । देवाः । देवानां । अपि । यंति । पाथः । शृंगाणिऽइव । इत् ।
शृंगिणां । सं । ददृश्रे । चषालऽवंतः । स्वरवः । पृथिव्यां । वाघतऽभिः । वा । विऽह
वे । श्रोषमाणाः । अस्मान् । अवंतु । पृतनाऽज्येषु । वनस्पते । शतऽवल्शः । विरो
ह । सहस्रऽवल्शाः । वि । वयं । रुहेम । यं । त्वां । अयं । स्वऽधितिः । तेजमानः । प्रऽ

सखायः।आ।ववृमहे।देवं।मर्तासः।ऊतये।अपां।नपातं।सुभगं।सुदीदिं। १

१·त·१ निनाये।महते।सोभगाय। [illegible]तिं।सुऽप्रतूर्त्तिं।अनेहसं।कायमानः।वना।

३ त्वं।यत्।मातॄः।अजगन्।अपः।न।तत्।ते।अग्ने।प्रऽमृषे।निऽवर्त्तनं।यत्।

दूरे।सन्।इह।अभवः।अति।तृष्टं।ववक्षिथ।अथ।एव।सुऽमनाः।असि।प्रऽ

प्र।अन्ये।यंति।परि।अन्ये।आसते।येषां।सख्ये।असि।श्रितः।ईयिऽवांसं।

अति।स्रिधः।शश्वतीः।अति।सश्चतः।अनु।ईं।अविंदन्।निऽचिरासः।

अद्रुहः।अप्ऽसु।सिंहंऽइव।श्रितं।सस्ऽवांसंऽइव।त्मना।अग्निं।इत्था।ति

रःऽहितं।आ।एनं।नयत्।मातरिश्वा।पराऽवतः।देवेभ्यः।मथितं।परि। ५

तं।त्वा।मर्त्ताः।अगृभ्णत।देवेभ्यः।हव्यऽवाहन।विश्वान्।यत्।यज्ञान्।अ

भिऽपासि।मानुष।तव।क्रत्वा।यविष्ठ्य।तत्।भद्रं।तव।दंसना।पाकाय। ३

चित्। छदयति। त्वां। यत्। अग्ने। पशवः। सं्ऽआसते। संऽइद्धं। अपिऽशर्वरे। आ।
जुहोत। सुऽअध्वरं। नरं। पावकऽशोचिषं। आशुं। दूतं। अजिरं। प्रत्नं। ईड्यं।
श्रुष्टी। देवं। सपर्यत। त्रीणि। शता। त्री। सहस्राणि। अग्निं। त्रिंशत्। च। देवाः
। नव। च। असपर्यन्। औक्षन्। घृतैः। अस्तृणन्। बर्हिः। अस्मै। आत्। इत्।
होतारं। नि। असादयंत। ९ त्वां। अग्ने। मनीषिणः। संऽराजं। चर्षणीनां। देवं।
मर्त्तासः। इंधते। सं। अध्वरे। त्वां। यज्ञेषु। ऋत्विजं। अग्ने। होतारं। ईळते। गोपाः।
ऋतस्य। दीदिहि। स्वे। दमे। सः। घ। यः। ते। ददाशति। संऽइधा। जातऽवेदसे।
सः। अग्ने। धत्ते। सुऽवीर्यं। सः। पुष्यति। सः। केतुः। अध्वराणां। अग्निः। देवेभिः
। आ। गमत्। अंजानः। सप्त। होतृऽभिः। हविष्मते। प्र। होत्रे। पूर्व्यं। वचः। अग्न

प॰ स॰ १
४

ये। भरन्त। बृहत्। विप्राः। ज्योतींषि। बिभ्रति। न। वेधसे। ७ अग्निं। वर्धतु। नः। गिरः। यतः। जायते। उक्थ्यः। महे। वाजाय। द्रविणाय। दर्शतः। अग्ने। यजिष्ठः। अध्वरे। ० होता। मंद्रः। वि। राजसि। अति। स्रिधः। सः। नः। पावक। दीदिहि। द्युऽमत्। अस्मे इति। सुऽवीर्यं। भव। स्तोतृऽभ्यः। अंतमः। स्वस्तये। तं। त्वा। विप्राः। विपन्यवः। जागृऽवांसः। सं। इंधते। हव्यऽवाहं। अमर्त्यं। सहःऽवृधं। ८ अग्निः। होता। पुरःऽहितः। अध्वरस्य। विऽचर्षणिः। सः। वेद। यज्ञं। आनुषक्। सः। हव्यऽवाट्। अमर्त्यः। उशिक्। दूतः। चनःऽहितः। अग्निः। धिया। सं। ऋण्वति। अग्निः। धिया। सः। चेतति। केतुः। यज्ञस्य। पूर्व्यः। अर्थं। हि। अस्य। तरणिं। अग्निं। सूनुं। सनःऽश्रुतं। सहसः। जातऽवेदसं। वह्निं।

४

देवाः। अकृण्वन्। अदाभ्यः। पुरःऽएता। विशां। अग्निः। मानुषीणां। तूर्णिः। र
थः। सदा। नवः। ५ सह्वान्। विश्वाः। अभिऽयुजः। क्रतुः। देवानां। अमृक्तः। अ
ग्निः। तुविश्रवःऽतमः। अभि। प्रयांसि। वाहसा। दाश्वान्। अश्नोति। मर्त्यः। क्षयं।
पावकऽशोचिषः। परि। विश्वानि। सुऽधिता। अग्नेः। अश्याम। मन्मऽभिः। विप्रा
सः। जातऽवेदसः। अग्ने। विश्वानि। वार्या। वाजेषु। सनिषामहे। त्वे इति। देवा
सः। आ। ईरिरे। १० इंद्राग्नी इति। आ। गतं। सुतं। गीःऽभिः। नभः। वरेण्यं।
अस्य। पातं। धिया। इषिता। इंद्राग्नी इति। जरितुः। सचा। यज्ञः। जिगाति।
चेतनः। अया। पातं। इमं। सुतं। इंद्रं। अग्निं। कविऽछदा। यज्ञस्य। जूत्या।
वृणे। ता। सोमस्य। इह। तृंपतां। तोशा। वृत्रऽहना। हुवे। सऽजित्वाना। अपराऽ

प॰ त॰ १ जिता। इंद्राग्नी इति। वाजऽसातमा। प्र। वां। अर्चेति। उक्थिनः। नीथऽविदः।
५ जरितारः। इंद्राग्नी इति। इषः। आ। वृणे। ११ इंद्राग्नी इति। नवतिं। पुरः। दासऽपत्नीः
अधूनुतं। साकं। एकेन। कर्मणा। इंद्राग्नी इति। अपसः। परि। उप। प्र। यंति। धी
तयः। ऋतस्य। पथ्याः। अनु। इंद्राग्नी इति। तविषाणि। वां। सधऽस्थानि। प्रयां
सि। च। युवोः। अप्ऽतूर्यं। हितं। इंद्राग्नी इति। रोचना। दिवः। परि। वाजेषु। भू
षथः। तत्। वां। चेति। प्र। वीर्यं। १२ सू॰॥ अनुवाकः॥ प्र। वः। देवाय। अग्नये। बर्हि
ष्ठं। अर्च। अस्मै। गमत्। देवेभिः। आ। सः। नः। यजिष्ठः। बर्हिः। आ। सदत्। ऋत
ऽवा। यस्य। रोदसी इति। दक्षं। सचंते। ऊतयः। हविष्मंतः। तं। ईळते। तं। स ५
निष्यंतः। अवसे। सः। यंता। विप्रः। एषां। सः। यज्ञानां। अथ। हि। सः। अग्निं।

तं। वः। दुवस्यत। दाता। यः। वनिता। मघं। सः। नः। शर्माणि। वीतये। अग्निः। य
छतु। शंऽतमा। यतः। नः। प्रुष्णवत्। वसु। दिवि। क्षितिऽभ्यः। अप्ऽसु। आ। दीदिऽ
वांसं। अपूर्व्यं। वस्वीभिः। अस्य। धीतिऽभिः। ऋक्वाणः। अग्निं। इंधते। होतारं। विश्प
तिं। विशां। उत। नः। ब्रह्मन्। अविषः। उक्थेषु। देवऽहूतमः। शं। नः। शोशुच। मरुत्ऽ
वृधः। अग्ने। सहस्रऽसातमः। नु। नः। रास्व। सहस्रऽवत्। तोकऽवत्। पुष्टिऽमत्।
वसु। द्युऽमत्। अग्ने। सुऽवीर्यं। वर्षिष्ठं। अनुपऽक्षितं। १३ आ। होता। मंद्रः। वि
दथानि। अस्थात्। सत्यः। यज्वा। कविऽतमः। सः। वेधाः। विद्युत्ऽरथः। सहसः।
पुत्रः। अग्निः। शोचिःऽकेशः। पृथिव्यां। पाजः। अश्रेत्। अयामि। ते। नमःऽउक्तिं। जु
षस्व। ऋतऽवः। तुभ्यं। चेतते। सहस्वः। विद्वान्। आ। वक्षि। विदुषः। नि। सत्सि। मध्ये।

प॰ त॰ १
६

आ। बृहि॒ः। ऊ॒तये॑। य॒ज॒त्र॒। द्र॒वं॒तां। त्ते॑। उष॑सो। वा॒जयं॑ती॒ इति॑। अग्नै॑। वातस्य।
प॒थ्या॑भिः। अच्छ॑। यत्। आ॒सीं। अंजं॑ति। पू॒र्व्यं। ह॒विःऽभिः॑। आ। वं॒धुरा॑ऽइव। त॒स्थु॒तुः।
दु॒रो॒णे। मि॒त्रः। च॒। तु॒भ्यं॑। व॒रु॑णः। स॒ह॒स्व॒ः। अग्ने॑। वि॒श्वे॑। म॒रु॑तः। सु॒म्नं। अ॒र्च॒न्। यत्।
शो॒चिषा॑। स॒ह॒सः॒। पु॒त्र॒। ति॒ष्ठाः॑। अ॒भि। क्षि॒तीः। प्र॒थय॑न्। सूर्यः॑। नृन्। व॒यं। ते॑। अ॒द्य।
र॒रि॒म। हि। कामं॑। उ॒त्ता॒न॒ऽह॑स्ताः। नम॑सा। उ॒प॒ऽसद्य॑। यजि॑ष्ठेन। मन॑सा। य॒क्षि॒।
दे॒वा॒न्। अस्रे॑धता। मन्म॑ना। विप्रः॑। अग्ने॑। त्वत्। हि। पु॒त्र॒। स॒ह॒सः॒। वि। पू॒र्वीः। दे॒व
स्यं॑। यंति॑। ऊ॒तयः॑। वि। वाजाः॑। त्वं। दे॒हि। स॒ह॒स्रिणं॑। र॒यिं। नः॒। अ॒द्रो॒घेण॑। वच॑सा। स॒
त्यं। अग्ने॑। तु॒भ्यं॑। द॒क्ष॒। क॒वि॒क्र॒तो॒ इति॑ कवि॑ऽक्रतो। यानि॑। इ॒मा। दे॒व॒। मर्ता॑सः।
अ॒ध्व॒रे। अक॑र्म। त्वं। वि॒श्वस्य॑। सु॒ऽरथ॑स्य। बो॒धि॒। सर्वं॑। तत्। अ॒ग्ने॒। अ॒मृ॒त॒।

६

स्वद । इह । स्त १४ वि । पाजसा । पृथुना । शोशुचानः । बाधस्व । द्विषः । रक्षसः । अ
मीवाः । सुऽशर्मणः । बृहतः । शर्मणि । स्यां । अग्नेः । अहं । सुऽहवस्य । प्रऽनीतौ ।
त्वं । नः । अस्याः । उषसः । विऽउष्टौ । त्वं । सूरे । उत्ऽइते । बोधि । गोपाः । जन्मऽ
इव । नित्यं । तनयं । जुषस्व । स्तोमं । मे । अग्ने । तन्वा । सुऽजात । त्वं । नृऽचक्षाः । वृ
षभ । अनु । पूर्वीः । कृष्णासु । अग्ने । अरुषः । वि । भाहि । वसो इति । नेषि । च । प
र्षि । च । अति । अंहः । कृधि । नः । राये । उशिजः । यविष्ठ । अषाळ्हः । अग्ने । वृष
भः । दिदीहि । पुरः । विश्वाः । सौभगा । संऽजिगीवान् । यज्ञस्य । नेता । प्रथमस
स्य । पायोः । जातऽवेदः । बृहतः । सुऽप्रनीते । अच्छिद्रा । शर्म । जरितरिति । पुरू
णि । देवान् । अच्छ । दीद्यानः । सुऽमेधाः । रथः । न । सस्निः । अभि । वक्षि । वाजं ।

प॰त॰१ अग्ने। त्वं। रोदसी इति। नः। सुमेके इति सुऽमेके। त्र। पीपय। वृषभ। जिन्व। वा
७ जान्। ०। सुदोघे इति सुऽदोघे। देवेभिः। देव। सुऽरुचा। रुचानः। मा। नः। मर्त्तस्य।
दुःऽमतिः। परि। स्थात्। ०। १५ अयं। अग्निः। सुऽवीर्यस्य। ईशे। महः। सौभगस्य
। रायः। ईशे। सुऽअपत्यस्य। गोऽमतः। ईशे। वृत्रऽहथानां। द्युमं। नरः। मरुत्तः।
सश्चत। वृधां। यस्मिन्। रायः। शेऽवृधासः। अभि। ये। संति। पृतनासु। दुःऽध्यः।
विश्वाहा। शत्रुं। आऽदभुः। सः। त्वं। नः। रायः। शिशीहि। मीढ्वः। अग्ने। सुऽवीर्यस्य
। तुविऽद्युम्न। वर्षिष्ठस्य। प्रजाऽवतः। अनमीवस्य। शुष्मिणः। चक्रिः। यः। वि
श्वा। भुवना। अभि। ससहिः। चक्रिः। देवेषु। आ। दुवः। आ। देवेषु। यतते। आ। सु ७
ऽवीर्ये। आ। शंसे। उत। नृणां। मा। नः। अग्ने। अमतये। मा। अवीरतायै। रीरधः।

मा। अगोतायै। सहसः। पुत्र। मा। निदे। अप। द्वेषांसि। आ। कृधि। त्रुग्धि। वाजस्य।
सुऽभगा। प्रजाऽवतः। अग्ने। बृहतः। अध्वरे। सं। राया। भूयसा। सृज। मयःऽभुना।
तुविऽद्युम्न। यशःऽवता। १६ संऽदृश्यमानः। प्रथमा। अनु। धर्म। सं। अक्तुऽभिः।
अज्यते। विश्वऽवारः। शोचिःऽकेशः। घृतऽनिर्निक्। पावकः। सुऽयज्ञः। अग्निः। य
जथाय। देवान्। यथा। अयजः। होत्रं। अग्ने। पृथिव्याः। यथा। दिः ः। जातऽवेदः।
चिकित्वान्। एव। अनेन। हविषा। यक्षि। देवान्। मनुष्वत्। यज्ञं। प्र। तिर। इमं।
अद्य। त्रीणि। आयूंषि। तव। जातऽवेदः। तिस्रः। आऽजानीः। उषसः। ते। अग्ने।
ताभिः। देवानां। अवः। यक्षि। विद्वान्। अथ। भव। यजमानाय। शं। योः। अग्निं।
सुऽदीतिं। सुऽदृशं। गृणंतः। नमस्यामः। त्वा। ईड्यं। जातऽवेदः। त्वां। दूतं। अर

प॰ त्र॰ १
८

तिं। हव्यऽवाहं। देवाः। अकृण्वन्। अमृतस्य। नाभिं। यः। त्वत्। होता। पूर्वः। अ
ग्ने। यजीयान्। द्विता। च। सत्ता। स्वधया। च। शंऽभुः। तस्य। अनु। धर्म। प्र। यज।
चिकित्वः। अथ। नः। धाः। अध्वरं। देवऽवीतौ। १७ भव। नः। अग्ने। सुऽमनाः। उ
पऽइतौ। सखाऽइव। सख्ये। पितराऽइव। साधुः। पुरुऽद्रुहः। हि। क्षितयः। जना
नां। प्रति। प्रतीचीः। दहतात्। अरातीः। तपो इति। सु। अग्ने। अंतरान्। अमित्रा
न्। तप। शंसं। अररुषः। परस्य। तपो इति। वसो इति। चिकितानः। अचित्तान्।
वि। ते। तिष्ठंतां। अजराः। अयासः। इध्मेन। अग्ने। इच्छमानः। घृतेन। जुहोमि
। हव्यं। तरसे। बलाय। यावत्। ईशे। ब्रह्मणा। वंदमानः। इमां। धियं। शतऽसेया
य। देवीं। उत्। शोचिषा। सहसः। पुत्र। स्तुतः। बृहत्। वयः। शशमानेषु। धेहि। रे

८

वत्। अग्ने। विश्वामित्रेषु। शं। योः। मर्मृज्म। ते। तन्वं। भूरि। कृत्वः। कृधि। रत्नं।
सुऽसनित्तः। धनानां। सः। घ। दूतः। अग्ने। भवसि। यत्। संऽइद्धः। स्तोतुः। दुरोणे
।सुऽभगस्य। रेवत्। सृप्रा। करस्ना। दधिषे। वपूंषि। १८ अग्निं। होतारं। प्र। वृणे
।मियेधे। गृत्सं। कविं। विश्वऽविदं। अमूरं। सः। नः। यक्षत्। देवऽताता। यजीया
न्। राये। वाजाय। वनते। मघानि। प्र। ते। अग्ने। हविष्मतीं। इयर्मि। अच्छ। सुऽद्यु
म्नां। रातिनीं। घृताचीं। प्रऽदक्षिणित्। देवऽतातिं। उराणः। सं। रातिऽभिः। वसु
ऽभिः। यज्ञं। अश्रेत्। सः। तेजीयसा। मनसा। त्वाऽऊतः। उत। शिक्ष। सुऽअपत्य
स्य। शिक्षोः। अग्ने। रायः। नृऽतमस्य। प्रऽभूतौ। भूयाम। ते। सुऽस्तुतयः। च। व
स्वः। भूरीणि। हि। त्वे इति। दधिरे। अनीका। अग्ने। देवस्य। यज्यवः। जनासः।

प॰त्र॰१
९

सः। आ। वह। देवऽतातिं। यविष्ठ। शर्धः। यत्। अद्य। दिव्यं। यजासि। यत्। त्वा। हो
तारं। अनजन्। मियेधे। निऽसादयंतः। यजथाय। देवाः। सः। त्वं। नः। अग्ने। अ
विता। इह। बोधि। अधि। श्रवांसि। धेहि। नः। तनूषु॥१९॥ अग्निं। उषसं। अश्विना।
दधिऽक्रां। विऽउष्टिषु। हवते। वह्निः। उक्थैः॥ सुऽज्योतिषः। नः। शृण्वंतु। देवाः। सऽ
जोषसः। अध्वरं। वावशानाः॥ अग्ने। त्री। ते। वाजिना। त्री। सधऽस्था। तिस्रः। ते। जि
ह्वाः। ऋतऽजात। पूर्वीः॥ तिस्रः। ऊं इति। ते। तन्वः। देवऽवाताः। ताभिः। नः। पाहि।
गिरः। अप्रऽयुच्छन्॥ अग्ने। भूरीणि। तव। जातऽवेदः। देव। स्वधाऽवः। अमृतस्य। ना
म। याः। च। माया॥ मायिनां। विश्वंऽइन्व। त्वे इति। पूर्वीः॥ संऽदधुः। पृष्टबंधो इति पृष्ट
ऽबंधो। अग्निः। नेता। भगःऽइव। क्षितीनां। दैवीनां। देवः। ऋतुऽपाः। ऋतऽ

९

वो। सः। वृत्रऽहा। सनयः। विश्वऽवेदाः। पर्षत्। विश्वऽवेदाः। पर्षत्। विश्वा। अति।
दुःऽदुता। गृणंतं। दधिऽक्रां। अग्निं। उषसं। च। देवीं। बृहस्पतिं। सवितारं। च। दे
व। अश्विना। मित्रा वरुणा। भगं। च। वसून्। रुद्रान्। आदित्यान्। इह। हुवे।
सू॰ । २० इमं। नः। यज्ञं। अमृतेषु। धेहि। इमा। हव्या। जातऽवेदः। जुषस्व। स्तोकानां। अ
ग्ने। मेदसः। घृतस्य। होतः। शिति। प्र। अशान। प्रथमः। निऽसद्य। घृतऽवंतः। पावक
ते। स्तोकाः। श्चोतंति। मेदसः। स्वऽधर्मन्। देवऽवीतये। श्रेष्ठं। नः। धेहि। वार्यं। तु
भ्यं। स्तोकाः। घृतऽश्चुतः। अग्ने। विप्राय। संत्य। ऋषिः। श्रेष्ठः। सं। इध्यसे। यज्ञ
स्य। प्रऽअविता। भव। तुभ्यं। श्चोतंति। अध्रिगो इति। शचीवः। स्तोकासः।
अग्ने। मेदसः। घृतस्य। कविऽशस्तः। बृहता। भानुना। आ। अगाः। हव्या।

प॰ त॰ १ जुषस्व। मेधिर। ओजिष्ठं। ते। मध्यतः। मेदः। उत्ऽभृतं। प्र। ते। वयं। ददामहे। श्चो
१० तंति। ते। वसो इति। स्तोकाः। अधि। त्वचि। प्रति। तान्। देवऽशः। विहि। स २१ अयं।
सः। अग्निः। यस्मिन्। सोमं। इंद्रः। सुतं। दधे। जठरे। वावशानः। सहस्रिणं। वाजं।
अत्यं। न। सप्तिं। ससऽवान्। सन्। स्तूयसे। जातऽवेदः। अग्ने। यत्। ते। दिवि। वर्चः।
पृथिव्यां। यत्। ओषधीषु। अप्ऽसु। आ। यजत्र। येन। अंतरिक्षं। उरु। आऽततंथ।
त्वेषः। सः। भानुः। अर्णवः। नृऽचक्षाः। अग्ने। दिवः। अर्णं। अछ। जिगासि। अछ।
देवान्। ऊचिषे। धिष्ण्याः। ये। याः। रोचने। परस्तात्। सूर्यस्य। याः। च। अवस्तात्।
उपऽतिष्ठंते। आपः। पुरीष्यासः। अग्नयः। प्रवणेभिः। सऽजोषसः। जुषंतां। यज्ञं। १०
अद्रुहः। अनमीवाः। इषः। मही। ॥०॥ स २२ निःऽमथितः। सुऽधितः। आ। सधऽ

स्थे। युवा। कविः। अध्वरस्य। प्रऽनेता। जूर्यत्ऽसु। अग्निः। अजरः। वनेषु। अत्र।
दधे। अमृतं। जातऽवेदाः। अमंथिष्टां। भारता। रेवत्। अग्निं। देवऽश्रवाः। देवऽ
वातः। सुऽदक्षं। अग्ने। वि। पश्य। बृहता। अभि। राया। इषां। नः। नेता। भवतात्।
अनु। द्यून्। दश। क्षिपः। पूर्व्यं। सीं। अजीजनन्। सुऽजातं। मातृषु। प्रियं। अग्निं
। स्तुहि। दैवऽवातं। देवऽश्रवः। यः। जनानां। असत्। वशी। नि। त्वा। दधे। वरे।
आ। पृथिव्याः। इळायाः। पदे। सुदिनऽत्वे। अह्नां। दृषत्ऽवत्यां। मानुषे। आ
पयायां। सरस्वत्यां। रेवत्। अग्ने। दिदीहि। ०। २३ अग्ने। सहस्व। पृतनाः। अ
भिऽमातीः। अप। अस्य। दुस्तरः। तरन्। अरातीः। वर्चः। धाः। यज्ञऽवाहसे। अग्ने।
इळा। सं। इध्यसे। वीतिऽहोत्रः। अमर्त्यः। जुषस्व। सु। नः। अध्वरं। अग्ने। द्युम्ने

प॰ त॰ १
११

न। जागृवे। सहसः। सूनो इति। आऽहुत। आ। इदं। बर्हिः। सदः। मम। अग्ने। विश्वे
भिः। अग्निऽभिः। देवेभिः। महय। गिरः। यज्ञेषु। ये। ऊं इति। चायवः। अग्ने। दाः।
दाशुषे। रयिं। वीरऽवंतं। परीणसं। शिशीहि। नः। सूनुऽमतः। २४ अग्ने। दिवः।
सूनुः। असि। प्रऽचेताः। तना। पृथिव्याः। उत। विश्वऽवेदाः। ऋधक्। देवान्। इह
। यज। चिकित्वः। अग्निः। सनोति। वीर्याणि। विद्वान्। सनोति। वाजं। अमृताय।
भूषन्। सः। नः। देवान्। आ। इह। वह। पुरुक्षो इति पुरुऽक्षो। अग्निः। द्यावापृथि
वी इति। विश्वजन्ये इति विश्वऽजन्ये। आ। भाति। देवी इति। अमृते इति। अमूरः।
क्षयन्। वाजैः। पुरुऽचंद्रः। नभःऽभिः। अग्ने। इंद्रः। च। दाशुषः। दुरोणे। सुतऽवतः।
यज्ञं। इह। उप। यातं। अमर्धंता। सोमऽपेयाय। देवा। अग्ने। अपां। सं। इध्यसे।

दुरोणे। नित्यः। सूनो इति। सहसः। जातऽवेदः। सधऽस्थानि। महयमानः। ऊती॥
स्र२५ वैश्वानरं। मनसा। अग्निं। निऽचाय्य। हविष्मंतः। अनुऽसत्यं। स्वःऽविदं। सुऽ
दानुं। देवं। रथिरं। वसुऽयवः। गीःऽभिः। रण्वं। कुशिकासः। हवामहे। तं। शुभ्रं। अ
ग्निं। अवसे। हवामहे। वैश्वानरं। मातरिश्वानं। उक्थ्यं। बृहस्पतिं। मनुषः। दे
वऽतातये। विप्रं। श्रोतारं। अतिथिं। रघुऽस्यदं। अश्वः। न। क्रंदन्। जनिऽभिः
। सं। इध्यते। वैश्वानरः। कुशिकेभिः। युगेऽयुगे। सः। नः। अग्निः। सुऽवीर्यं। सु
ऽअश्व्यं। दधातु। रत्नं। अमृतेषु। जागृविः। प्र। यंतु। वाजाः। तविषीभिः। अग्न
यः। शुभे। संऽमिश्लाः। पृषतीः। अयुक्षत। बृहत्ऽउक्षः। मरुतः। विश्वऽवेदसः।
प्र। वेपयंति। पर्वतान्। अदाभ्याः। अग्निऽश्रियः। मरुतः। विश्वऽकृष्टयः। आ।

प्र. स्त. १
१२

त्वेषं। उग्रं। अवः। ईमहे। वयं। ते। स्वानिनः। रुद्रियाः। वर्षऽनिर्निजः। सिंहाः। न।
हेषऽक्रतवः। सुऽदानवः। २६ व्रातंऽव्रातं। गणंऽगणं। सुशस्तिऽभिः। अ
ग्नेः। भामं। मरुतां। ओजः। ईमहे। पृषत्ऽअश्वासः। अनवभ्रऽराधसः।
गंतारः। यज्ञं। विदथेषु। धीराः। अग्निः। अस्मि। जन्मना। जातऽवेदाः। घृतं
। मे। चक्षुः। अमृतं। मे। आसन्। अर्कः। त्रिऽधातुः। रजसः। विऽमानः। अ
जस्रः। घर्मः। हविः। अस्मि। नाम। त्रिऽभिः। पवित्रैः। अपुपोत्। हि। अर्कं।
हृदा। मतिं। ज्योतिः। अनु। प्रऽजानन्। वर्षिष्ठं। रत्नं। अकृत। स्वधाभिः।
आत्। इत्। द्यावापृथिवी इति। परि। अपश्यत्। व्रातऽधारं। उत्सं। अक्षी
यमाणं। विपःऽचितं। पितरं। वक्त्वानां। मेळिं। मदंतं। पित्रोः। उपऽस्थे।

तं। रोदसी इति। पिपृतं। सत्यऽवाचं। २७ प्र। वः। वाजाः। अभिऽद्यवः। हविष्मंतः। घृ
ताच्या। देवान्। जिगाति। सुम्नऽयुः। ईळे। अग्निं। विपःऽचितं। गिरा। यज्ञस्य। सा
धनं। श्रुष्टीऽवानं। धितऽवानं। अग्ने। शकेम। ते। वयं। यमं। देवस्य। वाजिनः। अति
। द्वेषांसि। तरेम। संऽइध्यमानः। अध्वरे। अग्निः। पावकः। ईड्यः। शोचिःऽके
शः। तं। ईमहे। पृथुऽपाजाः। अमर्त्यः। घृतऽनिर्निक्। सुऽआहुतः। अग्निः।
यज्ञस्य। हव्यऽवाट्। २८ तं। सऽबाधः। यतऽस्रुचः। इत्था। धिया। यज्ञऽवंतः। आ।
चक्रुः। अग्निं। ऊतये। होता। देवः। अमर्त्यः। पुरस्तात्। एति। मायया। विदथानि
। प्रऽचोदयन्। वाजी। वाजेषु। धीयते। अध्वरेषु। प्र। नीयते। विप्रः। यज्ञस्य। सा
धनः। धिया। चक्रे। वरेण्यः। भूतानां। गर्भं। आ। दधे। दक्षस्य। पितरं। तना। नि। त्वा।

इधे। वरेण्यं। दक्षस्य। इळा। सहःऽकृत। अग्ने। सुऽदीतिं। उशिजं। २९ अग्निं।
यंतुरं। अप्ऽतुरं। ऋतस्य। योगे। वनुषः। विप्राः। वाजैः। सं। इंधते। ऊर्जः। नपातं।
अध्वरे। दीदिऽवांसं। उप। द्यवि। अग्निं। ईळे। कविऽक्रतुं। ईळेन्यः। नमस्यः। ति
रः। तमांसि। दर्शतः। सं। अग्निः। इध्यते। वृषा। वृषो इति। अग्निः। सं। इध्यते।
अश्वः। न। देवऽवाहनः। तं। हविष्मंतः। ईळते। वृषणं। त्वा। वयं। वृषन्। वृषणः
। सं। इधीमहि। अग्ने। दीद्यतं। बृहत्। सू॰ ३० अग्ने। जुषस्व। नः। हविः। पुरोळाशं।
जातऽवेदः। प्रातःऽसावे। धियावसो इति धियाऽवसो। पुरोळाः। अग्ने। पचतः। तु
भ्यं। वा। घ। परिऽकृतः। तं। जुषस्व। यविष्ठ्य। अग्ने। वीहि। पुरोळाशं। आऽहुतं। ति
रःऽअह्न्यं। सहसः। सूनुः। असि। अध्वरे। हितः। माध्यंदिने। सवने। जातऽवेदः।

पुरोळाशं। इह। कवे। जुषस्व। अग्ने। यह्वस्य। तव। भागऽधेयं। न। प्र। मिनंति। विद
थेषु। धीराः। अग्ने। तृतीये। सवने। हि। कानिषः। पुरोळाशं। सहसः। सूनो इति। आ
ऽहुतं। अथ। देवेषु। अध्वरं। विपन्यया। धाः। रत्नऽवंतं। अमृतेषु। जागृविं। अग्ने।
वृधानः। आऽहुतिं। पुरोळाशं। जातऽवेदः। जुषस्व। तिरःऽअह्न्यं। ॥२८॥ अस्ति। इदं।
अधिऽमंथनं। अस्ति। प्रऽजननं। कृतं। एतां। विश्पत्नीं। आ। भर। अग्निं। मंथाम।
पूर्वऽथा। अरण्योः। निऽहितः। जातऽवेदाः। गर्भःऽइव। सुऽधितः। गर्भिणीषु। दिवेऽ
दिवे। ईड्यः। जागृवत्ऽभिः। हविष्मत्ऽभिः। मनुष्येभिः। अग्निः। उत्तानायां। अव। भ
र। चिकित्वान्। सद्यः। प्रऽवीता। वृषणं। जजान। अरुषऽस्तूपः। रुशत्। अस्य। पाजः।
इळायाः। पुत्रः। वयुने। अजनिष्ट। इळायाः। त्वा। पदे। वयं। नाभा। पृथिव्याः। अधि।

प॰ तृ॰ १
१४

जातऽवेदः । नि । धीमहि । अग्ने । हव्याय । वोळ्हवे । मंथत । नरः । कविं । अद्वयंतं । प्रऽ
चेतसं । अमर्तं । सुऽप्रतीकं । यज्ञस्य । केतुं । प्रथमं । पुरस्तात् । अग्निं । नरः । जनयत । सुऽ
शेवं । ३२ यदि । मंथंति । बाहुऽभिः । वि । रोचते । अश्वः । न । वाजी । अरुषः । वनेषु । आ
। चित्रः । न । यामन् । अश्विनोः । अनिऽवृतः । परि । वृणक्ति । अश्मनः । तृणा । दहन् ।
जातः । अग्निः । रोचते । चेकितानः । वाजी । विप्रः । कविऽशस्तः । सुऽदानुः । यं । दे
वासः । ईड्यं । विश्वऽविदं । हव्यऽवाहं । अदधुः । अध्वरेषु । सीद । होतरिति । स्वे । ऊं
इति । लोके । चिकित्वान् । सादय । यज्ञं । सुऽकृतस्य । योनौ । देवऽअवीः । देवान् ।
हविषा । यजासि । अग्ने । बृहत् । यजमाने । वयः । धाः । कृणोत । धूमं । वृषणं । सखा
यः । अस्रेधंतः । इतन । वाजं । अच्छ । अयं । अग्निः । पृतनाषाट् । सुऽवीरः । येन । देवा

१४

सः। असहंत। दस्यून्। अयं। ते। योनिः। ऋत्वियः। यतः। जातः। अरोचथाः। तं। जानन्।
अग्ने। आ। सीद। अथ। नः। वर्धय। गिरः। ३३ तनूऽनपात्। उच्यते। गर्भः। आसुरः।
नराशंसः। भवति। यत्। विऽजायते। मातरिश्वा। यत्। अमिमीत। मातरि। वातस्य।
सर्गः। अभवत्। सरीमणि। सुनिःऽमथा। निःऽमथितः। सुऽनिधा। निऽहितः। कविः
। अग्ने। सुऽअध्वरा। कृणु।॰। अजीजनन्। अमृतं। मर्त्यासः। अस्रेमाणं। तरणिं।
वीळुऽजंभं। दश। स्वसारः। अग्रुवः। संऽईचीः। पुमांसं। जातं। अभि। सं। रभंते। प्र।
सप्तऽहोता। सनकात्। अरोचत। मातुः। उपऽस्थे। यत्। अशोचत्। ऊधनि। न। नि।
मिषति। सुऽरणः। दिवेऽदिवे। यत्। असुरस्य। जठरात्। अजायत। अमित्रऽयुधः
। मरुतांऽइव। प्रऽयाः। प्रथमऽजाः। ब्रह्मणः। विश्वं। इत्। विदुः। द्युम्नऽवत्। ब्रह्म।

प॰ न॰ १
१५

कुशिकासः। आ। ईरिरे। एकःऽएकः। दमे। अग्निं। सं। ईधिरे। यत्। अद्य। त्वा। प्रऽयति। यज्ञे। अस्मिन्। होतः। चिकित्वः। अवृणीमहि। इह। ध्रुवं। अयाः। ध्रुवं। उत। शमिष्ठाः। प्रऽजानन्। विद्वान्। उप। याहि। सोमं। ३४ ॥ इति तृतीयाष्टके प्रथमोध्यायः॥ ॥ ओम्॥ ॥अनुवाकः॥ इच्छंति। त्वा। सोम्यासः। सखायः। सुन्वंति। सोमं। दधति। प्रयांसि। तितिक्षंते। अभिऽशस्तिं। जनानां। इंद्र। त्वत्। आ। कः। चन। हि। प्रऽकेतः। न। ते। दूरे। परमा। चित्। रजांसि। आ। तु। प्र। याहि। हरिऽवः। [illegible]। हरिऽभ्यां। स्थिराय। वृष्णे। सवना। कृता। इमा। युक्ताः। ग्रावाणः। संऽइधाने। अग्नौ। इंद्रः। सुऽशिप्रः। मघऽवा। तरुत्रः। महाऽव्रातः। तुविऽकूर्मिः। ऋघावान्। यत्। उग्रः। धाः। बाधितः। मर्त्येषु। क्व। त्या। ते। वृषभ। वीर्याणि। त्वं। हि। स्म। च्य

१५

वयन्। अच्युतानि। एकः। वृत्रा। चरसि। जिघ्नमानः। तव। द्यावापृथिवी इति। पर्वताः
सः। अनु। व्रताय। निमिताःऽइव। तस्थुः। उत। अभये। पुरुऽहूत। श्रवःऽभिः। एकः।
दृळ्हं। अवदः। वृत्रऽहा। सन्। इमे इति। चित्। इंद्र। रोदसी इति। अपारे इति। यत्।
संऽगृभ्णाः। मघऽवन्। काशिः। इत्। ते। ५ प्र। सु। ते। इंद्र। प्रऽवता। हरिऽभ्यां। प्र।
ते। वज्रः। प्रऽमृणन्। एतु। शत्रून्। जहि। प्रतीचः। अनूचः। पराचः। विश्वं। सत्यं। कृ
णुहि। विष्टं। अस्तु। यस्मै। धायुः। अधाः। मर्त्याय। अभक्तं। चित्। भजते। गेह्यं।
सः। भद्राः। ते। इंद्र। सुऽमतिः। घृताची। सहस्रऽदाना। पुरुऽहूत। रातिः। सहःऽदानुं।
पुरुऽहूत। क्षियंतं। अहस्तं। इंद्र। सं। पिणक्। कुणारुं। अभि। वृत्रं। वर्धमानं। पिया
रुं। अपादं। इंद्र। तवसा। जघंथ। नि। सा। मनां। इषिरां। इंद्र। भूमिं। महीं। अपारां।

क्षं

प॰ त्र॰ २ सदने। ससत्थं। अस्तभ्नात्। द्यां। वृषभः। अंतरिं। अर्षंतु। आपः। त्वया। इति। प्रऽसूताः।
१६ अलातृणः। वलः। इंद्र। व्रजः। गोः। पुरा। हंतोः। भयमानः। वि। आर। सुऽगान्। पथः।
अकृणोत्। निःऽअजे। गाः। प्र। आवन्। वाणीः। पुरुऽहूतं। धमंतीः। २ एकः। द्वे
इति। वसुमती इति वसुऽमती। समीची इति सम्ऽईची। इंद्रं। आ। पप्रौ। पृथिवीं। उत।
द्यां। उत। अंतरिक्षात्। अभि। नः। सम्ऽईके। इषः। रथीः। सऽयुजः। शूर। वाजान्।
दिव्नाः। सूर्यः। न। मिनाति। प्रऽदिष्टाः। दिवेऽदिवे। हर्यश्वऽप्रसूताः। सं। यत्। आ
नट्। अध्वनः। आत्। इत्। अश्वैः। विऽमोचनं। कृणुते। तत्। तु। अस्य। दिदृक्षंते।
उषसः। यामन्। अक्तोः। विवस्वत्याः। महि। चित्रं। अनीकं। विश्वे। जानंति। महि
ना। यत्। आ। अगात्। इंद्रस्य। कर्म। सुऽकृता। पुरूणि। महि। ज्योतिः। निऽहितं। १६

वृक्षणासु। आमा। पक्वं। चरति। बिभ्रती। गोः। विश्वं। स्वाद्म। संऽभृतं। उस्रियायां। य
त्। सीं। इंद्रः। अदधात्। भोजनाय। इंद्र। दृह्य। यामऽकोशाः। अभूवन्। यज्ञाय। शि
क्ष। गृणते। सखिऽभ्यः। दुःऽमायवः। दुःऽएवाः। मर्त्यासः। निषंगिणः। रिपवः। हंत्वा
सः। ३ सं। घोषः। शृण्वे। अवमैः। अमित्रैः। जहि। नि। एषु। अशनिं। तपिष्ठां। वृश्च। ईं

जहि। ५

। अधस्तात्। वि। रुज। सहस्व। रक्षः। मघऽवन्। रंधयस्व। उत्। वृह। रक्षः। सह। मूलं।
इंद्र। वृश्च। मध्यं। प्रति। अग्रं। शृणीहि। आ। कीवतः। सललूकं। चकर्थ। ब्रह्मऽद्वि
षे। तपुषिं। हेतिं। अस्य। स्वस्तये। वाजिऽभिः। च। प्रऽनेतः। इति प्रऽनेतः। सं। यत्।
महीः। इषः। आऽसत्सि। पूर्वीः। रायः। वंतारः। बृहतः। स्याम। अस्मे इति। अस्तु।
भगः। इंद्र। प्रजाऽवान्। आ। नः। भर। भगं। इंद्र। द्युऽमंतं। नि। ते। देष्णस्य। धीम

प. त. २ हि। प्रऽरेके। ऊर्वःऽइव। पप्रथे। कामः। अस्मे इति। तं। आ। पृण। वसुऽपते। वसूनां।
१७ ।इमं। कामं। मंदय। गोभिः। अश्वैः। चंद्रऽवता। राधसा। पप्रथः। च। स्वःऽयवः। म
तिऽभिः। तुभ्यं। विप्राः। इंद्राय। वाहः। कुशिकासः। अक्रन्। आ। नः। गोत्रा। दर्दृहि।
गोऽपते। गाः। सं। अस्मभ्यं। सनयः। यंतु। वाजाः। दिवक्षाः। असि। वृषभ। सत्यऽ
शुष्मः। अस्मभ्यं। सु। मघऽवन्। बोधि। गोऽदाः। शुनं। हुवेम। मघऽवानं। इंद्रं।
अस्मिन्। भरे। नृऽतमं। वाजऽसातौ। शृण्वंतं। उग्रं। ऊतये। समत्ऽसु। घ्नंतं।
वृत्राणि। संऽजितं। धनानां। [illegible] शासत्। वह्निः। दुहितुः। नप्त्यं। गात्। विद्वान्।
ऋतस्य। दीधितिं। सपर्यन्। पिता। यत्र। दुहितुः। सेकं। ऋंजन्। सं। शग्म्येन। म
नसा। दधन्वे। न। जामये। तान्वः। रिक्थं। अरैक्। चकार। गर्भं। सनितुः। निऽधा

१७

नं। यदि। मातरः। जनयंत। वह्निं। अन्यः। कर्त्ता। सुऽकृतोः। अन्यः। ऋंधन्। अग्निः
। जज्ञे। जुह्वा। रेजमानः। महः। पुत्रान्। अरुषस्य। प्रऽयक्षे। महान्। गर्भः। महि।
आ। जातं। एषां। मही। प्रऽवृत्। हरिऽअश्वस्य। यज्ञैः। अभि। जैत्रीः। असचं
त। स्पर्धानं। महि। ज्योतिः। तमसः। निः। अजानन्। तं। जानतीः। प्रति। उत्। आ
यन्। उषसः। पतिः। गवां। अभवत्। एकः। इंद्रः। वीळौ। सतीः। अभि। धीराः। अ
तृंदन्। प्राचा। अहिन्वन्। मनसा। सप्त। विप्राः। विश्वां। अविंदन्। पथ्यां। ऋतस्य। प्र
ऽजानन्। इत्। ता। नमसा। आ। विवेश। ५ विदत्। यदि। सरमा। रुग्णं। अद्रेः। म
हि। पाथः। पूर्व्यं। सध्र्यक्। कः इति कः। अग्रं। नयत्। सुऽपदी। अक्षराणां। अछ।
रवं। प्रथमा। जानती। गात्। अगच्छत्। ऊं इति। विप्रऽतमः। सखिऽयन्। असू

१.त.२
१८

दयत्। सुऽकृतौ। गर्भे। अद्रिः। सस्तानः। मर्यः। युवऽभिः। मखस्यन्। अर्थ। अभवत्। अंगिराः। सद्यः। अर्चन्। सतःऽमतः। प्रतिऽमानं। पुरःऽभूः। विश्वाः। वेद।
जनिम। हंति। शुष्णं। प्र। नः। दिवः। पदऽवीः। गव्युः। अर्चन्। सखा। सखीन्। अमुंचत्। निः। अवद्यात्। नि। गव्यता। मनसा। सेदुः। अर्कैः। कृण्वानासः। अमृतऽत्वाय। गातुं। इदं। चित्। नु। सदनं। भूरि। एषां। येन। मासान्। असिषासन्। ऋतेन। संऽपश्यमानाः। अमदन्। अभि। स्वं। पयः। प्रत्नस्य। रेतसः। दुघानाः। वि। रोदसी इति। अतपत्। घोषः। एषां। जाते। निःऽस्थां। अदधुः। गोषु। वीरान्। ॥ ६ ॥ सः। जातेभिः। वृत्रऽहा। सः। इत्। ऊं इति। हव्यैः। उत्। उस्रियाः। असृजत्।
इंद्रः। अर्कैः। उरूची। अस्मै। घृतऽवत्। भरंती। मधु। स्वाद्म। दुदुहे। जेन्या। गौः।

१८

पित्रे। चित्। चकुः। सदनं। सं। अस्मे। महि। त्विषि॒ऽमत्। सुऽकृतः। वि। हि। ख्यन्।
विऽस्कभ्नंतः। स्कंभनेन। जनित्री इति। आसीनाः। ऊर्ध्वं। रभसं। वि। मिन्वन्।
मही। यदि। धिषणा। शिश्नथे। धात्। सद्यःऽवृधं। विऽभ्वं। रोदस्योः। गिरः। यस्मि
न्। अनवद्याः। संऽईचीः। विश्वाः। इंद्राय। तविषीः। अनुत्ताः। महि। आ। ते। सख्यं।
वत्रिम। शक्तीः। आ। वृत्रऽघ्ने। नियुतः। यंति। पूर्वीः। महि। स्तोत्रं। अवः। आ। अग
न्म। सूरेः। अस्माकं। सुऽमघऽवन्। बोधि। गोपाः। महि। क्षेत्रं। पुरु। चंद्रं। विविद्वान्।
आत्। इत्। सखिऽभ्यः। चरथं। सं। ऐरत्। इंद्रः। नृऽभिः। अजनत्। दीद्यानः। साकं।
सूर्यं। उषसं। गातुं। अग्निं। ७ अपः। चित्। एषः। विऽभ्वः। दमूनाः। प्र। सध्रीचीः। अ
सृजत्। विश्वऽचंद्राः। मध्वः। पुनानाः। कविऽभिः। पवित्रैः। द्युऽभिः। हिन्वंति। अ

कुऽभिः। धनुत्रीः। अनु। कृष्णे इति। वसुधिती इति वसुऽधिती॥ जिह्माने इति। उभे इ
ति। सूर्यस्य। मंहना। यजत्रे इति। परि। यत्। ते। महिमानं। वृजध्यै। सखायः। इं
द्र। काम्याः। ऋजिप्याः। पतिः। भव। वृत्रऽहन्। सूनृतानां। गिरां। विश्वऽआयुः।
वृषभः। वयःऽधाः॥ तं। अंगिरस्वत्। नमसा। सपर्यन्। नव्यं। कृणोमि। सन्य
से। पुराऽजां। द्रुहः। वि। याहि। बहुलाः। अदेवीः। स्व१रिति स्वः। च। नः। मघऽवन्
सातये। धाः। मिहः। पावकाः। प्रऽनेताः। अभूवन्। स्वस्ति। नः। पिपृहि। पारं।
आसां। इंद्र। त्वं। रथिरः। पाहि। नः। रिषः। मक्षुऽमक्षु। कृणुहि। गोऽजितः। नः।
अदेदिष्ट। वृत्रऽहा। गोऽपतिः। गाः। अंतरिति। कृष्णान्। अरुषैः। धामऽभिः। गात्।
प्र। सूनृताः। दिशमानः। ऋतेन। दुरः। च। विश्वाः। अवृणोत्। अप। स्वाः॥ ७॥ सू

स्व। गोऽआशिरं। मंथिनं। इंद्र। शुक्रं। पिब। सोमं। ररिम। ते। मदाय। २

इंद्र। सोमं। सोमऽपते। पिब। इमं। माध्यंदिनं। सवनं। चारु। यत्। ते। प्रऽप्रुथ्य।
शिप्रे इति। मघऽवन्। ऋजीषिन्। विऽमुच्य। हरी इति। इह। मादयस्व। ब्रह्मऽकृ
ता। मारुतेन। गणेन। सऽजोषाः। रुद्रैः। तृपत्। आ। वृषस्व। ये। ते। शुष्मं। ये। तवि
षीं। अवर्धन्। अर्चंतः। इंद्र। मरुतः। ते। ओजः। माध्यंदिने। सवने। वज्रऽहस्त।
पिब। रुद्रेभिः। सऽगणः। सुऽशिप्र। ते। इत्। नु। अस्य। मधुऽमत्। विविप्रे। इंद्रस्य।
शर्द्धः। मरुतः। ये। आसन्। येभिः। वृत्रस्य। इषितः। विवेद। अमर्मणः। मन्यमान
स्य। मर्म। मनुष्वत्। इंद्र। सवनं। जुषाणः। पिब। सोमं। शश्वते। वीर्याय। सः। आ।
ववृत्स्व। हरिऽअश्व। यज्ञैः। सरण्युऽभिः। अपः। अर्णा। ससर्षि। ५ त्वं। अपः। य
त्। ह। वृत्रं। जघन्वान्। अत्यान्ऽइव। प्र। असृजः। सर्तवै। आजौ। शयानं। इंद्र।

प॰ त॰ २
२०

चरता । वधेन । वव्रिऽवांसं । परि । देवीः । अदेवं । यजाम । इत् । नमसा । वृद्धं । इं
द्रं । बृहंतं । ऋष्वं । अजरं । युवानं । यस्य । प्रिये इति । ममतुः । यज्ञियस्य । न । रोद
सी इति । महिमानं । ममाते इति । इंद्रस्य । कर्म । सुऽकृता । पुरूणि । व्रतानि । देवाः
। न । मिनंति । विश्वे । दाधार । यः । पृथिवीं । द्यां । उत । इमां । जजान । सूर्यं । उषसं ।
सुऽदंसाः । अद्रोघ । सत्यं । तव । तत् । महिऽत्वं । सद्यः । यत् । जातः । अपिबः । ह ।
सोमं । न । द्यावः । इंद्र । तवसः । ते । ओजः । न । अहा । न । मासाः । शरदः । वरंत । त्वं ।
सद्यः । अपिबः । जातः । इंद्र । मदाय । सोमं । परमे ॥ विऽओमन् । यत् । ह । द्यावापृ
थिवी इति । आ । अविवेशीः । अथ । अभवः । पूर्व्यः । कारुऽधायाः ॥ १० अहन् ।
अहिं । परिऽशयानं । अर्णः । ओजायमानं । तुविऽजात । तव्यान् । न । ते । म

२०

हिऽत्वां। अनु। भूत्। अध। द्यौः। यत्। अन्यया। स्फिग्या। क्षां। अवस्थाः। मुद्गलः।
हि। ते। इंद्र। वर्धनः। भूत्। उत। प्रियः। सुतऽसोमः। मियेधः। यज्ञेन। यज्ञं। अव।
यज्ञियः। सन्। यज्ञः। ते। वज्रं। अहिऽहत्ये। आवत्। यज्ञेन। इंद्रं। अवसा। आ।
चक्रे। अर्वाक्। आ। एनं। सुम्नाय। नव्यसे। ववृत्यां। यः। स्तोमेभिः। ववृधे। पूर्व्ये
भिः। यः। मध्यमेभिः। उत। नूतनेभिः। विवेष। यत्। मा। धिषणा। जजान। स्तवै।
पुरा। पार्यात्। इंद्रं। अह्नः। अंहसः। यत्र। पीपरत्। यथा। नः। नावाऽइव। यांतं। उभ
ये। हवंते। आऽपूर्णः। अस्य। कलशः। स्वाहा। सेक्ताऽइव। कोशं। सिसिचे। पिबध्ये।
सं। ऊं इति। प्रियाः। आ। अववृत्रन्। मदाय। प्रऽदक्षिणित्। अभि। सोमासः।
इंद्रं। न। त्वा। गभीरः। पुरुऽहूत। सिंधुः। न। अद्रयः। परि। संतः। वरंत। इत्था। स

प॰ तृ॰ २
२१

खिऽभ्यः। इषितः। यत्। इंद्र। आ। दृव्हं। चित्। अरुजः॥ गव्यं। ऊर्वं। ०।३१ प्र। पर्वता
नां। उशती इति। उपऽस्थात्। अश्वेइवेत्यश्वेऽइव। विसिते इति विऽसिते। हासे
माने इति। गावाऽइव। शुभ्रे इति। मातरा। रिहाणे इति। विऽपाट्। शुतुद्री। पय
सा। जवेते इति। इंद्रेषिते इतींद्रऽइषिते। प्रऽसवं। भिक्षमाणे इति। अच्छ। समु
द्रं। रथ्योऽइव। याथः। समाराणे इति संऽआराणे। ऊर्मिऽभिः। पिन्वमाने इति। अ
न्या। वां। अन्यां। अपि। एति। शुभ्रे इति। अच्छ। सिंधुं। मातृऽतमां। अयासं। विऽ
पाशं। उर्वीं। सुऽभगां। अगन्म। वत्संऽइव। मातरा। संरिहाणे इति संऽरिहाणे।
समानं। योनिं। अनु। संचरंती इति संऽचरंती। एना। वयं। पयसा। पिन्वमानाः।
अनु। योनिं। देवऽकृतं। चरंतीः॥ न। वर्त्तवे। प्रऽसवः। सर्गऽतक्तः। किंऽयुः। विप्रः।

२१

नद्यः। जोहवीति। रमध्वं। मे। वचसे। सोम्याय। ऋतऽवरीः। उप। मुहूर्त्तं। एवैः। प्र। सिंधुं। अच्छ। बृहती। मनीषा। अवस्युः। अह्वे। कुशिकस्य। सूनुः ॥ १२ इंद्रः। अस्मान्। अरदत्। वज्रऽबाहुः। अप। अहन्। वृत्रं। परिऽधिं। नदीनां। देवः। अनयत्। सविता। सुऽपाणिः। तस्य। वयं। प्रऽसवे। याम। उर्वीः। प्रऽवाच्यं। शश्वधा। वीर्यं। तत्। इंद्रस्य। कर्म। यत्। अहिं। विऽवृश्चत्। वि। वज्रेण। परिऽसदः। जघान। आयन्। आपः। अयनं। इच्छमानाः। एतत्। वचः। जरितः। मा। अपि। मृष्ठाः। आ। यत्। ते। घोषान्। उत्ऽतरा। युगानि। उक्थेषु। कारो इति। प्रति। नः। जुषस्व। मा। नः। नि। करिति कः। पुरुषऽत्रा। नमः। ते। ओ इति। सु। स्वसारः। कारवे। शृणोत। ययौ। वः। दूरात्। अनसा। रथेन। नि। सु। नमध्वं। भवत। सुऽपाराः। अ

धः ऽ अक्षाः। सिंधवः। स्त्रोत्याभिः। आ। ते। कारोइति। शृणवाम। वचांसि। ययाथ। दूरात्। अनसा। रथेन। नि। ते। नंसै। पीप्याना ऽ इव। योषा। मर्याय ऽ इव। कन्या। शश्वचै। ते। इति ते। १३ यत्। अंग। त्वा। भरताः। सं ऽ तरेयुः। गव्यन्। ग्रामः। इषितः। इंद्र ऽ जूतः। अर्षात्। अह। प्र ऽ सवः। सर्ग ऽ तक्तः। आ। वः। वृणे। सु ऽ मतिं। यज्ञियानां। अतारिषुः। भरताः। गव्यवः। सं। अभक्त। विप्रः। सु ऽ मतिं। नदीनां। प्र। पिन्वध्वं। इषयंती। सु ऽ राधाः। आ। वक्षणाः। पृणध्वं। यात। शीभं। उत्। वः। ऊर्मिः। शम्या। हंतु। आपः। योक्त्राणि। मुंचत। मा। अदुः ऽ कृतौ। वि ऽ एनसा। अघ्न्यौ। शूनं। आ। अरतां। सू १४ इंद्रः। पूः ऽ भित्। आ। अतिरत्। दासं। अर्कैः। विदत् ऽ वसुः। दयमानः। वि। शत्रून्। ब्रह्म ऽ जूतः। त

न्वा । वृवृधानः । भूरिऽदात्रः । आ । अपृणात् । रोदसी इति । उभे इति । मखस्य । ते
। तविषस्य । प्र । जूतिं । इयर्मि । वाचं । अमृताय । भूषन् । इंद्र । क्षितीनां । असि । मा
नुषीणां । विशां । दैवीनां । उत । पूर्वऽयावा । इंद्रः । वृत्रं । अवृणोत् । शर्धऽनीतिः ।
प्र । मायिनां । अमिनात् । वर्पऽनीतिः । अहन् । विऽअंसं । उशधक् । वनेषु । आ
विः । धेनाः । अकृणोत् । राम्याणां । इंद्रः । स्वःऽसाः । जनयन् । अहानि । जिगा
य । उशिक्ऽभिः । पृतनाः । अभिष्टिः । प्र । अरोचयत् । मनवे । केतुं । अह्नां ।
अविंदत् । ज्योतिः । बृहते । रणाय । इंद्रः । तुजः । बर्हणाः । आ । विवेश । नृऽवत् ।
दधानः । नर्या । पुरूणि । अचेतयत् । धियः । इमाः । जरित्रे । प्र । इमं । वर्णं । अतिर
त् । शुक्रं । आसां । १५ महः । महानि । पनयंति । अस्य । इंद्रस्य । कर्म । सुऽकृ

प॰ त॰ २
२३

ता। पुरूणि। वृजनेन। वृजिनान्। सं। पिपेष। मायाभिः। दस्यून्। अभिभूतिऽ
ओजाः। युधा। इंद्रः। मुह्वा। वरिवः। चकार। देवेभ्यः। सत्ऽपतिः। चर्षणिऽप्राः
। विवस्वतः। सदने। अस्य। तानि। विप्राः। उक्थेभिः। कवयः। गृणंति। सत्राऽ
सहं। वरेण्यं। सहःऽदां। ससऽवांसं। स्वः। अपः। च। देवीः। ससान। यः। पृथि
वीं। द्यां। उत। इमां। इंद्रं। मदंति। अनु। धीऽरणासः। ससान। अत्यान्। उत।
सूर्यं। ससान। इंद्रः। ससान। पुरुऽभोजसं। गां। हिरण्ययं। उत। भोगं। ससा
न। हत्वी। दस्यून्। प्र। आर्यं। वर्णं। आवत्। इंद्रः। ओषधीः। असनोत्। अहा
नि। वनस्पतीन्। असनोत्। अंतरिक्षं। बिभेद। वलं। नुनुदे। विऽवाचः। अथ। अ
भवत्। दमिता। अभिऽक्रतूनां। ०॥ तिष्ठ। हरी इति। रथे। आ। युज्यमाना। या

२३

हि। वायुः। न। निऽयुतः। नः। अच्छ। पिबा। सि। अंधः। अभिऽसृष्टः। अस्मेइति। इं
द्र। स्वाहा। ररिम। ते। मदाय। उप। अजिरा। पुरुऽहूताय। सप्ती इति। हरी इति। र
थस्य। धूःऽसु। आ। युनज्मि। द्रवत्। यथा। संऽभृतं। विश्वतः। चित्। उप। इमं।
यज्ञं। आ। वहातः। इंद्रं। उपो इति। नय। स्व। वृषणा। तपुःऽपा। उत। ईं। अव। त्वं।
वृषभ। स्वधाऽवः। ग्रसैतां। अश्वा। वि। मुच। इह। शोणा। दिवेऽदिवे। सऽदृ
शीः। अद्धि। धानाः। ब्रह्मणा। ते। ब्रह्मऽयुजा। युनज्मि। हरी इति। सखाया।
सधऽमादे। आशू इति। स्थिरं। रथं। सुऽखं। इंद्र। अधिऽतिष्ठन्। ०। मा। ते।
हरी इति। वृषणा। वीतऽपृष्ठा। ०। अतिऽआयाहि। शश्वतः। वयं। ते। अरं।
सुतेभिः। कृणवाम। सोमैः। १७ नव। अयं। सोमः। त्वं। आ। इहि। अर्वाङ्।

प॰ त॰ २
२४

नृभ्वत्ऽतमं। सुऽमनाः। अस्य। पाहि। अस्मिन्। यज्ञे। बर्हिषि। आ। निऽसद्य।
दधिष्व। इमं। जठरे। इंदुं। इंद्र। स्तीर्णं। ते। बर्हिः। सुतः। इंद्र। सोमः। कृताः। धा
नाः। अत्तवे। ते। हरिऽभ्यां। तत्ऽओकसे। पुरुऽशाकाय। वृष्णे। मरुत्वते। तु
भ्यं। राता। हवींषि। इमं। नरः। पर्वताः। तुभ्यं। आपः। सं। इंद्र। गोभिः। मधुऽमं
तं। अक्रन्। तस्य। आऽगत्य। सुऽमनाः। ऋष्व। पाहि। प्रऽजानन्। विद्वान्।
पथ्याः। अनु। स्वाः। यान्। आ। अभजः। मरुतः। इंद्र। सोमे। ये। त्वां। अवर्ध
न्। अभवन्। गणः। ते। तेभिः। एतं। सऽजोषाः। वावशानः। अग्नेः। पिब। जि
ह्वया। सोमं। इंद्र। इंद्र। पिब। स्वधया। चित्। सुतस्य। अग्नेः। वा। पाहि। जि
ह्वया। यजत्र। अध्वर्योः। वा। प्रऽयतं। शक्र। हस्तात्। होतुः। वा। यज्ञं। हवि

२४

घः। जुषस्व॥ ०॥ १८ इमां। ऊं इति। सु। प्रऽभृतिं। सातये। धाः। शश्वत्ऽशश्वत्।
ऊतिऽभिः। यादमानः। सुतेऽसुते। ववृधे। वर्धनेभिः। यः। कर्मऽभिः। मह
त्ऽभिः। सुऽश्रुतः। भूत्। इंद्राय। सोमाः। प्रऽदिवः। विदानाः। ऋभुः। येभिः
। वृषऽपर्वा। विऽहायाः॥ प्रऽयम्यमानान्। प्रति। सु। गृभाय। इंद्र। पिब। वृषऽ
धूतस्य। वृष्णः। पिब। वर्धस्व। तव। घ। सुतासः। इंद्र। सोमासः। प्रथमाः। उत। इमे।
यथा। अपिबः। पूर्व्यान्। इंद्र। सोमान्। एव। पाहि। पन्यः। अद्य। नवीयान्॥ महा
न्। अमत्रः। वृजने। विऽरप्शी। उग्रं। शवः। पत्यते। धृष्णु। ओजः। न। अह। वि
व्याच। पृथिवी। चन। एनं। यत्। सोमासः। हरिऽअश्वं। अमंदन्। महान्। उ
ग्रः। ववृधे। वीर्याय। सं ऽ आ चक्रे। वृषभः। काव्येन। इंद्रः। भगः। वाजऽदाः। अ

प॰ तृ॰ २
२५

स्य। गावः। प्र। जायंते। दक्षिणाः। अस्य। पूर्वीः॥ १८ प्र। यत्। सिंधवः। प्रऽस
वं। यथा। आयन्। आपः। समुद्रं। रथ्याःऽइव। जग्मुः। अतः। चित्। इंद्रः। सद
सः। वरीयान्। यत्। ईं। सोमः। पृणति। दुग्धः। अंशुः। समुद्रेण। सिंधवः। या
दमानाः। इंद्राय। सोमं। सुऽसुतं। भरंतः। अंशुं। दुहंति। हस्तिनः। भरित्रैः।
मध्वः। पुनंति। धारया। पवित्रैः। हृदाःऽइव। कुक्षयः। सोमऽधानाः। सं।
ईं। मिति। विव्याच। सवना। पुरूणि। अन्ना। यत्। इंद्रः। प्रथमा। वि। आश।
वृत्रं। जघन्वान्। अवृणीत। सोमं। आ। तु। भर। माकिः। एतत्। परि। स्थात्।
विद्म। हि। त्वा। वसुऽपतिं। वसूनां। इंद्र। यत्। ते। माहिनं। दत्रं। अस्ति। अस्म
भ्यं। तत्। हरिऽअश्व। प्र। यंधि। अस्मेइति। प्र। यंधि। मघऽवन्। ऋजीषिन्।

२५

इंद्र। रायः। विश्वऽवारस्य। भूरेः। अस्मे इति। शतं। शरदः। जीवसे। धाः। अस्मे
इति। वीरान्। शश्वतः। इंद्र। शिप्रिन्। ०।२० वार्त्रऽहत्याय। शवसे। पृतनाऽ
सह्याय। च। इंद्र। त्वा। आ। वर्तयामसि। अर्वाचीनं। सु। ते। मनः। उत। चक्षुः।
शतक्रतो इति शतऽक्रतो। इंद्र। कृण्वंतु। वाघतः। नामानि। ते। शतक्रतो
इति शतऽक्रतो। विश्वाभिः। गीःऽभिः। ईमहे। इंद्र। अभिमातिऽसह्ये। पुरुऽ
स्तुतस्य। धामऽभिः। शतेन। महयामसि। इंद्रस्य। चर्षणिऽधृतः। इंद्रं। वृत्राय।
हंतवे। पुरुऽहूतं। उप। ब्रुवे। भरेषु। वाजऽसातये। २१ वाजेषु। सस्रहिः। भव। त्वां
। ईमहे। शतक्रतो इति शतऽक्रतो। इंद्र। वृत्राय। हंतवे। द्युम्नेषु। पृतनाज्ये।
पृत्सुतूर्षु। श्रवःऽसु। च। इंद्र। साक्ष्व। अभिऽमातिषु। शुष्मिन्ऽतमं। नः। ऊत

प· त·२
२६

ये । द्युम्निनं । पाहि । जागृविं । इंद्र । सोमं । शतक्रतो इति शत ऽ क्रतो । इंद्रियाणि । श
तक्रतो इति शत ऽ क्रतो । या । ते । जनेषु । पंच ऽ सु । इंद्र । तानि । ते । आ । वृणे । अगन्न्
इंद्र । श्रवः । बृहत् । द्युम्नं । दधिष्व । दुस्तरं । उत् । ते । शुष्मं । तिरामसि । अर्वाऽवतः । नः
। आ । गहि । अथो इति । शक्र । पराऽवतः । उं इति । लोकः । यः । ते । अद्रिऽवः । इंद्र ।
इह । ततः । आ । गहि । ॥२२ अभि । तष्टाऽइव । दीधय । मनीषां । अत्यः । न । वाजी ।
सुऽधुरः । जिहानः । अभि । प्रियाणि । मर्मृशत् । पराणि । कवीन् । इच्छामि । संऽद
शे । सुऽमेधाः । इनाः । उत । पृच्छ । जनिम । कवीनां । मनःऽधृतः । सुऽकृतः । तक्षत ।
द्यां । इमाः । ऊं इति । ते । प्रऽन्यः । वर्धमानाः । मनःऽवाताः । अध । नु । धर्मणि । ग्मन् ।
नि । सीं । इत् । अत्र । गुह्या । दधानाः ॥ उत । क्षत्राय । रोदसी इति । सं । अंजन् । सं । मा

२६

त्रोभिः। ममिरे। ये। मुः। उवीइति। अंतः। महीइति। समृतेइतिसंऽऋते। धायसे। धु
रितिधुः। आऽतिष्ठंतं। परि। विश्वे। अभूषन्। श्रियः। वसानः। चरति। स्वऽरोचिः। म
हत्। तत्। वृष्णः। असुरस्य। नाम। आ। विश्वऽरूपः। अमृतानि। तस्थौ। असूत। पू
र्वः। वृषभः। ज्यायान्। इमाः। अस्य। शुरुधः। संति। पूर्वीः। दिवः। नपाता। विदथ
स्य। धीभिः। क्षत्रं। राजाना। प्रऽदिवः। दधाथेइति। २२ त्रीणि। राजाना। विदथे। पु
रूणि। परि। विश्वानि। भूषथः। सदांसि। अपश्यं। अत्र। मनसा। जगन्वान्। व्र
ते। गंधर्वान्। अपि। वायुऽकेशान्। तत्। इत्। नु। अस्य। वृषभस्य। धेनोः। आ।
नामऽभिः। ममिरे। सक्म्यं। गोः। अन्यत्ऽअन्यत्। असुर्यं। वसानाः। नि। मा
यिनः। ममिरे। रूपं। अस्मिन्। ० सवितुः। नकिः। मे। हिरण्ययीं। अमतिं। यां।

अग्निॆ। श्रेत्। आ। सुऽस्कृत्ती। रोदसी इति। विश्वमिन्वे इति विश्वम्ऽइन्वे। अपिऽ
इव। योषा। जनिमानि। वव्रे। युवं। प्रत्नस्य। साधथः। महः। यत्। दैवी। स्वस्तिः
। परि। नः। स्यात्। गोपाजिह्वस्य। तस्थुषः। विऽरूपा। विश्वे। पश्यंति। मायि
नः। कृतानि। ०। सू० ५ इंद्रं। मतिः। हृदः। आ। वच्यमाना। अच्छ। पतिं। स्तोमऽ
तष्टा। जिगाति। या। जागृविः। विदथे। शस्यमाना। इंद्र। यत्। ते। जायते। वि
द्धि। तस्य। दिवः। चित्। आ। पूर्व्या। जायमाना। वि। जागृविः। विदथे। शस्य
माना। भद्रा। वस्त्राणि। अर्जुना। वसाना। सा। इयं। अस्मे इति। सनऽजा।
पित्र्या। धीः। यमा। चित्। अत्र। यमऽसूः। असूत। जिह्वायाः। अग्रं। पतत्
त्। आ। हि। अस्थात्। वपूंषि। जाता। मिथुना। सचेते इति। तमःऽहना।

२ अनुवाकः

तपुषः। बुध्ने। आऽदृता। नकिः। एषां। निंदिता। मर्त्येषु। ये। अस्माकं। पितरः। गो
षु। योधाः। इंद्रः। एषां। दृंहिता। माहिनऽवान्। उत्। गोत्राणि। ससृजे। दंसनाऽ
वान्। सखा। ह। यत्र। सखिऽभिः। नवऽग्वैः। अभिऽज्ञु। आ। सत्वऽभिः। अनुऽग्म गाः। २
न्। सत्यं। तत्। इंद्रः। दशऽभिः। दशऽग्वैः। सूर्यं। विवेद। तमसि। क्षियंतं। २५
इंद्रः। मधु। संऽभृतं। उस्रियायां। पत्ऽवत्। विवेद। शफऽवत्। नमे। गोः। हृद
स्ते। दधे। दक्षिणे। दक्षिणऽवान्। ज्योतिः। वृणीत। तमसः। विऽजानन्। आरे।
स्याम। दुःऽइतात्। अभीके। इमाः। गिरः। सोमऽपाः। [illegible]ः। सोमऽवृद्ध। जु
षस्व। इंद्र। पुरुऽतमस्य। कारोः। ज्योतिः। यज्ञाय। रोदसी इति। अनु। स्यात्।
आरे। स्याम। दुःऽइतस्य। भूरेः। भूरि। चित्। हि। तुजतः। मर्त्यस्य। सुऽपारः

प॰ त॰ २
२८
देवेभिः।४

सैः। वसवः। वर्हणाऽवत्।०।सू२६ ॥इतितत्तीयाष्टके द्वितीयोध्यायः॥ ॥ओम्॥
इंद्रं। त्वा। वृषभं। वयं। सुते। सोमे। हवामहे। सः। पाहि। मध्वः। अंधसः। इंद्र।
क्रतु ऽविदं। सुतं। सोमं। हर्य। पुरुऽस्तुत। पिब। आ। वृषस्व। ततृपिं। इंद्र। प्र।
नः। धितऽवानं। यज्ञं। विश्वेभिः। देवेभिः। तिर। स्तवानः। विश्पते। इंद्र। सोमाः। सुताः।
इमे। तव। प्र। यंति। सत्ऽपते। क्षयं। चंद्रासः। इंदवः। दधिष्व। जठरे। सुतं।
सोमं। इंद्र। वरेण्यं। तव। द्युक्षासः। इंदवः। १ गिर्वणः। पाहि। नः। सुतं। मधोः।
धाराभिः। अज्यसे। इंद्र। त्वाऽदातं। इत्। यशः। अभि। द्युम्नानि। वनिनः। इंद्रं। सचं
ते। अक्षिता। पीत्वी। सोमस्य। वावृधे।०।पराऽवतः। च। वृत्रऽहन्। इमाः। जुष
स्व। नः। गिरः। यत्। अंतरा। पराऽवतं। अर्वाऽवतं। च। हूयसे।०।सू२ ।०।मघ्र

२८

कः। हव्यानः। सोमऽपीतये। हरिऽभ्यां। याहि। अद्रिऽवः। सत्तः। होता। नः। ऋत्वियः।
तिस्तिरे। बर्हिः। आनुषक्। अयुज्रन्। प्रातः। अद्रयः। द्रुमा। ब्रह्म। ब्रह्मऽवाहः।
क्रियंते। आ। बर्हिः। सीद। वीहि। शूर। पुरोळाशं। रंधि। सर्वेने षु। नः।
एषु। स्तोमेषु। वृत्रऽहन्। उक्थेषु। इंद्र। गिर्वणः। मतयः। सोमऽपां। उरुं। रिहंति।
शवसः। पतिं। इंद्रं। वत्सं। न। मातरः। २ सः। मंदस्व। हि। अंधसः। राधसे। तन्वा। म
हे। न। स्तोतारं। निदे। करः। वयं। इंद्र। त्वाऽयवः। हविष्मंतः। जरामहे। उत। त्वं। अस्म
ऽयुः। वसो इति। मा। आरे। अस्मत्। वि। मुमुचः। हरिऽप्रिय। अर्वाङ्। याहि। इंद्र। स्व
धाऽवः। मत्स्व। इह। अर्वांचं। त्वा। सुऽखे। रथे। वहतां। इंद्र। केशिना। घृतस्नू इति
घृतऽस्नू। बर्हिः। आऽसदे ३ ।७। सोमं। इंद्र। गोऽआशिरं। हरिऽभ्यां। यः। ते। अ

प॰त॰ ३

२९

स्मऽयुः। तं। इंद्र। मदं। आ। गहि। बर्हिःऽस्थां। ग्रावंऽभिः। सुतं। कुवित्। नु। अस्य।
तृप्णवंः। इंद्रं। इत्था। गिरंः। मम। अच्छ। अगुः। इषिताः। इतः। आऽवृतें। सोमंऽ
पीतये। इंद्रं। सोमंस्य। पीतये। स्तोमैः। इह। हवामहे। उक्थेभिः। कुवित्। आ
ऽगमंत्। ०। तान्। दधिष्व। शतक्रतो इति शतऽक्रतो। जठरें। वाजिनीवसो इ
ति वाजिनीऽवसो। ५ विद्म। हि। त्वा। धनंऽजयं। वाजेषु। दधृषं। कवे। अधं। ते।
सुम्नं। ईमहे। इमं। इंद्र। गोऽआशिरं। यवंऽआशिरं। च। नः। पिब। आऽगत्य। वृषऽ
ऽभिः। सुतं। तुभ्यं। इत्। इंद्र। स्वे। ओक्ये। सोमं। चोदामि। पीतये। एषः। रारंतु। ते।
हृदि। त्वां। सुतस्य। पीतये। प्रत्नं। इंद्र। हवामहे। कुशिकासः। अवस्यवंः। सद

२९

आ। याहि। अर्वाङ्। उपं। वंधुरेऽस्थाः। तव। इत्। अनु। प्रऽदिवंः। सोमंऽपेयं। प्रि

या। सखाया। वि। मुच। उप। बर्हिः। त्वां। इमे। हव्यऽवाहः। हवंते। आ। याहि। पूर्वीः।
अति। चर्षणीः। आ। अर्यः। आऽशिषः। उप। नः। हरिऽभ्यां। इमाः। हि। त्वा। मत
यः। स्तोमऽतष्टाः। इंद्र। हवंते। सख्यं। जुषाणाः। आ। नः। यज्ञं। नमःऽवृधं। सऽजो
षाः। इंद्र। देव। हरिऽभिः। याहि। तूयं। अहं। हि। त्वा। मतिऽभिः। जोहवीमि। घृतऽ
प्रयाः। सधऽमादे। मधूनां। आ। च। त्वां। एता। वृषणा। वहातः। हरी इति। सखा
या। सुऽधुरा। स्वऽअंगा। धानाऽवत्। इंद्रः। सवनं। जुषाणः। सखा। सख्युः। शृ
णवत्। वंदनानि। कुवित्। मा। गोपां। करसे। जनस्य। कुवित्। राजानं। मघऽव
न्। ऋजीषिन्। कुवित्। मा। ऋषिं। पपिऽवांसं। सुतस्य। कुवित्। मे। वस्वः। अ
मृतस्य। शिक्षाः। आ। त्वा। बृहंतः। हरयः। युजानाः। अर्वाक्। इंद्र। सधऽमादः।

प.त.३ वृहंतु। प्र। ये। दुहिता। दिवः। ऋंजंति। आतोः। सुऽसंमषासः। वृषभस्य। मूराः।
३० इंद्र। पिब। वृषऽधूतस्य। वृष्णः। आ। यं। ते। श्येनः। उशते। जभार। यस्य। मदे। च्यु
वयंति। प्र। कृष्टीः। यस्य। मदे। अप। गोत्रा। ववर्थ।।७।। अयं। ते। अस्तु। हर्य
तः। सोमः। आ। हरिऽभिः। सुतः। जुषाणः। इंद्र। हरिऽभिः। नः। आ। गहि। आ।
तिष्ठ। हरित्तं। रथं। हर्यन्। उषसं। अर्चयः। सूर्यं। हर्यन्। अरोचयः। विद्वान्।
चिकित्वान्। हरिऽअश्व। वर्धसे। इंद्र। विश्वाः। अभि। श्रियः। द्यां। इंद्रः। हरिऽ
धायसं। पृथिवीं। हरिऽवर्पसं। अधारयत्। हरित्तोः। भूरि। भोजनं। ययोः। अं
तः। हरिः। चरत्। जज्ञानः। हरितः। वृषा। विश्वं। आ। भाति। रोचनं। हरिऽअश्वः ३०
। हरित्तं। धत्ते। आयुधं। आ। वज्रं। बाह्वोः। हरिं। इंद्रः। हर्यंतं। अर्जुनं। वज्रं। शु

र्कैः । अभिऽवृतं । अप । अवृणोत् । हरिऽभिः । अद्रिऽभिः । सुतं । उत् । गाः । हरिऽभिः
। आ । अजत् ॥ २८ ॥ आ । मंद्रैः । इंद्र । हरिऽभिः । याहि । मयूररोमऽभिः ॥ मा । त्वा । के । चित्
। नि । यमन् । विं । न । पाशिनः ॥ अति । धन्वऽइव । तान् । इहि ॥ वृत्रऽखादः ॥ वलंऽरु
जः । पुरां । दर्मः ॥ अपां । अजः ॥ स्थाता । रथस्य । हर्योः । अभिऽस्वरे । इंद्रः । दृळ्हा
। चित् । आऽरुजः ॥ गंभीरान् । उदधीन्ऽइव । क्रतुं । पुष्यसि । गाःऽइव । प्र । सुऽ
गोपाः ॥ यवसं । धेनवः ॥ यथा ॥ हृदं । कुल्याःऽइव । आशत ॥ आ । नः ॥ तुजं । रयिं ।
भर । अंशं । न । प्रतिऽजानते । वृक्षं । पक्वं । फलं । अंकीऽइव । धूनुहि । इंद्र । संऽपा
रणं । वसु । स्वऽयुः । इंद्र । स्वऽराट् । असि । स्मत्ऽदिष्टिः । स्वयशःऽतरः ॥ सः ॥ वा
वृधानः । ओजसा । पुरुऽस्तुत । भव । नः । सुश्रवःऽतमः ॥ २९ ॥ युध्मस्य । ते । वृ

प॰ त॰ ३
३१

षभस्य। स्वऽराजः। उग्रस्य। यूनः। स्थविरस्य। घृष्वेः। अजूर्यतः। वज्रिणः। वी
र्याणि। इंद्र। श्रुतस्य। महतः। महानि। महान्। असि। म द्रिष। वृषऽभिः। धन
ऽस्पृत्। उग्रः। सहमानः। अन्यान्। एकः। विश्वस्य। भुवनस्य। राजा। सः। यो
धय। च। क्षयय। च। जनान्। प्र। मात्राभिः। रिरिचे। रोचमानः। प्र। देवेभिः।
विश्वतः। अप्रतिऽइतः। प्र। मज्मना। दिवः। इंद्रः। पृथिव्याः। प्र। उरोः। महः।
अंतरिक्षात्। ऋजीषी। उरुं। गभीरं। जनुषा। अभि। उग्रं। विश्वऽव्यचसं।
अवतं। मतीनां। इंद्रं। सोमासः। प्रऽदिवि। सुतासः। समुद्रं। न। स्रवतः।
आ। विशंति। यं। सोमं। इंद्र। पृथिवीद्यावा [illegible] । गर्भं। न। माता। बिभृतः
। त्वाऽया। तं। ते। हिन्वंति। तं। ऊं इति। ते। मृजंति। अध्वर्यवः। वृषभ। पातु

३१

वे। ऊं इति।१० मरुत्वान्। इंद्र। वृषभः। रणाय। पिब। सोमं। अनुऽस्वधं। मदा
य। आ। सिंचस्व। जठरे। मध्वः। ऊर्मिं। त्वं। राजा। असि। प्रऽदिवः। सुतानां। सऽ
जोषाः। इंद्र। सऽगणः। मरुत्ऽभिः। सोमं। पिब। वृत्रऽहा। शूर। विद्वान्। ज
हि। शत्रून्। अप। मृधः। नुदस्व। अथ। अभयं। कृणुहि। विश्वतः। नः। उत।
ऋतुऽभिः। ऋतुऽपाः। पाहि। सोमं। इंद्र। देवेभिः। सखिऽभिः। सुतं। नः। यान्। आ
। अभजः। मरुतः। ये। त्वा। अनु। अहन्। वृत्रं। अदधुः। तुभ्यं। ओजः। ये। त्वा।
अहिऽहत्ये। मघऽवन्। अवर्धन्। ये। शांबरे। हरिऽवः। ये। गोऽइष्टौ। ये। त्वा।
नूनं। अनुऽमदंति। विप्राः। पिब। इंद्र। सोमं। सऽगणः। मरुत्ऽभिः। मरुत्वंतं।
वृषभं। ववृधानं। अकवऽअरिं। दिव्यं। शासं। इंद्रं। विश्वऽसहं। अवसे। नूत

प॰ त॰ ३

३२

नाय। उग्रं। सहः॒ऽदां। इह। तं। हुवेम॥ ११ सद्यः। ह। जातः। वृषभः। कनीनः। प्रऽ
भर्तुं। आवत्। अंधसः। सुतस्य। साधोः। पिब। प्रतिऽकामं। यथा। ते। रसऽआ
शिरः। प्रथमं। सोम्यस्य॥ यत्। जायथाः। तत्। अहः। अस्य। कामे। अंशोः। पी
यूषं। अपिबः। गिरिऽस्थां। तं। ते। माता। परि। योषा। जनित्री। महः। पितुः। द
मे। आ। असिंचत्। अग्रे॥ उपऽस्थाय। मातरं। अन्नं। ऐट्टं। तिग्मं। अपश्यत्। अ
भि। सोमं। ऊधः। प्रऽयवयन्। अचरत्। गृत्सः। अन्यान्। महानि। चक्रे। पुरु
धऽप्रतीकः॥ उग्रः। तुराषाट्। अभिभूतिऽओजाः। यथाऽवशं। तन्वं। चक्रे।
एषः॥ त्वष्टारं। इंद्रः। जनुषा। अभिऽभूय। आऽमुष्य। सोमं। अपिबत्। चमू
षु॥ ०॥ १२ शंस। महां। इंद्रं। यस्मिन्। विश्वाः। आ। कृष्टयः। सोमऽपाः। कामं।

३२

अव्यन् । यं । सुऽक्रतुं । धिषणे इति । विभ्वऽतष्टं । घनं । वृत्राणां । जनयंत । देवाः ।
। यं । नु । नकिः । पृतनासु । स्वऽराजं । द्विता । तरति । नृऽतमं । हरिऽस्थां । इनऽ
तमः । सत्वऽभिः । यः । ह । शूषैः । पृथुऽज्रयाः । अमिनात् । आयुः । दस्योः । सहऽ
वा । पृत्ऽसु । तरणिः । न । अर्वा । विऽआनट् । रोदसी इति । मेहनाऽवान् । भगः
। न । कारे । हव्यः । मतीनां । पिताऽइव । चारुः । सुऽहवः । वयःऽधाः । धर्ता । दिवः ।
रजसः । पृष्ठः । ऊर्ध्वः । रथः । न । वायुः । वसुऽभिः । नियुत्वान् । क्षपां । वस्ता । ज
निता । सूर्यस्य । विऽभक्ता । भागं । धिषणाऽइव । वाजं । ० । १३ इंद्रः । स्वाहा । पि
बतु । यस्य । सोमः । आऽगत्य । तुम्रः । वृषभः । मरुत्वान् । आ । उरुऽव्यचाः । पृ
णतां । एभिः । अन्नैः । आ । अस्य । हविः । तन्वः । कामं । ऋध्याः । आ । ते । सपर्यू इ

प॰ त॰ ३
३३

ति। जवसे। सुनज्मि। यर्योः। अनु। प्रऽदिवः। ऋषिं। आवः। दुहा। त्वा। धेयुः। हरयः
। सुऽशिप्र। पिब। तु। अस्य। सुऽसुतस्य। चारोः। गोभिः। मिमिक्षं। दधिरे। सुऽ
पारं। इंद्रं। ज्यैष्ठ्याय। धायसे। गृणानाः। मंदानः। सोमं। पपिऽवान्। ऋजीषिन्।
सं। अस्मभ्यं। पुरुधा। गाः। इषण्य॥ ०॥ स्१४ चर्षणिऽधृतं। मघऽवानं। उक्थ्यं। इंद्रं।
गिरः। बृहतीः। अभि। अनूषत। ववृधानं। पुरुऽहूतं। सुवृक्तिऽभिः। अमर्त्यं। ज
रमाणं। दिवेऽदिवे। शतऽक्रतुं। अर्णवं। शाकिनं। नरं। गिरः। मे। इंद्रं। उप। यंति
। विश्वतः। वाजऽसनिं। पूःऽभिदं। तूर्णिं। अप्ऽतुरं। धामऽसाचं। अभिऽसाचं। स्वः
ऽविदं। आऽकरे। वसोः। जरिता। पनस्यते। अनेहसः। स्तुभः। इंद्रः। दुवस्यति। वि
वस्वतः। सदने। आ। हि। पिप्रिये। सत्राऽसहं। अभिमातिऽहनं। स्तुहि। नृणां।

३३

ऊं इति। त्वां। नृऽतमं। गीःऽभिः। उक्थैः। अभि। प्र। वीरं। अर्चत। सऽबाधः। सं।
सहसे। पुरुऽमायः। जिहीते। नमः। अस्य। प्रऽदिवः। एकः। ईशे। पूर्वीः। अस्य।
निःऽसिधः। मर्त्येषु। पुरु। वसूनि। पृथिवी। बिभर्ति। इंद्राय। द्यावः। ओषधीः।
उत। आपः। रयिं। रक्षंति। जीरयः। वनानि। १५ तुभ्यं। ब्रह्माणि। गिरः। इंद्र। तु
भ्यं। सत्रा। दधिरे। हरिऽवः। जुषस्व। बोधि। आपिः। अवसः। नूतनस्य। सखे। व
सो इति। जरितृऽभ्यः। वयः। धाः। इंद्र। मरुत्वः। इह। पाहि। सोमं। यथा। शार्या
ते। अपिबः। सुतस्य। तव। प्रऽनीती। तव। शूर। शर्मन्। आ। विवासंति। कव
यः। सुऽयज्ञाः। सः। वावशानः। इह। पाहि। सोमं। मरुत्ऽभिः। इंद्र। सखिऽभिः।
सुतं। नः। जातं। यत्। त्वा। परि। देवाः। अभूषन्। महे। भराय। पुरुऽहूत। विश्वे।

१.त.३
३४॥

अपूऽनृयै।मरुत्वः।आपिः।एषः।अमंदन्।इंद्रं।अनु।दातिऽवाराः।तेभिः।सा
कं।पिबतु।वृत्रऽखादः।सुतं।सोमं।दाशुषः।स्वे।सधऽस्थे।इंद्रं।हि।अनु।ओज
सा।सऽऋतं।राधानां।पते।पिब।तु।अस्य।गिर्वणः।यः।ते।अनु।स्वधां।असत्।
सुते।नि।यच्छ।तन्वं।सः।त्वा।ममत्तु।सोम्यं।प्र।ते।अश्नोतु।कुक्ष्योः।प्र।इंद्र।ब्र
ह्मणा।शिरः।प्र।बाहू इति।शूर।राधसे।स्॰१६ धानाऽवंतं।करंभिणं।अपूपऽवं
तं।उक्थिनं।इंद्र।प्रातः।जुषस्व।नः।पुरोळाशं।पुचत्यं।जुषस्व।इंद्र।आ।गुर
स्व।च।तुभ्यं।हव्यानि।सिस्रते।पुरोळाशं।च।नः।घसः।जोषयासे।गिरः।
च।नः।वधूयुःऽइव।योषणां।पुरोळाशं।सनऽश्रुत।प्रातःऽसावे।जुषस्व। ३८
नः।इंद्र।क्रतुः।हि।ते।बृहन्।माध्यंदिनस्य।सवनस्य।धानाः।पुरोळाशं।

इंद्र । कृष्व । इह । चारुं । प्र । यत् । स्तोता । जरिता । तूर्णि ऽ अर्थः । वृषऽयमाणः । उप ।
गीः ऽ भिः । ईट्टे । १७ तृतीये । धानाः । सवने । पुरु ऽ स्तुत । पुरोळाशं । आऽहुतं ।
ममहस्व । नः । ऋभु ऽ मंतं । वाज ऽ वंतं । त्वा । कवे । प्रयस्वंतः । उप । शिक्षेम । धी
ति ऽ भिः । पूषण् ऽ वते । ते । चकृम । करंभं । हरि ऽ वते । हरि ऽ अश्वाय । धानाः ।
अपूपं । अद्धि । स ऽ गणः । मरुत् ऽ भिः । सोमं । पिब । वृत्र ऽ हा । शूर । विद्वान् ।
प्रति । धानाः । भरत । तूयं । अस्मै । पुरोळाशं । वीर ऽ तमाय । नृणां । दिवे ऽ
दिवे । स ऽ दृशीः । इंद्र । तुभ्यं । वर्धंतु । त्वा । सोम ऽ पेयाय । धृष्णो इति ॥ १८
इंद्रा पर्वता । बृहता । रथेन । वामीः । इषः । आ । वहतं । सु ऽ वीराः । वीतं । हव्या
नि । अध्वरेषु । देवा । वर्धेथां । गीः ऽ भिः । इळया । मदंता । तिष्ठ । सु । कं ।

प.त.३
३५

मघऽवन्। मा। परा। गाः। सोमस्य। नु। त्वा। सुऽसुतस्य। यक्षि। पितुः। न। पुत्रः।
सिचं। आ। रभे। ते। इंद्र। स्वादिष्ठया। गिरा। शचीऽवः।। शंस। अध्वर्यो इति।
प्रति। मे। गृणीहि। इंद्राय। वाहः। कृणवाव। जुष्टं। आ। इदं। बर्हिः।। यजमान
स्य। सीद। अथ। च। भूत। उक्थं। इंद्राय। शस्तं। जाया। इत्। अस्तं। मघऽवन्। सा।
इत्। ऊं इति। योनिः। तत्। इत्। त्वा। युक्ताः। हरयः। वहंतु। यदा। कदा। च। सुन
वाम। सोमं। अग्निः। त्वा। दूतः। धन्वाति। अच्छ। परा। याहि। मघऽवन्। आ। च
। याहि। इंद्र। भ्रातः। उभयत्र। ते। अर्थं। यत्र। रथस्य। बृहतः। निऽधानं। विऽमो
चनं। वाजिनः। रासभस्य। १९ अपाः। सोमं। अस्तं। इंद्र। प्र। याहि। कल्याणीः।
जाया। सुऽरणं। गृहे। ते। ० दक्षिणाऽवत्। इमे। भोजाः। अंगिरसः। विऽरू

३५

पाः। दिवः। पुत्रासः। असुरस्य। वीराः। विश्वामित्राय। ददतः। मघानि। सहस्रऽ
सावे। प्र। तिरंते। आयुः। रूपंऽरूपं। मघऽवा। बोभवीति। मायाः। कृण्वानः।
तन्वं। परि। स्वां। त्रिः। यत्। दिवः। परि। मुहूर्तं। आ। अगात्। स्वैः। मंत्रैः। अनृतु
ऽपाः। ऋतऽवा। महान्। ऋषिः। देवऽजाः। देवऽजूतः। अस्तभ्नात्। सिंधुं। अ
र्णवं। नृऽचक्षाः। विश्वामित्रः। यत्। अवहत्। सुऽदासं। अप्रियायत। कुशि
केभिः। इंद्रः। हंसाःऽइव। कृणुथ। श्लोकं। अद्रिऽभिः। मदंतः। गीःऽभिः। अ
ध्वरे। सुते। सचा। देवेभिः। विप्राः। ऋषयः। नृऽचक्षसः। वि। पिबध्वं। कुशिकाः
। सोम्यं। मधु। २० उप। प्र। इत। कुशिकाः। चेतयध्वं। अश्वं। राये। प्र। मुंचत।
सुऽदासः। राजा। वृत्रं। जंघनत्। प्राक्। अपाक्। उदक्। अथ। यजाते। वरे।

प॰ तृ॰ ३

३६

आ।पृथिव्याः।यः।इमे इति।रोदसी इति।उभे इति।अहं।इंद्रं।अतुष्टवं।विश्वा
मित्रस्य।रक्षति।ब्रह्म।इदं।भारतं।जनं।विश्वामित्राः।अरासत।ब्रह्म।इं
द्राय।वज्रिणे।करत्।इत्।नः।सुऽराधसः।किं।ते।कृण्वंति।कीकटेषु।गा
वः।न।आऽशिरं।दुह्रे।न।तपंति।घर्मं।आ।नः।भर।प्रऽमगंदस्य।वेदः।
नैचाऽशाखं।मघऽवन्।रंधय।नः।ससर्परीः।अमतिं।बाधमाना।बृह
त्।मिमाय।जमदग्निऽदत्ता।आ।सूर्यस्य।दुहिता।ततान।श्रवः।देवेषु।
अमृतं।अजुर्यं। २१।ससर्परीः।अभरत्।तूयं।एभ्यः।अधि।श्रवः।पां
चऽजन्यासु।कृष्टिषु।सा।पक्ष्या।नव्यं।आयुः।दधाना।यां।मे।पलस्तिऽज

३६

मदग्नयः।ददुः।स्थिरौ।गावौ।भवतां।वीळुः।अक्षः।मा।ईषा।वि।वर्हि।मा।

युगं। वि। आरिं। इंद्रः। पातल्यैः। इति। ददतां। आरीतोः॥ अरिष्टऽनेमे। अभि। नः।
सचस्व। बलं। धेहि। तनूषु। नः। बलं। इंद्र। अनळुत्सु। नः। बलं। तोकाय। त
नयाय। जीवसे। त्वं। हि। बलऽदाः। असि। अभि। व्ययस्व। खदिरस्य। सारं। ओ
जः। धेहि। स्पंदने। शिंशपायां। अक्ष। वीळो इति। वीळितः। वीळयस्व। मा। यामा
त्। अस्मात्। अव। जीहिपः। नः। अयं। अस्मान्। वनस्पतिः॥ मा। च। हा॥ मा।
च। रिरिषत्। स्वस्ति। आ। गृहेभ्यः। आ। अवऽसै। आ। विऽमोचनात्॥ २२॥ इं
द्र। ऊतिऽभिः। बहुलाभिः। नः। अद्य। यातऽश्रेष्ठाभिः। मघऽवन्। शूर। जिन्व
। यः। नः। द्वेष्टि। अधरः। सः। पदीष्ट। यं। ऊं इति। द्विष्मः। तं। ऊं इति। प्राणः। ज
हातु। परऽशुं। चित्। वि। तपति। शिंबलं। चित्। वि। वृश्चति। उखा। चित्। इंद्र।

प.त. ३ येषंती। प्रऽयस्ता। फेनं। अस्यति। न। सायकस्य। चिकिते। जनासः। लोधं। नयं

३७ ति। पशु। मन्यमानाः। न। अवाजिनं। वाजिना। हासयंति। न। गर्दभं। पुरः। अ

श्वात्। नयंति। इमे। इंद्र। भरतस्य। पुत्राः। अपऽपित्वं। चिकितुः। न। प्रऽपि

त्वं। हिन्वंति। अश्वं। अरणं। न। नित्यं। ज्याऽवाजं। परि। नयंति। आजौ। ॥२३॥

। अनुवाकः ॥३॥ इमं। महे। विदथ्याय। शूषं। शश्वत्। कृत्वः। ईड्याय। प्र। जभ्रुः

। शृणोतु। ०। शृणोतु। अग्निः। दिव्यैः। अजस्रः। महि। महे। दिवे। अर्च। पृथिव्यै

। कामः। मे। इच्छन्। चरति। प्रऽजानन्। ययोः। ह। स्तोमे। विदथेषु। देवाः। सपर्य

वः। मादयंते। सचा। आयोः। युवोः। ऋतं। रोदसी इति। सत्यं। अस्तु। महे। सु। नः। सु

वितायं। प्र। भूतं। इदं। दिवे। नमः। अग्ने। पृथिव्यै। सपर्यामि। प्रयसा। यामि। रत्नं। ३७

उतोइति। हि। वां। पूर्व्याः। आऽविविद्रे। ऋतवरीइत्यृतऽवरी। रोदसीइति। सत्यऽ
वाचः। नरः। चित्। वां। संऽदुधे। शूरऽसातौ। ववंदिरे। पृथिवि। वेविदानाः। कः। अ
द्धा। वेद। कः। इह। प्र। वोचत्। देवान्। अच्छ। पथ्या। का। सं। एति। ददृश्रे। एषां। अ
वमा। सदांसि। परेषु। या। गुह्येषु। व्रतेषु। २८ कविः। नृऽचक्षाः। अभि। सीं। अ
चष्ट। ऋतस्य। योना। विघृतेइति विऽघृते। मदंतीइति। नाना। चक्रातेइति। सदं
नं। यथा। वेः। समानेन। क्रतुना। संविदानेइति संऽविदाने। समान्या। वियुते
इति विऽयुते। दूरेअंतेइति दूरेऽअंते। ध्रुवे। पदे। तस्थतुः। जागरूकेइति। उत।
स्वसारा। युवतीइति। भवंतीइति। आत्। ऊंइति। ब्रुवातेइति। मिथुनानि। ना
म। विश्वा। इत्। एतेइति। जनिम। सं। विविक्तः। महः। देवान्। बिभ्रतीइति। न।

प॰ त॰ ३
३८

व्यथेतेइति । एजत् । ध्रुवं । पत्यते । विश्वं । एकं । चरत् । पतत्रि । विषुणं । वि । जातं ।
सनो । पुराणं । अधि । एमि । आरात् । महः । पितुः । जनितुः । जामि । तत् । नः ।
देवासः । यत्र । पनितारः । एवैः । उरौ । पथि । विऽउते । तस्थुः । अंतरिति । इ
मं । स्तोमं । रोदसीइति । प्र । ब्रवीमि । ऋदूदराः । शृणवन् । अग्निऽजिह्वाः
। मित्रः । संऽराजः । वरुणः । युवानः । आदित्यासः । कवयः । पप्रथानाः । २५
हिरण्यऽपाणिः । सविता । सुऽजिह्वः । त्रिः । आ । दिवः । विदथे । पत्यमानः ।
देवेषु । च । सवितरिति । श्लोकं । अश्रेः । आत् । अस्मभ्यं । आ । सुव । सर्वऽ
तातिं । सुऽकृत् । सुऽपाणिः । स्वऽवान् । ऋतऽवा । देवः । त्वष्टा । अवसे । ता
नि । नः । धात् । पूषण्ऽवंतः । ऋभवः । मादयध्वं । ऊर्ध्वऽग्रावाणः । अध्व

३९

रं। अतष्ट। विद्युत्ऽरथाः। मरुतः। ऋष्टिऽमंतः॥ दिवः। मर्याः॥ ऋतऽजाताः।
अयासः॥ सरस्वती। शृणवन्। यज्ञियासः॥ धात। रयिं। सहऽवीरं। तुरासः॥
विष्णुं। स्तोमासः। पुरुऽदस्मं। अर्काः। भगस्यऽइव। कारिणः॥ यामनि। गमन्। उ
रुऽक्रमः॥ ककुहः। यस्य। पूर्वीः॥ न। मर्धंति। युवतयः॥ जनित्रीः॥ इंद्रः॥ विश्वैः॥
वीर्यैः। पत्यमानः॥ उभे इति। आ। पप्रौ। रोदसी इति। महिऽत्वा। पुरंऽदरः। वृत्रऽ
हा। धृष्णुऽसेनः॥ संऽगृभ्य। नः॥ आ। भर। भूरि। पश्वः॥ २६। नासत्या। मे। पि
तरा। बंधुऽपृच्छा। सऽजात्यं। अश्विनोः॥ चारु। नाम। युवं। हि। स्थः॥ रयिऽदौ। नः॥
रयीणां। दात्रं। रक्षेथे इति। अकवैः॥ अदब्धा। महत्ना। तत्। वः॥ कवयः॥ चारु। ना
म। यत्। ह। देवाः॥ भवथ। विश्वे। इंद्रे। सखा। ऋभुऽभिः॥ पुरुऽहूत। प्रियेभिः॥ इ

प॰ न॰ ३
३९

मां। धियं। सातये। तक्षत। नः। अर्यमा। नः। अदितिः। यज्ञियासः। ०। युयोत। नः।
अनपत्यानि। गंतोः। प्रजाऽवान्। नः। पशुऽमान्। अस्तु। गातुः। देवानां। दूतः।
पुरुधा। प्रऽसूतः। अनागान्। नः। वोचतु। सर्वऽतांता। शृणोतु। नः। पृथिवी। द्यौः।
उत। आपः। सूर्यः। नक्षत्रैः। उरु। अंतरिक्षं। शृण्वंतु। नः। वृषणः। पर्वतासः। ध्रु
वऽक्षेमासः। इळया। मदंतः। आदित्यैः। नः। अदितिः। शृणोतु। यच्छंतु। नः। म
रुतः। शर्म। भद्रं। सदा। सुऽगः। पितुऽमान्। अस्तु। पंथाः। मध्वा। देवाः। ओष
धीः। सं। पिपृक्त। भगः। मे। अग्ने। सख्ये। न। मृध्याः। उत्। रायः। अश्यां। स
दनं। पुरुऽक्षोः। स्वदस्व। हव्या। सं। इषः। दिदीहि। अस्मद्र्यक्। सं। मिमीहि। श्रवां

३९

सि। विश्वान्। अग्ने। पृतनाऽसु। तान्। जेषि। शत्रून्। अहा। विश्वा। सुऽमनाः। दीदि

ह्वि। नः। सू२७। उषसः। पूर्वाः। अध। यत्। विऽऊषुः। महत्। वि। जज्ञे। अक्षरं। पदे। गोः।
व्रता। देवानां। उप। नु। प्रऽभूषन्। महत्। देवानां। असुरऽत्वं। एकं। मो इति। सु। नः।
अत्र। जुहुरंत। देवाः। मा। पूर्वे। अग्ने। पितरः। पदऽज्ञाः। पुराण्योः। सद्मनोः। केतुः।
अंतः। ०। वि। मे। पुरुऽत्रा। पतयंति। कामाः। शमि। अच्छ। दीद्ये। पूर्व्याणि। संऽइ
द्धे। अग्नौ। ऋतं। इत्। वदेम। ०। समानः। राजा। विऽभृतः। पुरुऽत्रा। शये। शयासु।
प्रऽयुतः। वना। अनु। अन्याः। वत्सं। भरति। क्षेति। माता। ०। आऽक्षित्। पू
र्वासु। अपराः। अनु। रुत्। सद्यः। जातासु। तरुणीषु। अंतः। अंतरिति। अंतःऽवतीः।
सुवते। अप्रऽवीताः। ०। २८। शयुः। परस्तात्। अध। नु। द्विऽमाता। अबंधनः।
चरति। वत्सः। एकः। मित्रस्य। ता। वरुणस्य। व्रतानि। ०। द्विऽमाता। होता। विद

प॰ त॰ ३

५०

थेषु। संऽराट्। अनु। अग्रं। चरति। क्षेति। बुध्नः। प्र। अरण्यानि। अरण्यऽवाचः।
भरंते। ०। भूरस्यऽइव। युध्यतः। अंतं। अस्य। प्रतीचीनं। ददृशे। विश्वं। आऽ
यत्। अंतः। मतिः। चरति। निःऽसिधं। गोः। ०। नि। वेवेति। पलितः। दूतः। आ
सु। अंतः। महान्। चरति। रोचनेन। वपूंषि। बिभ्रत्। अभि। नः। वि। चष्टे। ०।
विष्णुः। गोपाः। परमं। पाति। पाथः। प्रिया। धामानि। अमृता। दधानः। अग्निः।
ता। विश्वा। भुवनानि। वेद। ० २२। नाना। चक्राते इति। यम्या। वपूंषि। तयोः।
अन्यत्। रोचते। कृष्णं। अन्यत्। श्यावी। च। यत्। अरुषी। च। स्वसारौ। ०। माता।
च। यत्र। दुहिता। च। धेनू इति। सबर्दुघे इति सबःऽदुघे। धापयेते इति। स
मीची इति संऽईची। ऋतस्य। ते इति। सदसि। ईळे। अंतः। ०। अन्यस्याः। वृ

५०

त्सं। रिहूती। मिमाय। कया। भुवा। नि। दधे। धेनुः। ऊधः। ऋतस्य। सा। पयसा
। अपिन्वत। इळा। ० पद्या। वस्ते। पुरुऽरूपा। वपूंषि। ऊर्ध्वा। तस्थौ। त्रिऽअवि
। रेरिहाणा। ऋतस्य। सद्म। वि। चरामि। विद्वान्। ० पदेइव। वेतिपदेऽइव। निहिते
इति निऽहिते। दस्मे। अंतः। इति। तयोः। अन्यत्। गुह्यं। आविः। अन्यत्। सध्री
चीना। पथ्या। सा। विषूची। ० ३० आ। धेनवः। धुनयंतां। अशिश्वीः। सबःऽदु
घाः। शशयाः। अप्रऽदुग्धाः। नव्याःऽनव्याः। युवतयः। भवंतीः। ० यत्। अन्या
सु। वृषभः। रोरवीति। सः। अन्यस्मिन्। यूथे। नि। दधाति। रेतः। सः। हि। क्षपाऽवा
न्। सः। भगः। सः। राजा। ० वीरस्य। नु। सुऽअश्व्यं। जनाः। सः। प्र। नु। वोचाम। विदुः
अस्य। देवाः। षोळ्हा। युक्ताः। पंचऽपंच। आ। वहंति। ० देवः। त्वष्टा। सविता। वि

प॰त॰३ श्वऽरूपः। पुपोष। प्रऽजाः। पुरुधा। जजान। इमा। च। विश्वा। भुवनानि।
४१ अस्य।०। मही इति। सं। ऐरत्। चम्वा। समीची इति सम्ऽईची। उभे इति। ते इति
अस्य। वसुना। न्यृष्टे इति निऽऋष्टे। शृण्वे। वीरः। विंदमानः। वसूनि।०। इमां।
च। नः। पृथिवीं। विश्वऽधायाः। उप। क्षेति।०। निःऽसिध्वरीः। ते।०। ते। इंद्र। पृ
थिवी। बिभर्ति। सखायः। ते। वामऽभाजः। स्याम।०। ३१सू॥ इति तृतीयाष्टके तृ
तीयोध्यायः॥ ॥ओम्॥ ॥ न। ता। मिनंति। मायिनः। न। धीराः। व्रता। देवानां।
प्रथमा। ध्रुवाणि। न। रोदसी इति। अद्रुहा। वेद्याभिः। न। पर्वताः। निऽनमे। त
स्थिऽवांसः। षट्। भारान्। एकः। अचरन्। बिभर्ति। ऋतं। वर्षिष्ठं। उप। गावः। ४१
आ। अगुः। तिस्रः। महीः। उपराः। तस्थुः। अत्याः। गुहा। द्वे इति। निहिते इति नि

ऽहिते । दर्शि । एकः । त्रिऽपाजस्यः । वृषभः । विश्वऽरूपः । उत । त्रिऽउधा । पुरुधा ।
प्रजाऽवान् । त्रिऽअनीकः । पत्यते । माहिनऽवान् । सः । रेतःऽधाः । वृषभः । शश्व
तीनां । अभीके । आसां । पदऽवीः । अबोधि । आदित्यानां । अह्वे । चारु । नाम ।
आपः । चित् । अस्मै । अरमंत । देवीः । पृथक् । व्रजंतीः । परि । सीं । अवृंजन् । त्री ।
सधऽस्था । सिंधवः । त्रिः । कवीनां । उत । त्रिऽमाता । विदथेषु । संऽराट् । ऋतऽ
वरीः । योषणाः । तिस्रः । अप्याः । त्रिः । आ । दिवः । विदथे । पत्यमानाः । त्रिः । आ
। दिवः । सवितः । वार्याणि । दिवेऽदिवे । आ । सुव । त्रिः । नः । अह्नः । त्रिऽधातु । रायः
। आ । सुव । वसूनि । भग । त्रातः । धिषणे । सातये । धाः ।०। सविता । सोसवीति ।०।
आपः । चित् । अस्य । रोदसी इति । चित् । उर्वी इति । रत्नं । भिक्षंत । सवितुः । स

वाय । त्रिः । उत्ऽतमा । दुःऽनशा । रोचनानि । त्रयः । राजंति । असुरस्य । वीराः ।
ऋतऽवानः । इषिराः । दुःऽदभासः ॥०॥ संतु । देवाः ॥ स॰१ प्र । मे । विविक्वान् । अविद
त् । मनीषां । धेनुं । चरंतीं । प्रऽयुतां । अगोपां । सद्यः । चित् । या । दुदुहे । भूरि । धा
सेः । इंद्रः । तत् । अग्निः । पनितारः । अस्याः । इंद्रः । सु । पूषा । वृषणा । सुऽहस्ता ।
दिवः । न । प्रीताः । शशयं । दुदुह्रे । विश्वे । यत् । अस्यां । रणयंत । देवाः । प्र । वः
। अत्र । वसवः । सुम्नं । अश्यां । याः । जामयः । वृष्णे । इच्छंति । शक्तिं । नमस्यंतीः ।
जानते । गर्भं । अस्मिन् । अच्छ । पुत्रं । धेनवः । वावशानाः । महः । चरंति । बि
भ्रतं । वपूंषि । अच्छ । विवक्मि । रोदसी इति । सुमेके इति सुऽमेके । ग्रावाणः । यु
जानः । अध्वरे । मनीषा । इमाः । ऊं इति । ते । मनवे । भूरिऽवाराः । ऊर्ध्वाः । भवं

त्ति। दुर्शताः। यजत्राः। या। ते। जिह्वा। मधुऽमती। सुऽमेधाः। अग्ने। देवेषु। उच्यते।
उरुऽची। तया। इह। विश्वान्। अवसे। यजत्रान्। आ। सादय। पायय। च। मधूनि। या। ते। अग्ने। पर्वतस्यऽइव। धारा। असश्चन्ती। पीपयत्। देव। चित्रा। तां।
अस्मभ्यं। प्रऽमति। जातऽवेदः। वसो इति। रास्व। सुऽमतिं। विश्वऽजन्यां। २
धेनुः। प्रत्नस्य। काम्यं। दुहाना। अंतरिति। पुत्रः। चरति। दक्षिणायाः। आ। द्योतनिं। वहति। शुभ्रऽयामा। उषसः। स्तोमः। अश्विनौ। अजीगरिति। सुऽयुक्।
वहंति। प्रति। वां। ऋतेन। ऊर्ध्वाः। भवंति। पितराऽइव। मेधाः। जरेथां। अस्मत्।
वि। पणेः। मनीषां। युवोः। अवः। चकृम। आ। यातं। अर्वाक्। सुयुक्ऽभिः। अश्वैः।
१० आ। मन्येथां। आ। गतं। कत्। चित्। एवैः। विश्वे। जनासः। अश्विना। हवंते। इ

प. तृ. ४
४३

मा। द्दि। वां। गोऽ ऋजी का। मधूनि। प्र। मित्रासः। न। ददुः। उस्रः। अग्ने। तिरः। पुरु। चि
त्। अश्विना। रजांसि। आंगूषः। वां। मघुऽवा ना। जनेषु॥२॥ पुराणं। ऊकः। सख्य
। त्रिवं। वां। युवोः। नरा। द्रविणं। जह्न्व्यां। पुनरिति। कृण्वानाः। सख्या। शिवा
नि। मध्वा। मदेम। सह। नु। समानाः। अश्विना। वायुना। युवं। सुऽदक्षा। नियुत्ऽ
भिः। च। सऽ जोषसा। युवाना। नासत्या। तिरःऽ अह्न्यं। जुषाणा। सोमं। पिबतं।
अस्त्रिधा। सुदा नू। इति सुऽदानू। अश्विना। परि। वां। दृषः। पुरूचीः। ईयुः। गीःऽ
भिः। यतमानाः। अमृध्राः। रथः। ह। वां। ऋतऽजाः। अद्रिऽजूतः। परि। द्यावापृथि
वी इति। याति। सद्यः। अश्विना। मधु सुतऽतमः। युवाकुः। सोमः। तं। पातं। आ। गतं।
दुरोणे॥७॥ भूरि। वर्पः। करि क्रतु। सुतऽवतः। निःऽहृतं। आऽगमिष्ठः॥४ मित्रः। जना

४३

न्। यातयति। ब्रुवाणः। मित्रः। दाधार। पृथिवीं। उत। द्यां। मित्रः। कृष्टीः। अनिऽमिषा।
अभि। चष्टे। मित्राय। हव्यं। घृतऽवत्। जुहोत। प्र। सः। मित्र। मर्तः। अस्तु। प्रयस्वान्। यः।
।ते। आदित्य। शिक्षति। व्रतेन। न। हन्यते। न। जीयते। त्वाऽऊतः। न। एनं। अंहः। अ
श्नोति। अंतितः। न। दूरात्। अनमीवासः। इळया। मदंतः। मितऽज्ञवः। वरिमन्। आ
।पृथिव्याः। आ। आदित्यस्य। व्रतं। उपऽक्षियंतः। वयं। मित्रस्य। सुऽमतौ। स्याम। अयं।
मित्रः। नमस्यः। सुऽशेवः। राजा। सुऽक्षत्रः। अजनिष्ट। वेधाः।०। महान्। आदित्यः
।नमसा। उपऽसद्यः। यातयत्ऽजनः। गृणते। सुऽशेवः। तस्मै। एतत्। पन्यऽतमा
य। जुष्टं। अग्नौ। मित्राय। हविः। आ। जुहोत। ५ मित्रस्य। चर्षणिऽधृतः। अवः। दे
वस्य। सानसि। द्युम्नं। चित्रश्रवःऽतमं। अभि। यः। महिना। दिवं। मित्रः। बभूव। सऽ

प्रथाः। अभि। श्रवःऽभिः। पृथिवीं। मित्राय। पंच। येमिरे। जनाः। अभिष्टिऽशवसे। सः। देवान्। विश्वान्। बिभर्त्ति। मित्रः। देवेषु। आयुषु। जनाय। वृक्तऽबर्हिषे। इषः। इष्टऽव्रताः। अकः। इत्यकः। ऋभु इदृऽइह। वः। मनसा। बंधुता। नरः। उशिजः। जग्मुः। अभि। तानि। वेदसा। याभिः। मायाभिः। प्रतिजूतिऽवर्पसः। सौधन्वनाः। यज्ञियं। भागं। आनश। याभिः। शचीभिः। चमसान्। अपिंशत। यया। धिया। गां। अरिणीत। चर्मणः। येन। हरी इति। मनसा। निःऽअतक्षत। तेन। देवऽत्वं। ऋभवः। सं। आनश। इंद्रस्य। सख्यं। ऋभवः। सं। आनशुः। मनोः। नपातः। अपसः। दधन्विरे। सौधन्वनासः। अमृतऽत्वं। आ। ईरिरे। विष्ट्वी। शमीभिः। सुऽकृतः। सुऽकृत्यया। इंद्रेण। याथ। सऽरथं। सुते। सचा। अथो इति। वशानां। भवथ। सह। श्रिया। न। वः। प्रतिऽ

मै। सुऽकृतानि। वाघतः। सौधन्वनाः। ऋभवः। वीर्याणि। च। इंद्र। ऋभुऽभिः। वाजव
त्ऽभिः। संऽउक्षितं। सुतं। सोमं। आ। वृषस्व। गभस्त्योः। धिया। इषितः। मघऽवन्।
दाशुषः। गृहे। सौधन्वनेभिः। सह। मत्स्व। नृऽभिः। इंद्र। ऋभुऽमान्। वाजऽवान्। म
त्स्व। इह। नः। अस्मिन्। सवने। शच्या। पुरुऽस्तुत। इमानि। तुभ्यं। स्वसराणि। येमिरे।
व्रता। देवानां। मनुषः। च। धर्मऽभिः। इंद्र। ऋभुऽभिः। वाजिऽभिः। वाजयन्। इह।
स्तोमं। जरितुः। उप। याहि। यज्ञियं। शतं। केतेभिः। इषिरेभिः। आयवे। सहस्रऽनी
थः। अध्वरस्य। होमनि। ॥७ उषः। वाजेन। वाजिनि। प्रऽचेताः। स्तोमं। जुषस्व।
गृणतः। मघोनि। पुराणी। देवि। युवतिः। पुरंऽधिः। अनु। व्रतं। चरसि। विश्वऽवा
रे। उषः। देवि। अमर्त्या। वि। भाहि। देवि। युवतिः। पुरंऽधिः। अनु। व्रतं। चरसि। वि

प॰त॰४
४५

स्वऽवारे। उषः। देवि। अमर्त्या। वि। भाहि। चंद्रऽरथा। सूनृताः। ईरयंती। आ। त्वा। वहंतु। सुऽयमासः। अश्वाः। हिरण्यऽवर्णां। पृथुऽपाजसः। ये। उषः। प्रतीची। भुवनानि। विश्वा। ऊर्ध्वा। तिष्ठसि। अमृतस्य। केतुः। समानं। अर्थं। चरणीयमाना। चक्रंऽइव। नव्यसि। आ। ववृत्स्व। अव। स्यूमंऽइव। चिन्वती। मघोनी। उषाः। याति। स्वसरस्य। पत्नी। स्वः। जनंती। सुऽभगा। सुऽदंसाः। आ। अंतात्। दिवः। पप्रथे। आ। पृथिव्याः। अच्छ। वः। देवीं। उषसं। विऽभातीं। प्र। वः। भरध्वं। नमसा। सुऽवृक्तिं। ऊर्ध्वं। मधुधा। दिवि। पाजः। अश्रेत्। प्र। रोचना। रुरुचे। रण्वऽसंदृक्। ऋतऽवरी। दिवः। अर्कैः। अबोधि। आ। रेवती। रोदसी इति। चित्रं। अस्थात्। आऽयतीं। अग्ने। उषसं। विऽभातीं। वामं। एषि। द्रविणं। भिक्षमा

४५

णः। ऋतस्य। बुध्ने। उषसां। इषण्यन्। वृषा। मही इति। रोदसी इति। आ। विवेश।
मही। मित्रस्य। वरुणस्य। माया। चंद्राऽइव। भानुं। वि। दधे। पुरुऽत्रा। इमाः॥
ऊं इति। वां। भ्रमस्यः। मन्यमानाः। युवाऽवते। न। तुज्याः। अभूवन्। क्व। त्यत्। इं
द्रावरुणा। यशः। वां। येन। स्म। सिनं। भरथः। सखिऽभ्यः। अयं। ऊं इति। वां। पुरु
ऽतमः। रयिऽयन्। शश्वत्ऽतमं। अवसे। जोहवीति। सऽजोषौ। इंद्रावरुणा
। मरुत्ऽभिः। दिवा। पृथिव्या। शृणुतं। हवं। मे। अस्मे इति। तत्। इंद्रावरुणा।
वसु। स्यात्। अस्मे इति। रयिः। मरुतः। सर्वऽवीरः। अस्मान्। वरूत्रीः। शरणैः।
अवंतु। अस्मान्। होत्रा। भारती। दक्षिणाभिः। बृहस्पते। जुषस्व। नः। हव्यानि। वि
श्वऽदेव्य। रास्व। रत्नानि। दाशुषे। शुचिं। अर्कैः। बृहस्पतिं। अध्वरेषु। नमस्यत।

प॰ त॰ ४ अग्ने॥ मि। ओजः। आ। चुके। ९ वृषभं। चर्षणीनां। विश्व-ऽरूपं। अदाभ्यं। बृहस्प

५६ तिं। वरेण्यं। वयं। ते। पूषन्। आघृणे। सु-ऽस्तुतिः। देव। नव्यसी। अस्माभिः।

तुभ्यं। शस्यते। तां। जुषस्व। गिरं। मम। वाज-ऽयंती। अव। धियं। वधूयुः-ऽइव।

योषणां। यः। विश्वा। अभि। वि-ऽपश्यति। भुवना। सं। च। पश्यति। सः। नः। पूषा।

अविता। भुवत्। तत्। सवितुः। वरेण्यं। भर्गः। देवस्य। धीमहि। धियः। यः। नः।

प्र-ऽचोदयात्। १० देवस्य। सवितुः। वयं। वाज-ऽयंतः। पुरं-ऽध्या। भगस्य। रातिं। ई

महे। देवं। नरः। सवितारं। विप्राः। यज्ञैः। सुवृक्ति-ऽभिः। नमस्यंति। धिया। इषिताः।

सोमः। जिगाति। गातु-ऽवित्। देवानां। एति। निः-ऽकृतं। ऋतस्य। योनिं। आ-ऽसदं ५६

। सोमः। अस्मभ्यं। द्वि-ऽपदे। चतुः-ऽपदे। च। पशवे। अनमीवाः। इषः। करत्। अ

स्माकं।आयुः।वृधयन्।अभि ऽ मातीः। सहमानः। सोमः। सुध ऽ स्थं। आ। असु
दत्। आ। नः। मित्रावरुणा। घृतैः। गव्यूतिं। उक्षतं। मध्वा। रजांसि। सुक्रतू
इति सु ऽ क्रतू। उरु ऽ शंसा। नमः ऽ वृधा। मह्ना। दक्षस्य। राजथः। द्राघिष्ठाभिः।
शुचि ऽ व्रता। गृणाना। जमत् ऽ अग्निना। योनौ। ऋतस्य। सीदतं। पातं। सोमं।
ऋत ऽ वृधा। ११२॥ इति तृतीयं मंडलं॥ ॥३॥ अनुवाकः॥ त्वां। हि। अग्ने। सदं। इत्।
सः ऽ मन्यवः। देवासः। देवं। अरतिं। नि ऽ एरिरे। इति। क्रत्वा। नि ऽ एरिरे। अमर्त्यं
। यजत। मर्त्येषु। आ। देवं। आ ऽ देवं। जनत। प्र ऽ चेतसं। विश्वं। आ ऽ देवं। जन
त। प्र ऽ चेतसं। सः। भ्रातरं। वरुणं। अग्ने। आ। ववृत्स्व। देवान्। अच्छ। सु ऽ मती।
यज्ञ ऽ वनसं। ज्येष्ठं। यज्ञ ऽ वनसं। ऋत ऽ वानं। आदित्यं। चर्षणि ऽ धृतं। राजा

प॰ तृ॰ ४
४७

नं। चर्षणिऽधृतं। सखे। सखायं। अभि। आ। ववृत्स्व। आशुं। न। चक्रं। रथ्याऽइ
व। रंह्या। अस्मभ्यं। दस्म। रंह्या। अग्ने। मृळीकं। वरुणे। सचा। विदः। मरुत्ऽसु
।विश्वऽभानुषु। तोकाय। तुजे। शुशुचान। शं। कृधि। अस्मभ्यं। दस्म। शं। कृधि
।त्वं। नः। अग्ने। वरुणस्य। विद्वान्। देवस्य। हेळः। अव। यासिसीष्ठाः। यजिष्ठः।
वह्निऽतमः। शोशुचानः। विश्वा। द्वेषांसि। प्र। मुमुग्धि। अस्मत्। सः। त्वं। नः। अग्ने
।अवमः। भव। ऊती। नेदिष्ठः। अस्याः। उषसः। विऽउष्टौ। अव। यक्ष्व। नः। वरुणं। र
राणः। वीहि। मृळीकं। सुऽहवः। नः। एधि। १२ अस्य। श्रेष्ठा। सुऽभगस्य। संऽदृक्
देवस्य। चित्रऽतमा। मर्त्येषु। शुचि। घृतं। न। तप्तं। अघ्न्यायाः। स्पार्हा। देवस्य। मं
हनाऽइव। धेनोः। त्रिः। अस्य। ता। परमा। संति। सत्या। स्पार्हा। देवस्य। जनिमानि।

४७

अग्नेः। अनंते। अंतरिति। परिऽवीतः। आ। अगात्। शुचिः। शुक्रः। अर्यः। रोरुचानः।

सः। दूतः। विश्वा। दूत्। अभि। वष्टि। सद्म। होता। हिरण्यऽरथः। रंऽसुजिह्वः। रोहित्

ऽअश्वः। वपुष्यः। विभाऽवा। सदा। रण्वः। पितुमतीऽइव। संऽसत्। सः। चेतयत्। मनु

षः। यज्ञऽबंधुः। प्रातं। मह्या। रशनया। नयंति। सः। क्षेति। अस्य। दुर्यासु। साधन्।

देवः। मर्त्तस्य। सधनिऽत्वं। आप। सः। तु। नः। अग्निः। नयतु। प्रऽजानन्। अच्छ। रत्नं।

देवऽभक्तं। यत्। अस्य। धिया। यत्। विश्वे। अमृताः। अकृण्वन्। द्यौः। पिता। जनि

ता। सत्यं। उक्षन्। १३ सः। जायत। प्रथमः। पस्त्यासु। महः। बुध्ने। रजसः। अस्य। यो

नौ। अपात्। अशीर्षा। गुहमानः। अंता। आऽयोयुवानः। वृषभस्य। नीळे। प्र। त्रा

धैः। आर्त्त। प्रथमं। विपन्या। ऋतस्य। योना। वृषभस्य। नीळे। स्पार्हः। युवा। वपुष्यः।

प॰ त्त॰ ४
४८

विभाऽवा। सप्त। प्रियासः। अजनयंत। वृह्ने। अस्माकं। अत्र। पितरः। मनुष्याः। अभि
।प्र। आसेदुः। ऋतं। आशुषाणाः। अश्मऽव्रजाः। सुऽदुघाः। वव्रे। अंतः। उत्। उस्राः।
आजन्। उषसः। हुवानाः। ते। मर्मृजत। ददृऽवांसः। अद्रिं। तत्। एषां। अन्ये। अभि
तः। वि। वोचन्। पश्वऽयंत्रासः। अभि। कारं। अर्चन्। विदंत। ज्योतिः। चकृपंत।
धीभिः। ते। गव्यता। मनसा। दृध्रं। उब्धं। गाः। येमानं। परि। संतं। अद्रिं। दृळ्हं। नरः।
वचसा। दैव्येन। व्रजं। गोऽमंतं। उशिजः। वि। वव्रुरिति वव्रुः। १४ ते। मन्वत। प्रथ
मं। नाम। धेनोः। त्रिः। सप्त। मातुः। परमाणि। विंदन्। तत्। जानतीः। अभि। अनू
षत। व्राः। आविः। भुवत्। अरुणीः। यशसा। गोः। नेशत्। तमः। दुधितं। रोचत।
द्यौः। उत्। देव्याः। उषसः। भानुः। अर्त। आ। सूर्यः। बृहतः। तिष्ठत्। अज्रान्। ऋ

क्र। मर्त्तेषु। वृजिना। च। पश्यन्। आ। तत्। दूत्। पश्वा। बुबुधानाः। वि। अरव्यन्। आ
त्। दूत्। रत्नं। धारयंत। घृक्ऽभक्तं। विश्वे। विश्वासु। दुर्यासु। देवाः। मित्र। धिये।
वरुण। सत्यं। अस्तु। अछ। वोचेय। शुशुचानं। अग्निं। होतारं। विश्वऽभरसं।
यजिष्ठं। शुचि। ऊधः। अतृणत्। न। गवां। अंधः। न। पूतं। परिऽसिक्तं। अंशोः।
विश्वेषां। अदितिः। यज्ञियानां। विश्वेषां। अतिथिः। मानुषाणां। अग्निः। देवा
नां। अवः। आऽवृणानः। सुऽमृळीकः। भवतु। जातऽवेदाः। सू १५ यः। मर्त्येषु। अम
र्तः। ऋतऽवा। देवः। देवेषु। अरतिः। निऽधायि। होता। यजिष्ठः। मह्ना। शुचध्यै। हव्यैः।
अग्निः। मनुषः। ईरयध्यै। इद्। त्वं। सूनो इति। सहसः। नः। अद्य। जातः। जातान्।
उभयान्। अंतः। अग्ने। दूतः। ईयसे। युयुजानः। ऋष्व। ऋजुऽमुष्कान्। वृषणः।

प॰त॰४
५०

शुक्रान्। च। अस्याः। वृधस्नूइति वृधऽस्नूः। रोहिताः। घृतस्नूइति घृतऽस्नूः। ऋत
स्य। मन्ये। मनसा। जविष्ठाः। अंतः। ईयसे। अरुषा। युजानः। युष्मान्। च। देवान्
। विशः। आ। च। मर्तान्। अर्यमणं। वरुणं। मित्रं। एषां। इंद्राविष्णूइति। मरुतः।
अश्विना। उत। सुऽअश्वः। अग्ने। सुऽरथः। सुऽराधाः। आ। इत्। ऊंइति। वह।
सुऽहविषे। जनाय। गोऽमान्। अग्ने। अविऽमान्। अश्वी। यज्ञः। नृवत्ऽस
खा। सदं। इत्। अप्रऽमृष्यः। इळाऽवान्। एषः। असुर। प्रजाऽवान्। दीर्घः।
रयिः। पृथुऽबुध्नः। सभाऽवान्। १६ यः। ते। इध्मं। जभरत्। सिस्विदानः। मूर्धा
नं। वा। ततपते। त्वाऽया। भुवः। तस्य। स्वऽतवान्। पायुः। अग्ने। विश्वस्मात्। सीं
। अघऽयतः। उरुष्य। यः। ते। भरात्। अन्निऽयते। चित्। अन्नं। निऽशिषत्। मं

५०

द्रं। अतिथिं। उत्ऽईरत्। आ। देवऽयुः। इनधते। दुरोणे। तस्मिन्। रयिः। ध्रुवः।
अस्तु। दास्वान्। यः। त्वा। दोषा। यः। उषसि। प्रऽशंसात्। प्रियं। वा। त्वा। कृणव
ते। हविष्मान्। अश्वः। न। स्वे। दमे। आ। हेम्याऽवान्। तं। अंहसः। पीपरः। दाश्वां
सं। यः। तुभ्यं। अग्ने। अमृताय। दाशत्। दुवः। त्वे इति। कृणवते। यतऽस्रुक्।
न। सः। राया। शशमानः। वि। योषत्। न। एनं। अंहः। परि। वरत्। अघऽयोः। य
स्य। त्वं। अग्ने। अध्वरं। जुजोषः। देवः। मर्तस्य। सुऽधितं। रराणः। प्रीता। इत्। अ
सत्। होत्रा। सा। यविष्ठ। असाम। यस्य। विधतः। वृधासः। १० चित्तिं। अचित्तिं।
चिनवत्। वि। विद्वान्। पृष्ठाऽइव। वीता। वृजिना। च। मर्तान्। राये। च। नः। सुऽ
अपत्याय। देव। दितिं। च। रास्व। अदितिं। उरुष्य। कविं। शशासुः। कवयः। अ

१·२·४
५०

दृंह्याः। निऽधारयंतः। दुर्यासु। आयोः। अतः। त्वं। दूत्यान्। अग्ने। एतान्। पट्ऽभिः
। पश्येः। अद्भुतान्। अर्यः। एवैः। त्वं। अग्ने। वाघते। सुऽप्रनीतिः। सुतऽसोमाय।
विधते। यविष्ठ। रत्नं। भर। शशमानाय। घृष्वे। पृथु। चंद्रं। अवसे। चर्षणिऽप्राः।
अध। ह। यत्। वयं। अग्ने। त्वाऽया। पट्ऽभिः। हस्तेभिः। चकृम। तनूभिः। रथं।
न। क्रंतः। अपसा। भुरिजोः। ऋतं। येमुः। सुऽध्यः। आ शुषाणाः। अध। मातुः।
उषसः। सप्त। विप्राः। जायेमहि। प्रथमाः। वेधसः। नॄन्। दिवः। पुत्राः। अंगि
रसः। भवेम। अद्रिं। रुजेम। धनिनं। शुचंतः। १८ अध। यथा। नः। पितरः।
परासः। प्रत्नासः। अग्ने। ऋतं। आशुषाणाः। शुचि। इत्। अयन्। दीधितिं।
। उक्थऽशासः। क्षाम। भिंदंतः। अरुणीः। अप। व्रन्। सुऽकर्माणः। सुऽरु

५०

वः।देवऽयंतः।अयः।न।देवाः।जनिम।धमंतः।शुचंतः।अग्निं।ववृधंतः।इंद्रं।
ऊर्वं।गव्यं।परिऽसदंतः।अग्मन्।आ।यूथाऽइव।क्षुऽमति।पश्वः।अख्यत्।
देवानां।यत्।जनिम।अंति।उग्र।मर्तानां।चित्।उर्वशीः।अकृप्रन्।वृधे।
चित्।अर्यः।उपरस्य।आयोः॥अकर्म।ते।सुऽअपसः।अभूम।ऋतं।अवस्र
न्।उषसः।विऽभातीः॥अनूनं।अग्निं।पुरुधा।सुऽचंद्रं।देवस्य।मर्मृजतः।
चारु।चक्षुः॥०॥अवोचाम।कवये।ता।जुषस्व।उत्।शोचस्व।कृणुहि।वस्य
सः।नः।महः।रायः।पुरुऽवार।प्र।यंधि॥१९ आ।वः।राजानं।अध्वरस्य।रुद्रं।
होतारं।सत्यऽयजं।रोदस्योः॥अग्निं।पुरा।तनयित्नोः।अचित्तात्।हिरण्यऽ
रूपं।अवसे।कृणुध्वं।अयं।योनिः।चकृम।यं।वयं।ते।०।अर्वाचीनः।परिऽ

प० त० ४
५१

वीतः। नि। सीद। द्रुमाः। ऊं इति। ते। सु ऽ अपाक। प्रतीचीः। आ ऽ शृण्वते। अदृपिता
य। मन्म। नृ ऽ चक्षसे। सु ऽ मृळीकाय। वेधः। देवाय। श्रुस्तिं। अमृताय। शंस। ग्रा
वा ऽ इव। सोता। मधु ऽ सुत्। यं। ईळे। त्वं। चित्। नः। शम्यै। अग्ने। अस्याः। ऋतस्य
। बोधि। ऋत ऽ चित्। सु ऽ आधीः। कदा। ते। उक्था। सध ऽ माद्यानि। कदा। भवं
ति। सख्या। गृहे। ते। कथा। ह। तत्। वरुणाय। त्वं। अग्ने। कथा। दिवे। गर्हसे। क
त्। आगः। भगाय। २० कत्। धिष्ण्यासु। वृधसानः। अग्ने। कत्। वाताय। प्र ऽ तवसे।
शुभं ऽ ये। परि ऽ ज्मने। नासत्याय। क्षे। ब्रवः। कत्। अग्ने। रुद्राय। नृ ऽ घ्ने। क
था। महे। पुष्टिं ऽ भराय। पूष्णे। कत्। रुद्राय। सु ऽ मखाय। हविः ऽ दे। कत्। वि
ष्णवे। उरु ऽ गायाय। रेतः। ब्रवः। कत्। अग्ने। शरवे। बृहत्यै। कथा। शर्धाय।

५१

×नः। आगः। कथा। मित्राय। मीळ्हुषे। पृथिव्यै। ब्रवः। कत्। अर्यम्णे। कत्। ४

मरुतां। ऋताय। कथा। सूरे। बृहते। पृच्छ्यमानः। प्रति। ब्रवः। अदितये। तुराय।
साध। दिवः। जातऽवेदः। चिकित्वान्। ऋतेन। ऋतं। निऽयतं। ईळे। आ। गोः।
आमा। सचा। मधुऽमत्। पक्वं। अग्ने। कृष्णा। सती। रुशता। धासिना। एषा।
जामर्येण। पयसा। पीपाय। ऋतेन। हि। स्म। वृषभः। चित्। अक्तः। पुमान्। अ
ग्निः। पयसा। पृष्ठ्येन। अस्पंदमानः। अचरत्। वयःऽधाः। वृषा। शुक्रं। दुदुहे।
पृश्निः। ऊधः। ११ ऋतेन। अद्रिं। वि। असन्। भिदंतः। सं। अंगिरसः। नवंत।
गोभिः। शुनं। नरः। परि। सदन्। उषसं। आविः। स्वः। अभवत्। जाते। अग्नौ। ऋ
तेन। देवीः। अमृताः। अमृक्ताः। अर्णःऽभिः। आपः। मधुमत्ऽभिः। अग्ने। वा
जी। न। सर्गेषु। प्रऽस्तुभानः। प्र। सदं। इत्। स्रवितवे। दधन्युः। मा। कस्य। यक्षं।

१.तृ.४
५२

सदं । इत् । दुरः । गाः । मा । वेशस्य । प्रऽमिनतः । मा । आपेः । मा । भ्रातुः । अग्ने । अनृजोः । ऋणं । वेः । मा । सख्युः । दक्षं । रिपोः । भुजेम । रक्ष । नः । अग्ने । तव । रक्षणेभिः । ररक्षाणः । सुऽमख । प्रीणानः । प्रति । स्फुर । वि । रुज । वीळु । अंहः । जहि । रक्षः । महि । चित् । ववृधानं । एभिः । भव । सुऽमनाः । अग्ने । अर्कैः । इमान् । स्पृश । मन्मऽभिः । शूर । वाजान् । उत । ब्रह्माणि । अंगिरः । जुषस्व । सं । ते । शस्तिः । देवऽवाता । जरेत । एता । विश्वा । विदुषे । तुभ्यं । वेधः । नीथानि । अग्ने । निण्या । वचांसि । निऽवचना । कवये । काव्यानि । अशंसिषं । मतिऽभिः । विप्रः । उक्थैः ॥२२॥ कृणुष्व । पाजः । प्रऽसितिं । न । पृथ्वीं । याहि । राजाऽइव । अमऽवान् । इभेन । तृष्वीं । अनु । प्रऽसितिं । द्रूणानः । अस्ता । असि । विध्य । रक्षसः । तपिष्ठैः । तव । भ्रमासः ।

५२

आशुऽया । पतन्ति । अनु । स्पृश । धृषता । शोशुचानः । तपूंषि । अग्ने । जुह्वा । पतंगा
न् । असंऽदितः । वि । सृज । विष्वक् । उल्काः । प्रति । स्पशः । वि । सृज । तूर्णिऽतमः । भव
। पायुः । विशः । अस्याः । अदब्धः । यः । नः । दूरे । अघऽशंसः । यः । अन्ति । अग्ने । माकिः
। ते । व्यथिः । आ । दधर्षीत् । उत् । अग्ने । तिष्ठ । प्रति । आ । तनुष्व । नि । अमित्रान् । ओ
षतात् । तिग्मऽहेते । यः । नः । अरातिं । संऽइधान । चक्रे । नीचा । तं । धक्षि । अतसं । न ।
शुष्कं । ऊर्ध्वः । भव । प्रति । विध्य । अधि । अस्मत् । आविः । कृणुष्व । दैव्यानि । अ
ग्ने । अव । स्थिरा । तनुहि । यातुऽजूनां । जामिं । अजामिं । प्र । मृणीहि । शत्रून् ।
सः । ते । जानाति । सुऽमतिं । यविष्ठ । यः । ईवते । ब्रह्मणे । गातुं । ऐरत् । विश्वानि । अ
स्मै । सुऽदिनानि । रायः । द्युम्नानि । अर्यः । वि । दुरः । अभि । द्यौत् । सः । इत् । अग्ने ।

१.८.४ अस्तु। सुऽभगः। सुऽदानुः। यः। त्वा। नित्येन। हविषा। यः। उक्थैः। पिप्रीषति। स्वे। आ
५३ युषि। दुरोणे। विश्वा। इत्। अस्मै। सुऽदिना। सा। असत्। इष्टिः। अर्चामि। ते। सुऽम
तिं। घोषि। अर्वाक्। सं। ते। ववाता। जरतां। इयं। गीः। सुऽअश्वाः। त्वा। सुऽरथाः। २३
मर्जयेम। अस्मे इति। क्षत्राणि। धारयेः। अनु। द्यून्। इह। त्वा। भूरि। आ। चरेत्। उ
प। त्मन्। दोषाऽवस्तः। दीदिऽवांसं। अनु। द्यून्। क्रीळन्तः। त्वा। सुऽमनसः। सपेम।
अभि। द्युम्ना। तस्थिऽवांसः। जनानां। यः। त्वा। सुऽअश्वः। सुऽहिरण्यः। अग्ने।
उपऽयाति। वसुऽमता। रथेन। तस्य। त्राता। भवसि। तस्य। सखा। यः। ते। आति
थ्यं। आनुषक्। जुजोषत्। २४ महः। रुजामि। बंधुता। वचःऽभिः। तत्। मा। ५३
पितुः। गोतमात्। अनु। इयाय। त्वं। नः। अस्य। वचसः। चिकिद्धि। होतरिति। यविष्ठ।

सुक्रतो इति सुऽक्रतो। दमूनाः। अस्वप्रऽजः। तरणयः। सुऽशेवाः। अतंद्रासः। अ
वृकाः। अश्रमिष्ठाः। ते। पायवः। सध्र्यंचः। निऽसद्य। अग्ने। तव। नः। पांतु। अमू
र। त्वया। वयं। सऽधन्यः। त्वाऽऊताः। तव। प्रऽनीती। अश्याम। वाजान्। उभा
। शंसा। सूदय। सत्यऽताते। अनुष्टुया। कृणुहि। अह्रयाण। अया। ते। अग्ने। संऽइ
धा। विधेम। प्रति। स्तोमं। शस्यमानं। गृभाय। दह। अशसः। रक्षसः। पाहि। अस्मा
न्। द्रुहः। निदः। मित्रऽमहः। अवद्यात्। २५ ॥ इति तृतीयाष्टके चतुर्थोध्यायः॥
ओम्॥ ॥ वैश्वानराय। मीळ्हुषे। सऽजोषाः। कथा। दाशेम। अग्नये। बृहत्। भाः।
अनूनेन। बृहता। वक्षथेन। उप। स्तभायत्। उपऽमित्। न। रोधः। मा। निंदत। यः।
इमां। मह्यं। रातिं। देवः। ददौ। मर्त्याय। स्वधाऽवान्। पाकाय। गृत्सः। अमृतः। विऽ

चेताः। वैश्वानरः। नृऽतमः। यह्वः। अग्निः। सा। मा। द्विऽबर्हाः। मही। तिग्मऽभृष्टिः।
सहस्रऽरेताः। वृषभः। तुविष्मान्। पदं। न। गोः। अपऽगूळ्हं। विविद्वान्। अग्निः।
मह्यं। प्र। इत्। ऊं इति। वोचत्। मनीषां। प्र। तान्। अग्निः। बभसत्। तिग्मऽजंभः।
तपिष्ठेन। शोचिषा। यः। सुऽराधाः। प्र। ये। मिनंति। वरुणस्य। धाम। प्रिया। मि
त्रस्य। चेततः। ध्रुवाणि। अभ्रातरः। न। योषणः। व्यंतः। पतिऽरिपः। न। जनयः। दुःऽ
एवाः। पापासः। संतः। अनृताः। असत्याः। इदं। पदं। अजनत। गभीरं। १ इदं। मे।
अग्ने। कियते। पावक। अमिनते। गुरुं। भारं। न। मन्म। बृहत्। दधाथ। धृषता। ग
भीरं। यह्वं। पृष्ठं। प्रयसा। सप्तऽधातु। तं। इत्। नु। एव। समना। समानं। अभि। क्र
त्वा। पुनती। धीतिः। अश्याः। ससस्य। चर्मन्। अधि। चारु। पृश्नेः। अग्रे। रुपः। अ

५४

रु पितं। जबारु। प्रऽवाच्यं। वचसः। किं। मे। अस्य। गुहा। हितं। उप। निणिक्। वदं
ति। यत्। उस्त्रियाणां। अप। वाःऽइव। व्रन्। पाति। प्रियं। रुपः। अग्रं। पदं। वेरितिवेः
।इदं। ऊं इति। सत्। महि। मह्नां। अनीकं। यत्। उस्त्रियाः। सचेत। पूर्व्यं। गौः। ऋतस्य।

रघुऽस्यत्।

पदे। अधि। दीद्यानं। गुहा। रघुऽयत्। विवेद। अध। क्रता। नः। पित्रोः। सचा। आ
सा। अमनुत। गुह्यं। चारु। पृश्नेः। मातुः। पदे। परमे। अंति। सत्। गोः। हूलः। शो
चिषः। प्रऽयतस्य। जिह्वा। २। ऋतं। वोचे। नमसा। पृच्छ्यमानः। तव। आऽशसा। जा
तऽवेदः। यदि। इदं। त्वं। अस्य। क्षयसि। यत्। ह। विश्वं। दिवि। यत्। ऊं इति। द्रविणं।
यत्। पृथिव्यां। किं। नः। अस्य। द्रविणं। कत्। ह। रत्नं। वि। नः। वोचः। जातऽवेदः।
चिकित्वान्। गुहा। अध्वनः। परमं। यत्। नः। अस्य। रेकु। पदं। न। निदानाः। अग

प॰ तै॰ ५
५५

न्म। का। मर्यादा। वयुनां। कृत्। ह। वामं। अच्छ। गमेम। रघवंः। न। वाजं। कदा। नः। देवीः। अमृतस्य। पत्नीः। सूरः। वर्णेन। ततनन्। उषसंः। अनिरेण। वचसा। फल्ग्वेन। प्रतीत्येन। कृधुना। अतृपासंः। अध। ते। अग्ने। किं। इह। वदंति। अनायुधासंः। असता। सचंतां। अस्य। श्रिये। संऽदृशानस्य। वृष्ण्ः। वसोः। अनीकं। दमे। आ। रुरोच। रुशत्। वसानः। सुदृशींकऽरूपः। क्षितिः। न। राया। पुरुऽवारः। अद्यौत्। स्रु ।७।
अध्वरस्य। होतः। अग्ने। तिष्ठ। देवऽताता। यजीयान्। त्वं। हि। विश्वं। अभि। असि। मन्म। प्र। वेधसंः। चित्। तिरसि। मनीषां। अमूरः। होता। नि। असादि। विक्षु। अग्निः। मंद्रः। विदथेषु। प्रऽचेताः। ऊर्ध्वं। भानुं। सविताऽदेवः। अश्रेत्। मेताऽइव। धूमं। स्तभायत्। उप। द्यां। यता। सुऽजूर्णिः। रातिनी। घृताची। प्रऽदक्षिणित्।

५५

देवऽतातिं। उराणः। उत्। ऊं इति। स्वरुः। नवऽजाः। न। अक्रः। पश्वः। अनक्ति। सुऽधितः।
सुऽमेकः। स्तीर्णे। बर्हिषि। संऽइधाने। अग्नौ। ऊर्ध्वः। अध्वर्युः। जुजुषाणः। अस्थात्।
परि। अग्निः। पशुऽपाः। न। होता। त्रिऽविष्टि। एति। प्रऽदिवः। उराणः। परि। त्मना। मि
तऽद्रुः। एति। होता। अग्निः। मंद्रः। मधुऽवचाः। ऋतऽवा। द्रवंति। अस्य। वाजिनः। न।
शोकाः। भयंते। विश्वा। भुवना। यत्। अभ्राट्॥ ४ ॥ भद्रा। ते। अग्ने। सुऽअनीक। संऽ
दृक्। घोरस्य। सतः। विषुणस्य। चारुः। न। यत्। ते। शोचिः। तमसा। वरंत। न। ध्वस्मा
नः। तन्वि। रेपः। आ। धुरिति धुः। न। यस्य। सातुः। जनितोः। अवारि। न। मातरापित
रा। नु। चित्। इष्टौ। अध। मित्रः। न। सुऽधितः। पावकः। अग्निः। दीदाय। मानुषीषु। वि
क्षु। द्विः। यं। पंच। जीजनन्। संऽवसानाः। स्वसारः। अग्निं। मानुषीषु। विक्षु। उषःऽ

प·त्र·५ बुध्नं। अथर्यः। न। दंतं। शुक्रं। सुऽआसं। परशुं। न। तिग्मं। तव। त्ये। अग्ने। हरितः।
५६ घृतऽस्नाः। रोहितासः। ऋजुऽअंचः। सुऽअंचः। अरुषासः। वृषणः। ऋजुऽमुष्काः। आ
। देवऽतातिं। अह्वंत। दस्माः। ये। ह। त्ये। ते। सहमानाः। अयासः। त्वेषासः। अग्ने। अर्च
यः। चरंति। श्येनासः। न। दुवसनासः। अर्थं। तुविऽस्वनसः। मारुतं। न। शर्धः।
अकारि। ब्रह्म। संऽइधान। तुभ्यं। शंसाति। उक्थं। यजते। वि। ऊं इति। धाः। होता
रं। अग्निं। मनुषः। नि। सेदुः। नमस्यंतः। उशिजः। शंसं। आयोः।। ६ अयं। इह। प्र
थमः। धायि। धातृऽभिः। होता। यजिष्ठः। अध्वरेषु। ईड्यः। यं। अप्नवानः। भृ
गवः। विऽरुरुचुः। वनेषु। चित्रं। विऽभ्वं। विशेऽविशे। अग्ने। कुदा। ते। आनुषक्। ५६
भुवत्। देवस्य। चेतनं। अध। हि। त्वा। जगृभ्रिरे। मर्तासः। विक्षु। ऋतऽवानं। विश्ऽ ईड्यं।

चेतसं। पनुयंतः। द्यां ऽइव। स्तृऽभिः। विश्वेषां। अध्वराणां। हस्कर्त्तारं। दमेऽदमे।
आशुं। दूतं। विवस्वतः। विश्वाः। यः। चर्षणीः। अभि। आ। जभ्रुः। केतुं। आयवः।
भृगवाणं। विशेऽविशे। तं। ईं। होतारं। आनुषक्। चिकित्वांसं। नि। सेदिरे। र
ण्वं। पावकऽशोचिषं। यजिष्ठं। सप्त। धामऽभिः। ६ तं। शश्वतीषु। मातृषु। वने।
आ। वीतं। अश्रितं। चित्रं। संतं। गुहा। हितं। सुऽवेदं। कूचित्ऽअर्थिनं। ससस्य। य
न्। विऽयुता। सस्मिन्। ऊधन्। ऋतस्य। धामन्। रणयंत। देवाः। महान्। अ
ग्निः। नमसा। रातऽहव्यः। वेः। अध्वराय। सदं। इत्। ऋतऽवा। वेः। अध्वरस्य। दूत्या
नि। विद्वान्। उभे इति। अंतः। रोदसी इति। संऽचिकित्वान्। दूतः। ईयसे। प्रऽ
दिवः। उराणः। विदुःऽतरः। दिवः। आऽरोधनानि। कूहं। ते। एम। हुत्वा। तः। पुरःऽभाः।

प॰ त॰ ९
५७

चरिष्णु। अर्चिः। वपुषां। इत्। एकं। यत्। अप्रऽवीता। दधते। ह। गर्भं। सद्यः। चित्। जा
तः। भवसि। इत्। ऊं इति। दूतः। सद्यः। जातस्य। ददृशानं। ऊर्जः। यत्। अस्य। वातः।
अनुऽवाति। शोचिः। वृणक्ति। तिग्मां। अतसेषु। जिह्वां। स्थिरा। चित्। अन्ना। दयते।
वि। जंभैः। तृषु। यत्। अन्ना। तृषुणा। ववक्ष। तृषुं। दूतं। कृणुते। यह्वः। अग्निः। वा
तस्य। मेळिं। सचते। निऽजूर्वन्। आशुं। न। वाजयते। हिन्वे। अर्वा। सं ७ दूतं। वः। वि
श्वऽवेदसं। हव्यऽवाहं। अमर्त्यं। यजिष्ठं। ऋंजसे। गिरा। सः। हि। वेद। वसुऽधितिं।
महान्। आऽरोधनं। दिवः। सः। वेद। देवः। आऽनमं। देवान्। ऋतऽयते। दमे। दा
ति। प्रियाणि। चित्। वसु। सः। होता। सः। इत्। ऊं इति। दूत्यं। चिकित्वान्। अंतः। ईय
ते। विद्वान्। आऽरोधनं। दिवः। ते। स्याम। ये। अग्नये। ददाशुः। हव्यदातिऽभिः। ये।

५७

ईं । पुष्यंतः । दूधते । ते । राया । ते । सुऽवीर्यैः । ससऽवांसः । वि । शृण्विरे । ये । अग्ना । दधि
रे । दुवः । अस्मे इति । रायः । दिवेऽदिवे । सं । चरंतु । पुरुऽस्पृहः । अस्मे इति । वाजासः । ईरि
तां । सः । विप्रः । चर्षणीनां । शवसा । मानुषाणां । अति । क्षिप्राऽइव । विध्यति । सः । अग्ने
। मृळ । महान् । असि । यः । ईं । आ । देवऽयुं । जनं । इयेथ । बर्हिः । आऽसदं । सः । मानुषी
षु । दुःऽदभः । विक्षु । प्रऽअवीः । अमर्त्येन । दूतः । विश्वेषां । भुवत् । सः । सद्म । परि । नीयते ।
होता । मंद्रः । दिविष्टिषु । उत । पोता । नि । सीदति । उत । ग्नाः । अग्निः । अध्वरे । उतो इति ।
गृहऽपतिः । दमे । उत । ब्रह्मा । नि । सीदति । वेषि । हि । अध्वरिऽयतां । उपऽवक्ता । जना
नां । हव्या । च । मानुषाणां । वेषि । इत् । ऊं इति । अस्य । दूत्यं । यस्य । जुजोषः । अध्वरं ।
हव्यं । मर्तस्य । वोळ्हवे । अस्माकं । जोषि । अध्वरं । अस्माकं । यज्ञं । अंगिरः । अस्मा

प॰ त॰ ५ कं। श्रुधि। हवं। परि। ते। दुःऽदभः। रथः। अस्मान्। अश्नोतु। विश्वतः। येन। रक्षसि। दा

५८ शुषः॥ स८ अग्ने। तं। अद्य। अश्वं। न। स्तोमैः। क्रतुं। न। भद्रं। हृदिऽस्पृशं। ऋध्याम। ते।

ओहैः। अध। हि। अग्ने। क्रतोः। भद्रस्य। दक्षस्य। साधोः। रथीः। ऋतस्य। बृहतः। बभू

थ। एभिः। नः। अर्कैः। भव। नः। अर्वाङ्। स्वः। न। ज्योतिः। अग्ने। विश्वेभिः। सुऽमनाः।

अनीकैः। आभिः। ते। अद्य। गीःऽभिः। गृणन्तः। अग्ने। दाशेम। प्र। ते। दिवः। न। स्त

नयन्ति। शुष्माः। तव। स्वादिष्ठा। अग्ने। संऽदृष्टिः। इदा। चित्। अह्नः। इदा। चित्। अक्तोः

। श्रिये। रुक्मः। न। रोचते। उपाके। घृतं। न। पूतं। तनूः। अरेपाः। शुचि। हिरण्यं। तत्। ते।

रुक्मः। न। रोचत। स्वधाऽवः। कृतं। चित्। हि। स्म। सनेमि। द्वेषः। अग्ने। इनोषि। मर्तात्। ५८

इत्था। यजमानात्। ऋतऽवः। शिवा। नः। सख्या। सन्तु। भ्रात्रा। अग्ने। देवेषु। युष्मे इति।

स। नः। नाभिः। सदने। सस्मिन्। ऊधन्। १०। सू २५ अनुवाकः॥ भद्रं। ते। अग्ने। सहसिन्। अ
नीकं। उपाके। आ। रोचते। सूर्यस्य। रुशत्। दृशे। ददृशे। नक्तऽया। चित्। अरूक्षितं।
दृशे। आ। रूपे। अन्नं। वि। सा। हि। अग्ने। गृणते। मनीषां। सं। वेपसा। तुविऽजात। स्तवानः।
विश्वेभिः। यत्। वनः। शुक्र। देवैः। तत्। नः। रास्व। सुऽमहः। भूरि। मन्म। त्वत्। अग्ने।
काव्या। त्वत्। मनीषाः। त्वत्। उक्था। जायंते। राध्यानि। त्वत्। एति। द्रविणं। वीरऽपेशाः
। इत्थाऽधिये। दाशुषे। मर्त्याय। त्वत्। वाजी। वाजंऽभरः। विऽहायाः। अभिष्टिऽ
कृत्। जायते। सत्यऽशुष्मः। त्वत्। रयिः। देवऽजूतः। मयःऽभुः। त्वत्। आशुः। जू
जुऽवान्। अग्ने। अर्वा। त्वां। अग्ने। प्रथमं। देवऽयंतः। देवं। मर्ताः। अमृत। मंद्रऽ
जिह्वं। द्वेषःऽयुतं। आ। विवासंति। धीभिः। दमूनसं। गृहऽपतिं। अमूरं। आरे।

प॰त्र॰५ ५९

अस्मत्। अमतिं। आरे। अंहः। आरे। विश्वां। दुःऽमतिं। यत्। निऽपासि। दोषा। त्रि
वः। सहसः। सूनो इति। अग्ने। यं। देवः। आ। चित्। सचसे। स्वस्ति। सू११ यः। त्वां। अग्ने। इ
नधते। यतऽस्रुक्। त्रिः। ते। अन्नं। कृणवत्। सस्मिन्। अहन्। सः। स्म। द्युम्नैः। अभि।
अस्तु। प्रऽसक्षत्। तव। क्रत्वा। जातऽवेदः। चिकित्वान्। इध्मं। यः। ते। जभरत्। शश्र
माणः। महः। अग्ने। अनीकं। आ। सपर्यन्। सः। इधानः। प्रति। दोषां। उषसं।
पुष्यन्। रयिं। सचते। घ्नन्। अमित्रान्। अग्निः। ईशे। बृहतः। क्षत्रियस्य। अग्निः।
वाजस्य। परमस्य। रायः। दधाति। रत्ना। विधते। यविष्ठः। वि। आनुषक्। मर्त्याय।
स्वधाऽवान्। यत्। चित्। हि। ते। पुरुषऽत्रा। यविष्ठ। अचित्तिऽभिः। चकृम। कत्।
चित्। आगः। कृधि। सु। अस्मान्। अदितेः। अनागान्। वि। एनांसि। शिश्रथः। वि

षक्। अग्ने। महः। चित्। अग्ने। एनसः। अभीके। ऊर्वात्। देवानां। उत। मर्त्यानां।
मा। ते। सखायः। सदं। दूत। रिषाम। यच्छ। तोकाय। तनयाय। शं। योः। यथा। हृ। त्यत्।
वसवः। गौर्यं। चित्। पदि। सितां। अमुंचत। यजत्राः। एवो इति। सु। अस्मत्। मुंचत।
वि। अंहः। प्र। तारि। अग्ने। प्रऽतरं। नः। आयुः। १२ प्रति। अग्निः। उषसां। अग्रं।
अख्यत्। विऽभातीनां। सुऽमनाः। रत्नऽधेयं। पातं। अश्विना। सुऽकृतः। दुरोणं।
उत्। सूर्यः। ज्योतिषा। देवः। एति। ऊर्ध्वं। भानुं। सविता। देवः। अश्रेत्। द्रप्सं। दविध्व
त्। गोऽइषः। न। सत्वा। अनु। व्रतं। वरुणः। यंति। मित्रः। यत्। सूर्यं। दिवि। आऽरो
हयंति। यं। सीं। अकृण्वन्। तमसे। विऽपृचे। ध्रुवऽक्षेमाः। अनवस्यंतः। अर्थं। तं।
सूर्यं। हरितः। सप्त। यह्वीः। स्पशं। विश्वस्य। जगतः। वहंति। वहिष्ठेभिः। विऽहर

प॰ त॰ ५
६०

न्। यासि। तंतुं। अवऽव्ययन्। असितं। देव। वस्मं। दविध्वतः। रश्मयः। सूर्यस्य। च
र्मऽइव। अव। अधुः। तमः। अपऽसु। अंतरिक्षि। अनायतः। अनिऽबद्धः। कया। अ
यं। न्यङ्। उत्तानः। अव। पद्यते। न। कया। याति। स्वधया। कः। ददर्श। दिवः। स्कंभः।
संऽऋतः। पाति। नाकं। सू१३। ०। जातऽवेदाः। अरुच्यत। देवः। रोचमानाः। महःऽभिः
। आ। नासत्या। उरुऽगाया। रथेन। इमं। यज्ञं। उप। नः। यातं। अच्छ। ऊर्ध्वं। केतुं।
। ०। कृण्वन्। ०। वि। सूर्यः। रश्मिऽभिः। चेकितानः। आऽवहंती। अरुणीः। ज्योति
षा। आ। अगात्। मही। चित्रा। रश्मिऽभिः। चेकिताना। प्रऽबोधयंती। सुविताय।
देवी। उषाः। ईयते। सुऽयुजा। रथेन। आ। वां। वहिष्ठाः। इह। ते। वहंतु। रथाः। अ
श्वासः। उषसः। विऽउष्टौ। इमे। हि। वां। मधुऽपेयाय। सोमाः। अस्मिन्। यज्ञे। वृ

६०

षणा । मादयेथां ॥ ० ॥ सू १४ अग्निः । होता । नः । अध्वरे । वाजी । सन् । परि । नीयते ।
देवः । देवेषु । यज्ञियः । परि । त्रिऽविष्टि । अध्वरं । याति । अग्निः । रथीःऽइव । आ ।
देवेषु । प्रयः । दधत् । परि । वाजऽपतिः । कविः । अग्निः । हव्यानि । अक्रमीत् । दध
त् । रत्नानि । दाशुषे । अयं । यः । सृंजये । पुरः । दैवऽवाते । संऽइध्यते । द्युऽमान् । अ
मित्रऽदंभनः । अस्य । घ । वीरः । ईवतः । अग्नेः । ईशीत । मर्त्यः । तिग्मऽजंभस्य । मी
ळ्हुषः ॥ १५ तं । अर्वंतं । न । सानसिं । अरुषं । न । दिवः । शिशुं । मर्मृज्यंते । दिवेऽदि
वे । बोधत् । यत् । मा । हरिऽभ्यां । कुमारः । साहऽदेव्यः । अच्छ । न । हूतः । उत् । अरं ।
उत । त्या । यजता । हरी इति । कुमारात् । साहऽदेव्यात् । प्रऽयता । सद्यः । आ । ददे ।
एषः । वां । देवौ । अश्विना । कुमारः । साहऽदेव्यः । दीर्घऽआयुः । अस्तु । सोमकः । तं ।

प॰ त्र॰ ५
६१

युवं। देवौ। अश्विना। कुमारं। साहऽदेव्यं। दीर्घऽआयुषं। कृणोतन॥ २६॥ आ। स
त्यः। यातु। मघऽवान्। ऋजीषी। द्रवंतु। अस्य। हरयः। उप। नः। तस्मै। इत्। अंधः
। सुसुम। सुऽदक्षं। इह। अभिऽपित्वं। करते। गृणानः॥ अव। स्य। शूर। अध्वनः। न।
अंते। अस्मिन्। नः। अद्य। सवने। मंदध्यै॥ शंसाति। उक्थं। उशनाऽइव। वेधाः। चि
कितुषे। असुर्याय। मन्म॥ कविः। न। निण्यं। विदथानि। साधन्। वृषा। यत्। सेकं।
विऽपिपानः। अर्चात्। दिवः। इत्था। जीजनत्। सप्त। कारून्। अह्ना। चित्। चक्रुः।
वयुना। गृणंतः॥ स्वः। यत्। वेदि। सुऽदृशीकं। अर्कैः। महि। ज्योतिः। रुरुचुः। यत्।
ह। वस्तोः॥ अंधा। तमांसि। दुधिता। विऽचक्षे। नृऽभ्यः। चकार। नृऽतमः। अभि
ष्टौ॥ ववक्षे। इंद्रः। अमितं। ऋजीषी। उभे इति। आ। पप्रौ। रोदसी इति। महिऽत्वा॥ अ

६१

तः। चित्। अस्य। महिमा। वि। रेचि। अभि। यः। विश्वा। भुवना। बभूव। १० विश्वानि।
शक्रः। नर्याणि। विद्वान्। अपः। रिरेच। सखिऽभिः। निऽकामैः। अश्मानं। चित्।
ये। बिभिदुः। वचःऽभिः। व्रजं। गोऽमंतं। उशिजः। वि। वव्रुरिति वव्रुः। अपः। वृत्रं।
वव्रिऽवांसं। परा। अहन्। प्र। आवत्। ते। वज्रं। पृथिवी। सऽचेताः। प्र। अर्णांसि।
समुद्रियाणि। ऐनोः। पतिः। भवन्। शवसा। शूर। धृष्णो इति। अपः। यत्। अद्रिं।
पुरुऽहूत। दर्दः। आविः। भुवत्। सरमा। पूर्व्यं। ते। सः। नः। नेता। वाजं। आ। दर्षि।
भूरिं। गोत्रा। रुजन्। अंगिरःऽभिः। गृणानः। अच्छ। कविं। नृऽमनः। गाः। अभि
ष्टौ। स्वःऽसाता। मघऽवन्। नाधमानं। ऊतिऽभिः। तं। दुषणः। द्युम्नऽहूतौ। नि।
मायाऽवान्। अब्रह्मा। दस्युः। अर्त्त। आ। दस्युऽघ्ना। मनसा। याहि। अस्तं। भुवत्।

प॰ त॰ ५

६२

ते। कुत्सः। सख्ये। निऽकामः। स्वे। योनौ। नि। सदतं। सऽरूपा। वि। वां। चिकित्स
त्। ऋतऽचित्। ह। नारी। १८ यासि। कुत्सेन। सऽरथं। अवस्युः। तोदः। वातस्य।
हर्योः। ईशानः। ऋज्रा। वाजं। न। गध्यं। युयूषन्। कविः। यत्। अहन्। पार्या
य। भूषात्। कुत्साय। शुष्णं। अशुषं। नि। बर्हीः। प्रऽपित्वे। अह्नः। कुयवं। सह
स्रा। सद्यः। दस्यून्। प्र। मृण। कुत्स्येन। प्र। सूरः। चक्रं। वृहतात्। अभीके। त्वं।
पिप्रुं। मृगयं। शूशुऽवांसं। ऋजिश्वने। वैदथिनाय। रंधीः। पंचाशत्। कृष्णा।
नि। वपः। सहस्रा। अत्कं। न। पुरः। जरिमा। वि। दर्दरित्ति दर्दः। सूरः। उपाके।
तन्वं। दधानः। वि। यत्। ते। चेति। अमृतस्य। वर्पः। मृगः। न। हस्ती। तविषीं। उषा
णः। सिंहः। न। भीमः। आयुधानि। बिभ्रत्। इंद्रं। कामाः। वसुऽयंतः। अग्मन्।

६२

स्वः ऽ मीळ्हे । न । सवने । चकानाः । श्रवस्यवः । नृन्नामानासः । उक्थैः । अर्कः । न

। रण्वा । सुदृशीऽइव । पुष्टिः । १९ तं । इत्था । वः । इंद्रं । सुऽहवं । हुवेम । यः । ता । चका

र । नर्या । पुरूणि । यः । माऽवते । जरित्रे । गध्यं । चित् । मक्षु । वाजं । भरति । स्पा

र्हऽराधाः । तिग्मा । यत् । अंतः । अशनिः । पताति । कस्मिन् । चित् । शूर । मुहुके ।

जनानां । घोरा । यत् । अर्य । संऽऋतिः । भवाति । अध । स्म । नः । तन्वः । बोधि । गो

पाः । भुवः । अविता । वामऽदेवस्य । धीनां । भुवः । सखा । अवृकः । वाजऽसातौ ।

त्वां । अनु । प्रऽमतिं । आ । जगन्म । उरुऽशंसः । जरित्रे । विश्वध । स्याः । एभिः ।

नृऽभिः । इंद्र । त्वायुऽभिः । त्वा । मघवत्ऽभिः । मघऽवन् । विश्वे । आजौ । द्यावः ।

न । द्युम्नैः । अभि । संतः । अर्यः । क्षपः । मदेम । शरदः । च । पूर्वीः । एव । इत् । नु । इंद्रा

१.त.५ या। वृषभाय। वृष्णे। ब्रह्म। अकर्म। भृगवः। न। रथं। नु। विदत्। यथा। नः। सख्या।
६३ विऽयोषत्। असत्। नः। उग्रः। अविता। तनूऽपाः। नु। स्तुतः। इंद्र। नु। गृणानः।
इषं। जरित्रे। नद्यः। न। पीपेरिति पीपेः। अकारि। ते। हरिऽवः। ब्रह्म। नव्यं। धिया। स्याम। रथ्यः। सदाऽसाः। सू२० ।०। तुभ्यं। ह। क्षाः। अनु। क्षत्रं। मंहना। मन्यत। द्यौः। त्वं। वृत्रं। शवसा। जघन्वान्। सृजः। सिंधून्। अहिना। जग्रसानान्।
तव। त्विषः। जनिमन्। रेजत। द्यौः। रेजत्। भूमिः। भियसा। स्वस्य। मन्योः।
ऋघायंत। सुऽभ्वः। पर्वतासः। आर्दन्। धन्वानि। सरयंते। आपः। भिनत्।
गिरिं। शवसा। वज्रं। इष्णन्। आविःऽकृण्वानः। सहसानः। ओजः। वधीत्। वृत्रं। वज्रेण। मंदसानः। सरन्। आपः। जवसा। हतऽवृष्णीः। सुऽवी

६३

रः। ते। जनिता। मन्यत। द्यौः। इंद्रस्य। कर्त्ता। सुऽअपःऽतमः। भूत्। यः। ईं। जजान। स्व
र्यं। सुऽवज्रं। अनपऽच्युतं। सदसः। न। भूम। यः। एकः। इत्। अभिऽव्ययति। प्र। भू
म। राजा। कृष्टीनां। पुरुऽहूतः। इंद्रः। सत्यं। एनं। अनु। विश्वे। मदंति। रातिं।
देवस्य। गृणतः। मघोनः॥ २१ सत्रा। सोमाः। अभवन्। अस्य। विश्वे। सत्रा।
मदासः। बृहतः। मदिष्ठाः। सत्रा। अभवः। वसुऽपतिः। वसूनां। दत्रे। विश्वाः।
अधिथाः। इंद्र। कृष्टीः। त्वं। अध। प्रथमं। जायमानः। अमे। विश्वाः। अधिथाः
। इंद्र। कृष्टीः। त्वं। प्रति। प्रऽवतः। आऽशयानं। अहिं। वज्रेण। मघऽवन्। वि।
वृश्चः। सत्राऽहनं। दधृषिं। तुम्रं। इंद्रं। महां। अपारं। वृषभं। सुऽवज्रं। हंता। यः।
वृत्रं। सनिता। उत। वाजं। दाता। मघानि। मघऽवा। सुऽराधाः। अयं। वृतः। चा

१०।८।५ तयते। सं ऽ ईंची॥ यः। आजिषु। मघऽ वा। शृण्वे। एकः॥ अयं। वाजं। भरति।

६४ यं। सनोति। अस्य। प्रियाः। सः। सख्ये। स्याम। अयं। शृण्वे। अध। जयन्। उत।

घ्नन्। अयं। उत। प्र। कृणुते। युधा। गाः। यदा। सत्यं। कृणुते। मन्युं। इंद्रः। विश्वं।

दृव्हं। भयते। एजत्। अस्मात्। २२ सं। इंद्रः। गाः। अजयत्। सं। हिरण्या। सं।

अश्विया। मघऽवा। यः। ह। पूर्वीः। एभिः। नृऽभिः। नृऽतमः। अस्य। शाकैः। रा

यः। विऽभक्ता। संऽभरः। च। वस्वः। कियत्। स्वित्। इंद्रः। अधि। एति। मातुः। कि

जनितुः। यत्। पितुः। यः। जजान। यः। अस्य। शुष्मं। मुहुकैः। इयर्ति। वातः। न। जूतः। स्त

नयत्ऽभिः। अभ्रैः। क्षियंतं। त्वं। अक्षियंतं। कृणोति। इयर्ति। रेणुं। मघऽवा। सं ६४

ऽओहं। विऽभंजनुः। अशनिमान्ऽइव। द्यौः। उत। स्तोतारं। मघऽवा। वसौ। धा

तु। अयं। चक्रं। इषणत्। सूर्यस्य। नि। एतशं। रीरमत्। ससृमाणं। आ। कृष्णः। ईं। जुहुराणः। जिघर्त्ति। त्वचः। बुध्ने। रजसः। अस्य। योनौ। असिक्न्यां। यजमानः। न। होता। २३ गव्यंतः। इंद्रं। सख्याय। विप्राः। अश्वऽयंतः। वृषणं। वाजयंतः। जनिऽयंतः। जनिऽदां। अक्षितऽऊतिं। आ। च्यवयामः। अवते। न। कोशं। त्राता। नः। बोधि। ददृशानः। आपिः। अभिऽख्याता। मर्ड्डिता। सोम्यानां। सखा। पिता। पितृऽतमः। पितॄणां। कर्त्ता। ईं। ऊं इति। लोकं। उशते। वयःऽधाः। सखिऽयतां। अविता। बोधि। सखा। गृणानः। इंद्र। स्तुवते। वयः। धाः। वयं। हि। आ। ते। चकृम। सऽबाधः। आभिः। शमीभिः। महयंतः। इंद्र। स्तुतः। इंद्रः। मघऽवा। यत्। ह। वृत्रा। भूरीणि। एकः। अप्रतीनि। हंति। अस्य। प्रियः। जरिता। यस्य। शर्मन्। नकिः। दे

प॰त्र॰५

६५

वाः। वारयंते। न। मर्त्याः। एव। नः। इंद्रः। मघऽवा। विऽरप्शी। करत्। सत्या। चर्षणिऽ
धृत्। अनर्वा। त्वं। राजा। जनुषां। धेहि। अस्मे इति। अधि। श्रवः। माहिनं। यत्। जरि
त्रे। ०। १८। ४ अयं। पंथाः। अनुऽवित्तः। पुराणः। यतः। देवाः। उत्ऽअजायंत। विश्वे।
अतः। चित्। आ। जनिषीष्ट। प्रऽवृद्धः। मा। मातरं। अमुया। पत्तवे। कः। इति।
न। अहं। अतः। निः। अय। दुःऽगहा। एतत्। तिरश्चता। पार्श्वात्। निः। गमानि।
बहूनि। मे। अकृता। कर्त्वानि। युध्यै। त्वेन। सं। त्वेन। पृच्छै। पराऽयती। मातरं।
अनु। अचष्ट। न। न। अनु। गानि। अनु। नु। गमानि। त्वष्टुः। गृहे। अपिबत्। सोमं।
इंद्रः। शतऽधन्यं। चम्वोः। सुतस्य। किं। सः। ऋधक्। कृणवत्। यं। सहस्रं। मासः।

६५

जभार। शरदः। च। पूर्वीः। नहि। नु। अस्य। प्रतिऽमानं। अस्ति। अंतः। जातेषु।

उत। ये। जनिऽत्वाः। अवद्यंऽइव। मन्यमाना। गुहा। अकः। इंद्रं। माता। वीर्येण। निऽ
ऋष्टं। अथ। उत्। अस्थात्। स्वयं। अत्कं। वसानः। आ। रोदसीइति। अपृणात्।
जायमानः॥ २५ एताः। अर्षंति। अललाऽभवंतीः। ऋतवरीःऽइव। संऽक्रो
शमानाः। एताः। वि। पृच्छ। किं। इदं। भनंति। कं। आपः। अद्रिं। परिऽधिं। रु
जंति। किं। ऊंइति। स्वित्। अस्मै। निऽविदः। भनंत। इंद्रस्य। अवद्यं। दिधि
षंते। आपः। ममा। एतान्। पुत्रः। महत्ता। वधेन। वृत्रं। जघन्वान्। असृजत्।
वि। सिंधून्। ममत्। चन। त्वा। युवतिः। पराऽआस। ०। कुषवा। जगार। म
मत्। चित्। आपः। शिशवे। ममृड्युः। ममत्। चित्। इंद्रः। सहसा। उत्। अति
ष्ठत्। ममत्। चन। ते। मघऽवन्। विऽअंसः। निऽविविध्वान्। अप। हनूइति।

१.त.५ जघान। अध। निऽविद्धः। उत्ऽतरः। बभूवान्। शिरः। दासस्य। सं। पिण
६६ क्। वृधेन। गू। ष्टिः। ससूव। स्थविरं। तवागां। अनाधृष्यं। वृषभं। तुम्रं।
इंद्रं। अरी। व्हं। वत्सं। चरथाय। माता। स्वयं। गातुं। तन्वे। इच्छमानं। उत। मा
ता। महिषं। अनु। अवेनत। अमी। इति। त्वा। जहति। पुत्र। देवाः। अथ।
अब्रवीत्। वृत्रं। इंद्रः। हनिष्यन्। सखे। विष्णो इति। विऽतरं। वि। क्रमस्व।
कः। ते। मातरं। विधवां। अचक्रत्। शयुं। कः। त्वां। अजिघांसत्। चरंतं।
कः। ते। देवः। अधि। माऽर्डीके। आसीत्। यत्। प्र। अक्षिणाः। पितरं। पादऽ
गृह्य। अवर्त्या। शुनः। आंत्राणि। पेचे। न। देवेषु। विविदे। मर्डितारं। अपश्यं
। जायां। अमहीयमानां। अध। मे। श्येनः। मधु। आ। जभार। २६ सा॥ इति ६६

॥ तृतीयाष्टके पंचमोध्यायः॥ ॥ओम्॥ ॥एव। त्वां। इंद्र। वज्रिन्। अत्र। विश्वे।
देवासः। सुऽहवासः। ऊमाः। महां। उभे इति। रोदसी इति। वृद्धं। ऋष्वं। निः। ए
कं। इत्। वृणते। वृत्रऽहत्ये। अव। असृजंत। जिव्रयः। न। देवाः। भुवः। संऽरा
ट्। इंद्र। सत्यऽयोनिः॥१॥ प्र। वर्त्तनीः। अरदः। विश्वऽधेनाः। अतृप्णुवंतं। विऽ
येतं। अबुध्यं। अबुध्यमानं। सुसुपानं। इंद्र। सप्त। प्रति। प्रऽवतः। आऽशयो
नं। अहिं। वज्रेण॥ वि। रिणाः। अपर्वन्। अक्षोदयत्। शवसा। क्षाम। बुध्नं। वाः।
न। वातः। तविषीभिः। इंद्रः। दृळ्हानि। औभ्नात्। उशमानः। ओजः। अव। अ
भिनत्। ककुभः। पर्वतानां। अभि। प्र। दद्रुः। जनयः। न। गर्भं। रथाःऽइव। प्र
। ययुः। साकं। अद्रयः। अतर्पयः। विऽसृतः। उब्जः। ऊर्मीन्। त्वं। वृतान्। अरि

प॰ त्र॰ ५

६७

णाः । इंद्र । सिंधून् । १ त्वं । मही । अवनिं । विश्वऽधेनां । तुर्वीतये । वय्याय । क्षरंतीं ।
अरमयः । नमसा । एजत् । अर्णः । सुऽतरणान् । अकृणोः । इंद्र । सिंधून् । प्र । अ
ग्रुवः । नभन्वः । न । वव्राः । ध्वस्राः । अपि न्वत् । युवतीः । ऋतऽज्ञाः । धन्वानि । अ
ज्रान् । अपृणक् । तृषाणान् । अधोक् । इंद्रः । स्तर्यः । दंऽसुपत्नीः । पूर्वीः । उष.
सः । शरदः । च । गूर्ताः । वृत्रं । जघन्वान् । असृजत् । वि । सिंधून् । परिऽस्थिताः ।
अतृणत् । बद्बधानाः । सीराः । इंद्रः । स्रवितवे । पृथिव्या । वम्रीभिः । पुत्रं । अग्रु
वः । अदानं । निऽवेशनात् । हरिऽवः । आ । जभर्थ । वि । अंधः । अख्यत् । अहिं । आ
ऽददानः । निः । भूत् । उखऽछित् । सं । अरंत । पर्व । प्राता । पूर्वीणि । करणानि । विप्र ।
आऽविद्वान् । आह । विदुषे । करांसि । यथाऽयथा । वृष्ण्यानि । स्वऽगूर्ता । अपांसि ।

६७

राजन्। नयी। अविवेषीः॥ ०॥२ आ। नः। इंद्रः। दूरात्। आ। नः। आसात्। अभिष्टिऽ
कृत्। अवसे। यासत्। उग्रः। ओजिष्ठेभिः। नृऽपतिः। वज्रऽबाहुः। संऽगे। समत्
ऽसु। तुर्वणिः। पृतन्यून्। ०। हरिऽभिः। यातु। अच्छ। अर्वाचीनः। अवसे। राध
से। च। तिष्ठाति। वज्री। मघऽवा। विऽरप्शी। इमं। यज्ञं। अनु। नः। वाजऽसातौ
। इमं। यज्ञं। त्वं। अस्माकं। इंद्र। पुरः। दधत्। सनिष्यसि। क्रतुं। नः। श्वघ्नीऽइव।
वज्रिन्। सनये। धनानां। त्वया। वयं। अर्यः। आजिं। जयेम। उशन्। ऊं इति। सु
। नः। सुऽमनाः। उपाके। सोमस्य। नु। सुऽसुतस्य। स्वधाऽवः। पाः। इंद्र। प्रतिऽभृत
स्य। मध्वः। सं। अंधसा। ममदः। पृष्ठ्येन। वि। यः। ररप्शे। ऋषिऽभिः। नवेभिः। वृ
क्षः। न। पक्वः। सृण्यः। न। जेता। मर्यः। न। योषां। अभि। मन्यमानः। अच्छ। विव

प॰त॰ ६ क्वि॑म्। पुरुऽहूतं। इंद्रं। ३ गिरिः। न। यः। स्वऽतवान्। ऋष्वः। इंद्रः। सनात्। एव।
६८ सहसे। जातः। उग्रः। आऽदर्त्ता। वज्रं। स्थविरं। न। भीमः। उद्नाऽइव। कोशं।
वसुना। निऽऋष्टं। न। यस्य। वर्त्ता। जनुषा। नु। अस्ति। न। राधसः। आऽमरीता।
मघस्य। उत्ऽवावृषाणः। तविषीऽवः। उग्र। अस्मभ्यं। दद्धि। पुरुऽहूत। रायः।
ईक्षे। रायः। क्षयस्य। चर्षणीनां। उत। व्रजं। अपऽवर्त्ता। असि। गोनां। शिक्षाऽ
नरः। संऽइथेषु। प्रहाऽवान्। वस्वः। राशिं। अभिऽनेता। असि। भूरिं। कया। तत्।
शृण्वे। शच्या। शचिष्ठः। यया। कृणोति। मुहु। का। चित्। ऋष्वः। पुरु। दाशुषे।
विऽचयिष्ठः। अंहः। अथ। दधाति। द्रविणं। जरित्रे। मा। नः। मर्धीः। आ। भर। ६८
दद्धि। तत्। नः। प्र। दाशुषे। दातवे। भूरि। यत्। ते। नव्ये। देष्णे। शस्ते। अस्मिन्

नः। ते। उक्थे। प्र। ब्रवाम। वयं। इंद्र। स्तुवंतः। ०॥१४ आ। या। तु। इंद्रः। अवसे। उप। नः।
इह। स्तुतः। सधऽमात्। अस्तु। शूरः। ववृधानः। तविषीः। यस्य। पूर्वीः। द्यौः। न। क्ष
त्रं। अभिऽभूति। पुष्यात्। तस्य। इत्। इह। स्तवथ। वृष्ण्यानि। तुविऽद्युम्नस्य। तुविऽ
राधसः। नॄन्। यस्य। क्रतुः। विदथ्यः। न। संऽराट्। सह्वान्। तरुत्रः। अभि। अस्ति
। कृष्टीः। ०। दिवः। आ। पृथिव्याः। मक्षु। समुद्रात्। उत। वा। पुरीषात्। स्वःऽनरात्
। अवसे। नः। मरुत्वान्। पराऽवतः। वा। सदनात्। ऋतस्य। स्थूरस्य। रायः। बृहतः।
यः। ईशे। तं। ऊं इति। स्तवाम। विदथेषु। इंद्रं। यः। वायुना। जयति। गोऽमतीषु।
प्र। धृष्णुऽया। नयति। वस्यः। अच्छ। उप। यत्। नमः। नमसि। स्तभायन्। इयर्ति।
वाचं। जनयन्। यजध्यै। ऋंजसानः। पुरुऽवारः। उक्थैः। आ। इंद्रं। कृणवीत। सदनेषु।

१.त.६ होता। ५ धिषा। यदि। धिषण्यं ततः। सरण्यान्। सदंतः। अद्रिं। औशिजस्य। गोहे
६९ । आ। दुरोषाः। पास्त्यस्य। होता। यः। नः। महान्। संऽवरणेषु। वह्निः। सत्रा। यत्। ईं
। भार्वरस्य। वृष्णः। सिसक्ति। शुष्मः। स्तुवते। भराय। गुहा। यत्। ईं। औशिजस्य।
गोहे। प्र। यत्। धियो। प्र। अयसे। मदाय। वि। यत्। वरांसि। पर्वतस्य। वृण्वे। पयःऽ
भिः। जिन्वे। अपां। जवांसि। विदत्। गौरस्य। गवयस्य। गोहे। यदि। वाजाय। सुऽ
ध्यः। वहंति। भद्रा। ते। हस्ता। सुऽकृता। उत। पाणी इति। प्रऽयंतारा। स्तुवते।
राधः। इंद्र। का। ते। निऽसत्तिः। किं। ऊं इति। नो इति। ममत्सि। किं। न। उत्ऽउत्।
ऊं इति। हर्षसे। दातवै। ऊं इति। एव। वस्वः। इंद्रः। सत्यः। संऽराट्। हंता। वृत्रं। व
रिवः। पूरवे। करिति कः। पुरुऽस्तुत। क्रत्वा। नः। शग्धि। रायः। भक्षीय। ते। अ ६९

वंसः। दैव्यस्य। ०। ६ अनुवाकः॥ यत्। नु। इंद्रः। जुजुषे। यत्। च। वष्टि। तत्।
नः। महान्। करति। शुष्मी। आ। चित्। ब्रह्म। स्तोमं। मघऽवा। सोमं। उक्था।
यः। अश्मानं। शवसा। बिभ्रत्। एति। वृषा। वृषंधिं। चतुःऽअश्रिं। अस्यन्।
उग्रः। बाहुऽभ्यां। नृऽतमः। शचीऽवान्। श्रिये। परुष्णीं। उषमाणः। ऊर्णां।
यस्याः। पर्वाणि। सख्याय। विव्ये। यः। देवः। देवऽतमः। जायमानः। महः। वाजेभिः।
महत्ऽभिः। च। शुष्मैः। दधानः। वज्रं। बाह्वोः। उशंतं। द्यां। अमेन। रेजयत्। प्र।
भूम। विश्वा। रोधांसि। प्रऽवतः। च। पूर्वीः। द्यौः। ऋष्वात्। जनिमन्। रेजत।
क्षाः। आ। मातरा। भरति। शुष्मी। आ। गोः। नृऽवत्। परिऽज्मन्। नोनुवंत।
वाताः। ता। तु। ते। इंद्र। महतः। महानि। विश्वेषु। इत्। सवनेषु। प्रऽवाच्या। यत्।

प॰ तृ॰ ६ शूर। धृष्णो इति। धृषता। दधृष्वान्। अहिं। वज्रेण। शवसा। अविवेषीः॥ ७ ।०

७० सत्रा। तुविऽनृम्ण। विश्वाः। प्र। धेनवः॥ सिस्रते। वृष्णः॥ ऊध्नः॥ अध। ह। त्वत्। वृष

ऽमनः॥ भियानाः॥ प्र। सिंधवः॥ जवसा। चक्रमंत। अत्र। अह। ते। हरिऽवः॥ ताः॥

ऊं इति। देवीः॥ अवःऽभिः॥ इंद्र। स्तवंत। स्वसारः॥ यत्। सीं। अनु। प्र। मुचः॥ बद्ध

धानाः॥ दीर्घां। अनु। प्रऽसितिं। स्यंदयध्यै। पिपीळे। अंशुः॥ मद्यः॥ न। सिंधुः॥

आ। त्वा। शमी। शशमानस्य। शक्तिः॥ अस्मद्र्यक्। शुशुचानस्य। यम्याः॥ आ

शुः॥ न। रश्मिं। तुविऽओजसं। गोः॥ अस्मे इति। वरिष्ठां। कृणुहि। ज्येष्ठां। नृम्णा

नि। सत्रा। सहुरे। सहांसि। अस्मभ्यं। वृत्रा। सुऽहनानि। रंधि। जहि। वधः। वनुषः॥ ७०

मर्तस्य। अस्माकं। इत्। सु। शृणुहि। त्वं। इंद्र। अस्मभ्यं। चित्रान्। उप। माहि।

वाजान्। अस्मभ्यम्। विश्वाः। इषणः। पुरंऽधीः। अस्माकम्। सु। मघऽवन्। बो
धि। गोऽदाः। ॥ कथा। महान्। अवृधत्। कस्य। होतुः। यज्ञम्। जुषाणः। अ
भि। सोमम्। ऊधः। पिबन्। उशानः। जुषमाणः। अंधः। ववक्षे। ऋष्वः। शुच
ते। धनाय। कः। अस्य। वीरः। सधऽमादम्। आप। सम्। आनंश। सुमतिऽभिः।
कः। अस्य। कत्। अस्य। चित्रम्। चिकिते। कत्। ऊती। वृधे। भुवत्। शशमान
स्य। यज्योः। कथा। शृणोति। हूयमानम्। इंद्रः। कथा। शृण्वन्। अवसाम्। अ
स्य। वेद। काः। अस्य। पूर्वीः। उपऽमातयः। ह। कथा। एनम्। आहुः। पपुरिम्। जरि
त्रे। कथा। सऽबाधः। शशमानः। अस्य। नशत्। अभि। द्रविणम्। दीध्यानः।
देवः। भुवत्। नवेदाः। मे। ऋतानाम्। नमः। जगृभ्वान्। अभि। यत्। जुजोषत्।

१.८.६
७१

कुथा। कत्। अस्याः। उषसः। विऽउष्टौ। देवः। मर्तस्य। सख्यं। जुजोष। कुथा। कत्। अस्य। सख्यं। सखिऽभ्यः। ये। अस्मिन्। कामं। सुऽयुजं। ततस्त्रे। ९ किं। आत्। अमंत्रं। सख्यं। सखिऽभ्यः। कदा। नु। ते। भ्रात्रं। प्र। ब्रवाम। श्रिये। सुऽदृशः। वपुः। अस्य। सर्गाः। स्वः। न। चित्रऽतमं। इषे। आ। गोः। दुहं। जिघांसन्। ध्वरसं। अनिंद्रां। तेतिक्ते। तिग्मा। तुजसे। अनीका। ऋणा। चित्। यत्रं। ऋणऽयाः। नः। उग्रः। दूरे। अज्ञाताः। उषसः। बबाधे। ऋतस्य। हि। शुरुधः। संति। पूर्वीः। ऋतस्य। धीतिः। वृजिनानि। हंति। ऋतस्य। श्लोकः। बधिरा। ततर्द। कर्णा। बुधानः। शुचमानः। आयोः। ऋतस्य। दृळ्हा। धरुणानि। संति। पुरूणि। चंद्रा। वपुषे। वपूंषि। ऋतेन। दीर्घं। इषणंत। पृक्षः। ऋतेन।

७१

गावः॥ ऋतं। आ। विवेशुः॥ ऋतं। येमानः॥ ऋतं। इत्। वनोति। ऋतस्य। शुष्मः। तुर
ऽया। ऊं इति। गव्युः॥ ऋताय। पृथ्वी इति। बहुले इति। गभीरे इति। ऋताय। धे
नू इति। परमे इति। दुहाते इति। ॥१०॥ का। सुऽस्तुतिः। शवसः। सूनुं। इंद्रं। अर्वा
चीनं। राधसे। आ। ववर्त्तत्। ददिः। हि। वीरः। गृणते। वसूनि। सः। गोऽपतिः। निः
ऽसिधां। नः। जनासः॥ सः। वृत्रऽहत्ये। हव्यः॥ सः। ईड्यः॥ सः। सुऽस्तुतः। इंद्रः। सत्य
ऽराधाः॥ सः। यामन्। आ। मघऽवा। मर्त्याय। ब्रह्मण्यते। सुस्वये। वरिवः। धा
त्। तं। इत्। नरः। वि। ह्वयंते। संऽईके। रिरिक्वांसः। तन्वः। कृण्वत। त्रां॥ मिथः।
यत्। त्यागं। उभयासः। अग्मन्। नरः। तोकस्य। तनयस्य। सातौ। क्रतुऽयंति।
क्षितयः। योगे। उग्र। आशुषाणासः। मिथः। अर्णऽसातौ। सं। यत्। विशः॥

प. त. ६ अव वृत्रं त। प्र धाः। आ त्। दूत्। ने मे। इं द्र यं ते। अभी के। आ त्। इ त्। ह। ने मे।
७२ इं द्रियं। यजं ते। आ त्। दू त्। पुक्तिः। पुरोळाशं। रिरिच्या त्। आ त्। दू त्। सोमः। वि
। पप्त्या त्। असुखीन्। आ त्। दू त्। जू जो ष। वृषभं। यज ध्यै। ११ कृणोति। अस्मै।
वरिवः। यः। इ त्था। इं द्राय। सोमं। उशते। सुनोति। स धीचीनेन। मनसा। अविऽ
वेनन्। तं। इ त्। सखा यं। कृ नवत्। सोमं। अद्य। पचात्। पक्तीः। उत। भृज्जाति।
धानाः। प्रति। मनायोः। उचथानि। हर्यन्। तस्मिन्। द धत्। वृषणं। शुष्मं। इं द्रः।
युदा। सऽ मर्यं। वि। अचेत्। ऋ घावा। दी र्घं। यत्। आजिं। अभि। अरख्यत्। अ
र्यः। अचिक्रदत्। वृषणं। पत्नी। अच्छ। दुरोणे। आ। निऽ शितं। सोमसुत्ऽभिः।
भूयसा। वस्नं। अचरत्। कनीयः। अविऽ क्रीतः। अ कानिषं। पुनः। यन्। सः।
*कृणुते। समतऽसु। पः। इं द्राय। ५ ७२

भूयसा। कनीयः। न। अरिरेचीत्। दीनाः। दक्षाः। वि। दुहंति। प्र। वाणं। कः। इमं। दशऽ
ऽभिः। मम। इंद्रं। क्रीणाति। धेनुऽभिः। यदा। वृत्राणि। जंघनत्। अथ। एनं। मे।
पुनः। ददत्। ० ॥ १२ कः। अद्य। नर्यः। देवऽकामः। उशन्। इंद्रस्य। सख्यं। जुजोष।
कः। वा। महे। अवसे। पार्याय। संऽइद्धे। अग्नौ। सुतऽसोमः। ईट्टे। कः। ननाम।
वचसा। सोम्याय। मनायुः। वा। भवति। वस्ते। उस्राः। कः। इंद्रस्य। युज्यं। कः। स
खिऽत्वं। कः। भ्रात्रं। वष्टि। कवये। कः। ऊती। कः। देवानां। अवः। अद्य। वृणीते।
कः। आदित्यान्। अदितिं। ज्योतिः। ईट्टे। कस्य। अश्विनौ। इंद्रः। अग्निः। सुतस्य
। अंशोः। पिबंति। मनसा। अविऽवेनं। तस्मै। अग्निः। भारतः। शर्म। यंसत्। ज्यो
क्। पश्यात्। सूर्यं। उत्ऽचरंतं। यः। इंद्राय। सुनवाम। इति। आह। नरे। नर्या

या। नऽतेमाय। नृणां। न। आतं। जिनंति। बहुवः। न। दस्माः। उरु। अस्मै। अदितिः। ग्रा मी। यं। सत्। प्रियः। सुऽकृत्। प्रियः। इंद्रे। मनायुः। प्रियः। सुप्रऽअवीः। प्रियः। अस्य। सोमी। १३ सुप्रऽअव्यः। प्राशुषाट्। एषः। वीरः। सुष्वेः। पक्तिं। कृणुते। केवला। इंद्रः। न। असुस्वेः। आपिः। न। सखा। न। जामिः। दुःप्रऽअव्यः। अवऽहंता। इत्। अवाचः। न। रेवतः। पपिना। सख्यं। इंद्रः। असुन्वता। सुतऽपाः। संऽगृणीते। आ। अस्य। वेदः। खिदति। हंति। नग्नं। वि। सुष्वये। पक्तये। केवलः। भूत्। इंद्रं। परे। अवरे। मध्यमासः। इंद्रं। यांतः। अवऽसितासः। इंद्रं। इंद्रं। क्षियंतः। उत। युध्यमानाः। इंद्रं। नरः। वाजऽयंतः। हवंते। सू॰ १४ अहं। मनुः। अभवं। सूर्यः। च। अहं। कक्षीवान्। ऋषिः। अस्मि। विप्रः। अहं। कुत्सं। आ

र्जुनेयं। नि। ऋंजे। अहं। कविः। उशना। पश्यत। मा। अहं। भूमिं। अददां। आर्या
य। अहं। वृष्टिं। दाशुषे। मर्त्याय। अहं। अपः। अनयं। वावशानाः। मम। देवासः।
अनु। केतं। आयन्। अहं। पुरः। मंदसानः। वि। ऐरं। नव। साकं। नवतीः। शंब
रस्य। शतऽतमं। वेश्यं। सर्वऽताता। दिवःऽदासं। अतिथिऽग्वं। यत्। आवं।
प्र। सु। सः। विऽभ्यः। मरुतः। विः। अस्तु। प्र। श्येनः। श्येनेभ्यः। आशुऽपत्वा। अ
चक्रया। यत्। स्वधया। सुऽपर्णः। हव्यं। भरत्। मनवे। देवऽजुष्टं। भरत्। यदि।
विः। अतः। वेविजानः। पथा। उरुणा। मनःऽजवाः। असर्जि। तूयं। ययौ। मधुना
। सोम्येन। उत। श्रवः। विविदे। श्येनः। अत्र। ऋजीपी। श्येनः। ददमानः। अंशुं।
पराऽवतः। शकुनः। मंद्रं। मदं। सोमं। भरत्। ददृहाणः। देवऽवान्। दिवः। अमु

प॰ त॰ ६ ष्मात् । उत्ऽतरात् । आऽदाय । आऽदाय । श्येनः । अभरत् । सोमं । सहस्रं । सवान् ।
७४ अयुतं । च । साकं । अत्र । पुरंऽधिः । अजहात् । अरातीः । मदे । सोमस्य । मूराः । अमू
रः ॥ स१५ गर्भे । नु । सन् । अनु । एषां । अवेदं । अहं । देवानां । जनिमानि । विश्वा । श
तं । मा । पुरः । आयसीः । अरक्षन् । अध । श्येनः । जवसा । निः । अदीयं । न । घ । सः ।
मां । अप । जोषं । जभार । अभि । ईं । आस । त्वक्षसा । वीर्येण । ईर्मा । पुरंऽधिः ।
अजहात् । अरातीः । उत । वातान् । अतरत् । शूशुवानः । अव । यत् । श्येनः ।
अस्वनीत् । अध । द्योः । वि । यत् । यदि । वा । अतः । ऊहुः । पुरंऽधिं । सृजत् । यत् ।
अस्मै । अव । ह । क्षिपत् । ज्यां । कृशानुः । अस्ता । मनसा । भुरण्यन् । ऋजिप्यः । ७४
ईं । इंद्रऽवतः । न । भुज्युं । श्येनः । जभार । बृहतः । अधि । स्नोः । अंतः । इति । पतत् ।

पतत्रि। अस्य। पर्णं। अध। यामनि। प्रऽसितस्य। तत्। वेः। इति। वेः। अध। श्वेतं। कलशं। गोभिः। अक्तं। आऽपिप्यानं। मघऽवा। शुक्रं। अंधः। अध्वर्युऽभिः। प्रऽयतं। मध्वः। अग्रं। इंद्रः। मदाय। प्रति। धत्। पिबध्यै। शूरः। मदाय। प्रति। धत्। पिबध्यै। सू॰ २६ त्वा। युजा। तव। तत्। सोम। सख्ये। इंद्रः। अपः। मनवे। सऽस्रुतः। करिति कः। अहन्। अहिं। अरिणात्। सप्त। सिंधून्। अपावृणोत्। अपिऽहिताऽइव। खानि। त्वा। युजा। नि। खिदत्। सूर्यस्य। इंद्रः। चक्रं। सहसा। सद्यः। इंदो इति। अधि। स्नुना। बृहता। वर्तमानं। महः। द्रुहः। अप। विश्वऽआयु। धायि। अहन्। इंद्रः। अदहत्। अग्निः। इंदो इति। पुरा। दस्यून्। मध्यंदिनात्। अभीके। दुःऽगे। दुरोणे। क्रत्वा। न। यातां। पुरु। सहस्रा। शर्वा। नि। बर्हीत्। विश्वस्मात्।

प.त.६
७५

सृं। अधमान्। इंद्र। दस्यून्। विशः। दासीः। अकृणोः। अप्रऽशस्ताः। अबाधेथां।
अमृणतं। नि। शत्रून्। अविंदेथां। अपऽचितिं। वधत्रैः। एव। सत्यं। मघऽवाना।
युवं। तत्। इंद्रः। च। सोम। ऊर्वं। अश्व्यं। गोः। आ। अदर्दृतं। अपिऽहितानि। अ
श्नौ। रिरिचथुः। क्षाः। चित्। ततृदाना। सू॰१७ आ। नः। स्तुतः। उप। वाजेभिः। ऊ
ती। इंद्र। याहि। हरिऽभिः। मंदसानः। तिरः। चित्। अर्यः। सवना। पुरूणि। आंगूषे
भिः। गृणानः। सत्यऽराधाः। आ। हि। स्म। याति। नर्यः। चिकित्वान्। हूयमानः। सो
तृऽभिः। उप। यज्ञं। सुऽअश्वः। यः। अभीरुः। मन्यमानः। सुस्वानेभिः। मदति। सं।
ह। वीरैः। श्रवयं। इत्। अस्य। कर्णा। वाजयध्यै। जुष्टां। अनु। प्र। दिशं। मंदयध्यै।

७५

उत्ऽववृषाणः। राधसे। तुविष्मान्। करत्। नः। इंद्रः। सुऽतीर्था। अभयं। च।

अछ । यः । गंता । नाधमानं । ऊती । इत्था । विप्रं । हवमानं । गृणंतं । उप । त्मनि । दधा
नः । धुरि । आशून् । सहस्राणि । शतानि । वज्रऽबाहुः । त्वाऽऊतासः । मघऽव
न् । इंद्र । विप्राः । वयं । ते । स्याम । सूरयः । गृणंतः । भेजानासः । बृहत्ऽदिवस्य ।
रायः । आऽकाय्यस्य । दावने । पुरुऽक्षोः ॥ १८ नकिः । इंद्र । त्वत् । उत्ऽतरः । न । ज्या
यान् । अस्ति । वृत्रऽहन् । नकिः । एव । यथा । त्वं । सत्रा । ते । अनु । कृष्टयः । विश्वाः ।
चक्राऽइव । ववृतुः । सत्रा । महान् । असि । श्रुतः । विश्वे । चन । इत् । अना । त्वा । देवा
सः । इंद्र । युयुधुः । यत् । अहा । नक्तं । आ । अतिरः । यत्र । उत । बाधितेभ्यः । चक्रं ।
कुत्साय । युध्यते । मुषायः । इंद्र । सूर्यं । यत्र । देवान् । ऋघायतः । विन्वान् । अ
युध्यः । एकः । इत् । त्वं । इंद्र । वनून् । अहन् । १९ यत्र । उत । मर्त्याय । कं । अरिणाः ।

४·३०·६ इंद्र। सूर्यं। प्र। आवः। शचीभिः। एतशं। किं। आत्। उत। असि। वृत्रऽहन्। मघऽव

७६ न्। मन्युमत्ऽतमः। अत्र। अह। दानुं। आ। अतिरः। एतत्। घ। इत्। उत। वीर्यं।

इंद्र। चकर्थ। पौंस्यं। स्त्रियं। यत्। दुःऽहनायुवं। वधीः। दुहितरं। दिवः। दिवः।

चित्। घ। दुहितरं। महान्। महीयमानां। उषसं। इंद्र। सं। पिणक्। अप। उषाः।

अनसः। सरत्। संऽपिष्टात्। अह। बिभ्युषी। नि। यत्। सीं। शिश्नथत्। वृषा। १०

एतत्। अस्याः। अनः। शये। सुऽसंपिष्टं। विऽपाशि। आ। ससार। सीं। पराऽवतः।

उत। सिंधुं। विऽबाल्यं। विऽतस्थानां। अधि। क्षमि। परि। स्थाः। इंद्र। मायया। उत।

शुष्णस्य। धृष्णुऽया। प्र। मृक्षः। अभि। वेदनं। पुरः। यत्। अस्य। संऽपिणक्। उ ७६

त। दासं। कौलिऽतरं। बृहतः। पर्वतात्। अधि। अव। अहन्। इंद्र। शंबरं। उत।

दासस्य। वर्चिनः। सहस्राणि। शता। अवधीः। अधि। पंच। प्रधीन्ऽइव। २१ उ
त। त्यं। पुत्रं। अग्रुवः। पराऽवृक्तं। शतऽक्रतुः। उक्थेषु। इंद्रः। आ। अभजत्। उ
त। त्या। तुर्वशायदू इति। अस्नातारा। शचीऽपतिः। इंद्रः। विद्वान्। अपारय
त्। उत। त्या। सद्यः। आर्या। सरयोः। इंद्र। पारतः। अर्णाचित्ररथा। अवधीः। अ
नु। द्वा। जहिता। नयः। अंधं। श्रोणं। च। वृत्रऽहन्। न। तत्। ते। सुम्नं। अष्टवे। श
तं। अश्मन्ऽमयीनां। पुरां। इंद्रः। वि। आस्यत्। दिवःऽदासाय। दाशुषे। २२
अस्वापयत्। दभीतये। सहस्रा। त्रिंशतं। हथैः। दासानां। इंद्रः। मायया। सः। घ।
इत्। उत। असि। वृत्रऽहन्। समानः। इंद्र। गोऽपतिः। यः। ता। विश्वानि। चिच्युषे।
उत। नूनं। यत्। इंद्रियं। करिष्याः। इंद्र। पौंस्यं। अद्य। नकिः। तत्। आ। मिनत्।

प०त्र० ६ वामं॑ऽवामं। ते। आऽदुरे। देवः। ददातु। अर्यमा। वामं। पूषा। वामं। भगः। वामं।
७७ देवः। करूळती। २३ कया। नः। चित्रः। आ। भुवत्। ऊती। सदाऽवृधः। सखा।
कया। शचिष्ठया। वृता। कः। त्वा। सत्यः। मदानां। मंहिष्ठः। मत्सत्। अंधसः।
दृळ्हा। चित्। आऽरुजे। वसु। अभि। सु। नः। सखीनां। अविता। जरितृणां। शतं।
भवासि। ऊतिऽभिः। अभि। नः। आ। ववृत्स्व। चक्रं। न। वृत्तं। अर्वतः। नियुत्ऽ
भिः। चर्षणीनां। प्रऽवता। हि। क्रतूनां। आ। हा। पदाऽइव। गच्छसि। अभक्षि
। सूर्ये। सचा। २४ सं। यत्। ते। इंद्र। मन्यवः। सं। चक्राणि। दधन्विरे। अध
। त्वे इति। अध। सूर्ये। उत। स्म। हि। त्वां। आहुः। इत्। मघऽवानं। शचीऽप ७७
ते। दातारं। अविऽदीधयुं। उत। स्म। सद्यः। इत्। परि। शशमानाय। सुन्वते।

पुरु । चित् । मंहसे । वसु । नहि । स्म । ते । शतं । चन । राधः । वरंते । आऽमुरः । न ।
च्यौत्नानि । करिष्यतः । अस्मान् । अवंतु । ते । शतं । अस्मान् । सहस्रं । ऊतयः ।
अस्मान् । विश्वाः । अभिष्टयः ॥ २५ ॥ अस्मान् । इह । वृणीष्व । सख्याय । स्वस्त
ये । महः । राये । दिवित्मते । अस्मान् । अविड्ढि । विश्वहा । इंद्र । राया । परीणसा
। अस्मान् । विश्वाभिः । ऊतिऽभिः ॥ अस्मभ्यं । तान् । अप । वृधि । व्रजान् । अ
स्ताऽइव । गोऽमतः । नवाभिः । इंद्र । ऊतिऽभिः । अस्माकं । धृष्णुऽया । रथः ।
द्युऽमान् । इंद्र । अनपऽच्युतः । गव्युः । अश्वऽयुः । ईयते । अस्माकं । उत्ऽ
तमं । कृधि । श्रवः । देवेषु । सूर्य । वर्षिष्ठं । द्यांऽइव । उपरि ॥ २६ ॥ वृत्रऽहन् । अ
स्माकं । अर्धं । आ । गहि । महान् । महीभिः । ऊतिऽभिः । भमिः । चित्र । घ । अ

स्मि। नू तुजिः। आ। चित्रं। चित्रिणी षु। आ। चित्रं। कृणो षि। ऊतये। द्युम्नेभिः। चित्राश्री यांसं। हं सि। व्राधं तं। ओजसा। सखि ऽभिः। ये। त्वे इति। सचा। वयं। इंद्र। त्वे इति। सचा। वयं। त्वा। अभि। नोनुमः। अस्मानू ऽअस्मान्। इत्। उत्। अव। सः। नः। चित्राभिः। अद्रि ऽवः। अनवद्याभिः। ऊति ऽभिः। अनाधृष्टाभिः। आ। गहि। २७

भूयाम इति। सु। त्वा ऽवंतः। सखायः। इंद्र। गो ऽमतः। युजः। वाजाय। घृष्वये। त्वं। हि। एकः। ईशिषे। इंद्र। वाजस्य। गो ऽमतः। सः। नः। यंधि। महीं। इषं। न। त्वा। वरंते। अन्यथा। यत्। दित्ससि। स्तुतः। मघं। स्तोतृ ऽभ्यः। इंद्र। गिर्वणः। ०। अनूषत। प्र। दावने। इंद्र। वाजाय। घृष्वये। प्र। ते। वोचाम। वीर्या। याः। मंदसानः। आ। अरुजः। पुरः। दासीः। अभि ऽदूत्य। २८ ता। ते। गृणंति। वेधसः। यानि। चकर्थ। पौंस्या।

सुतेषु। इंद्र। गिर्वणः। अवीवृधंत। गोतमाः। इंद्र। त्वे इति। स्तोमऽवाहसः। आ। एषु।
धाः। वीरऽवत्। यशः। ॥ ३ ॥ शश्वंतः। असि। इंद्र। साधारणः। त्वं। तं। त्वा। वयं। हवामहे।
अर्वाचीनः। वसो इति। भव। अस्मे इति। सु। मत्स्व। अंधसः। सोमानां। इंद्र। सोमऽपाः
। अस्माकं। त्वा। मतीनां। आ। स्तोमः। इंद्र। यच्छतु। अर्वाक्। आ। वर्तय। हरी इति। ४ ।

युक्ता नां। ५

। २९ सहस्रं। व्यतीनां। इंद्रं। ईमहे। ऊतं। सोमस्य। खार्यः। सहस्रा। ते। शता। वयं। ग
वां। आ। च्यवयामसि। अस्मऽत्रा। राधः। एतु। ते। दश। ते। कलशानां। हिरण्यानां।
अधीमहि। भूरिऽदाः। असि। वृत्रऽहन्। भूरिऽदाः। भूरि। देहि। नः। मा। दभ्रं। भूरि। आ
। भर। भूरि। घ। इत्। इंद्र। दित्ससि। भूरिऽदाः। हि। असि। श्रुतः। पुरुऽत्रा। शूर। वृत्रऽ
हन्। आ। नः। भजस्व। राधसि। प्र। ते। बभ्रू इति। विऽचक्षण। शंसामि। गोऽसनः।

प॰तृ॰६ नपात्। मा। आभ्यां। गाः। अनु। त्रिऽश्रुथः। कनीनकाऽइव। विद्रधे। नवे। द्रुऽपदे। अ
७० र्भके। बभ्रू इति। यामेषु। शोभेते इति। अरौ। मे। उस्रऽयाम्ने। अरौ। अनु। स्त्रऽयाम्ने
। बभ्रू इति। यामेषु। अस्रिधा। ॥२०॥ ॥इति तृतीयाष्टके षष्ठोऽध्यायः॥ ॥ओम्॥
३५ अनुवाकः॥ प्र। ऋभुऽभ्यः। दूतंऽइव। वाचं। इष्ये। उपऽस्तिरे। श्वैतरीं। धेनुं। ईळे। ये
। वातऽजूताः। तरणिऽभिः। एवैः। परि। द्यां। सद्यः। अपसः। बभूवुः। यदा। अरं।
अक्रन्। ऋभवः। पितृऽभ्यां। परिऽविष्टी। वेषणा। दंसनाभिः। आत्। इत्। देवा
नां। उप। सख्यं। आयन्। धीरासः। पुष्टिं। अवहन्। मनायै। पुनः। ये। चक्रुः। पितरा
। युवाना। सना। यूपाऽइव। जरणा। शयाना। ते। वाजः। विऽभ्वा। ऋभुः। इंद्रऽवं
तः। मधुऽप्सरसः। नः। अवंतु। यज्ञं। यत्। संऽवत्सं। ऋभवः। गां। अरक्षन्। य ७०

त्। सं॒ऽव॒त्स॒रं। ऋ॒भ॒वः॒। माः॒। अ॒पिं॒श॒न्। यत्। सं॒ऽव॒त्स॒रं। अ॒भ॒र॒न्। भाः॒सः॒। अ॒स्याः॒
। ता॒भिः॒। श॒मी॒भिः॒। अ॒मृ॒त॒ऽत्वं। आ॒शु॒ः। ज्ये॒ष्ठः॒। आ॒ह॒। च॒म॒सा। द्वा। क॒र॒। इ॒ति॒।
। क॒नी॒या॒न्। त्री॒न्। कृ॒ण॒वा॒म॒। इ॒ति॒। आ॒ह॒। क॒नि॒ष्ठः॒। आ॒ह॒। च॒तु॒रः॒। क॒र॒। इ॒ति॒। त्वष्टा॒
। ऋ॒भ॒वः॒। तत्। प॒न॒य॒त्। वचः॒। वः॒। १ स॒त्यं। ऊ॒चुः॒। न॒रः॒। ए॒व। हि। च॒क्रुः॒। अ॒नु॒। स्व॒धां
। ऋ॒भ॒वः॒। ज॒ग्मु॒ः। ए॒तां। वि॒ऽभ्रा॒ज॒मा॒ना॒न्। च॒म॒सा॒न्। अ॒हा॒ऽइ॒व। अ॒वे॒न॒त्। त्वष्टा॒
। च॒तु॒रः॒। द॒दृ॒श्वा॒न्। द्वा॒द॒श॒। द्यू॒न्। यत्। अ॒गो॒ह्य॒स्य॒। आ॒ति॒थ्ये॒। र॒ण॒न्। ऋ॒भ॒
वः॒। स॒सं॒तः॒। सु॒ऽक्षे॒त्रा॒। अ॒कृ॒ण्व॒न्। अ॒न॒यं॒त॒। सिं॒धू॒न्। धन्व॒। आ। अ॒ति॒ष्ठ॒न्। ओ॒
ष॒धीः॒। नि॒म्न॒। आपः॒। र॒थं॒। ये। च॒क्रुः॒। सु॒ऽवृ॒तं॒। न॒रे॒ऽस्थां। ये। धे॒नुं। वि॒श्व॒ऽजु॒वं॒। वि॒
श्व॒ऽरू॒पां। ते। आ। त॒क्ष॒न्तु॒। ऋ॒भ॒वः॒। र॒यिं। नः॒। सु॒ऽअ॒व॒सः॒। सु॒ऽअ॒प॒सः॒। सु॒ऽह॒स्ताः॒। अ

प॰ त॰ ७
८०

पः। हि। एषां। अजुषंत। देवाः। अभि। क्रत्वा। मनसा। दीध्यानाः। वाजः। देवानां।
अभवत्। सुऽकर्मा। इंद्रस्य। ऋभुक्षाः। वरुणस्य। विऽभ्वा। ये। हरी इति। मेधया।
। उक्था। मदंतः। इंद्राय। चक्रुः। सुऽयुजा। ये। अश्वा। ते। रायः। पोषं। द्रविणानि
। अस्मे इति। धत्त। ऋभवः। क्षेमऽयंतः। न। मित्रं। इदा। अह्नः। पीतिं। उत। वः। मदं।
धुः। न। ऋते। श्रांतस्य। सख्याय। देवाः। ते। नूनं। अस्मे इति। ऋभवः। वसूनि। तृ
तीये। अस्मिन्। सवने। दधात। ऋभुः। विऽभ्वा। वाजः। इंद्रः। नः। अच्छ। इमं।
यज्ञं। रत्नऽधेया। उप। यात। इदा। हि। वः। धिषणा। देवी। अह्नां। अधात्। पीतिं।
सं। मदाः। अग्मत। वः। विदानासः। जन्मनः। वाजऽरत्नाः। उत। ऋतुऽभिः। ऋभ
वः। मादयध्वं। सं। वः। मदाः। अग्मत। सं। पुरंऽधिः। सुऽवीरां। अस्मे इति। रयिं।

८०

आ। ईरयध्वं। अयं। वः। यज्ञः। ऋभवः। अकारि। यं। आ। मनुष्वत्। प्रऽदिवः। दधि
ध्वे। प्र। वः। अच्छ। जुजुषाणासः। अस्थुः। अभूत। विश्वे। अग्रिया। उत। वाजाः
। अभूत्। ऊं इति। वः। विधते। रत्नऽधेयं। इदा। नरः। दाशुषे। मर्त्याय। पिबत।
वाजाः। ऋभवः। ददे। वः। महि। तृतीयं। सवनं। मदाय। आ। वाजाः। यात। उप। नः।
ऋभुक्षाः। महः। नरः। द्रविणसः। गृणानाः। आ। वः। पीतयः। अभिऽपित्वे। अह्नां।
इमाः। अस्तं। नवस्वःऽइव। ग्मन्। ३ आ। नपातः। शवसः। यातन। उप। इमं। यज्ञं।
नमसा। हूयमानाः। सऽजोषसः। सूरयः। यस्य। च। स्थ। मघवः। पात। रत्नऽधाः।
इंद्रऽवंतः। सऽजोषाः। इंद्र। वरुणेन। सोमं। सऽजोषाः। पाहि। गिर्वणः। मरुत्ऽभिः।
अग्रेऽपाभिः। ऋतुऽपाभिः। सऽजोषाः। ग्नाः। पत्नीभिः। रत्नऽधाभिः। सऽजोषाः।

प॰ त॰ ७
८१

सऽजोषसः। आदित्यैः। मादयध्वं। सऽजोषसः। ऋभवः। पर्वतेभिः। [illegible]
[illegible]। सऽजोषसः। दैव्येन। सवित्रा। सऽजोषसः। सिंधुऽभिः। रत्नऽधेभिः।
ये। अश्विना। ये। पितरा। ये। ऊती। धेनुं। ततक्षुः। ऋभवः। ये। अश्वा। ये। अंसत्रा। ये। ऋ
धक्। रोदसीइति। ये। विऽभ्वः। नरः। सुऽअपत्यानि। चक्रुः। ये। गोऽमंतं। वाजऽवं
तं। सुऽवीरं। रयिं। धत्थ। वसुऽमंतं। पुरुऽक्षुं। ते। अग्रेऽपाः। ऋभवः। मंदसानाः। अस्मे
इति। धत्त। ये। च। रातिं। गृणंति। न। अप। अभूत। न। वः। अतीतृषाम। अनिःऽशस्ताः। ऋभवः। यज्ञे। अस्मिन्। सं। इंद्रेण। मदथ। सं। मरुत्ऽभिः। सं। राजऽभिः। रत्नऽ
धेयाय। देवाः। [illegible] इद्द। उप। यात। त्रावसुः। नपातः। सोधन्वनाः। ऋभवः। मा। अ

८१

प। भूत। अस्मिन्। हि। वः। सवने। रत्नऽधेयं। गमंतु। इंद्रं। अनु। वः। मदासः। आ। अग्

न। ऋभूणां। इह। रत्नऽधेयं। अभूत्। सोमस्य। सुसुतस्य। पीतिः। सुऽकृत्यया। यत्।
सुऽअपस्यया। च। एकं। विऽचक्र। चमसं। चतुःऽधा। वि। अकृणोत्त। चमसं। च
तुःऽधा। सखे। वि। शिक्ष। इति। अब्रवीत। अथ। ऐत। वाजाः। अमृतस्य। पंथां।
गणं। देवानां। ऋभवः। सुऽहस्ताः। किंऽमयः। स्वित्। चमसः। एषः। आस। यं। का
व्येन। चतुरः। विऽचक्र। अथ। सुनुध्वं। सवनं। मदाय। पात। ऋभवः। मधुनः। सो
म्यस्य। शच्या। अकर्त्त। पितरा। युवाना। शच्या। अकर्त्त। चमसं। देवऽपानं। शच्या।
हरी इति। धनुःऽतरौ। अतष्ट। इंद्रऽवाहौ। ऋभवः। वाजऽरत्नाः॥ ५ यः। वः। सुनोति।
अभिऽपित्वे। अह्नां। तीव्रं। वाजासः। सवनं। मदाय। तस्मै। रयिं। ऋभवः। सर्वऽवीरं।
आ। तक्षत। वृषणः। मंदसानाः। प्रातरिति। सुतं। अपिबः। हरिऽअश्व। माध्यंदिनं।

प॰ तृ॰ ७ सवनं। केवलं। ते। सं। ऋभुऽभिः। पिबस्व। रत्नऽधेभिः। सखीन्। यान्। इंद्र। च
८२ कृषे। सुऽकृत्या। ये। देवासः। अभवत। सुऽकृत्या। श्येनाःऽइव। इत्। अधि। दि
वि। निऽसेद। आ। ते। रत्नं। धात। शवसः। नपातः। सौधन्वनाः। अभवत। अमृतासः।
यत्। तृतीयं। सवनं। रत्नऽधेयं। अकृणुध्वं। सुऽअपस्या। सुऽहस्ताः। तत्। ऋभ
वः। परिऽसिक्तं। वः। एतत्। सं। मदेभिः। इंद्रियेभिः। पिबध्वं। ~~स्ई~~ ।०। उक्थ्यः। र
थः। त्रिऽचक्रः। परि। वर्त्तते। रजः। महत्। तत्। वः। देव्यस्य। प्रऽवाचनं। द्यां। ऋ
भवः। पृथिवीं। यत्। च। पुष्यथ। ०। सुऽचेतसः। अविऽह्रुरंतं। मनसः। परि। ध्य
यो। तान्। ऊं इति। नु। अस्य। सवनस्य। पीतये। आ। वः। वाजाः। ऋभवः। वे
दयामसि। तत्। वः। वाजाः। ऋभवः। सुऽप्रवाचनं। देवेषु। विऽभ्वः। अभ

वः। तत्। महिऽत्वनं। जिव्रीइति। यत्। संता। पितरा। सना। अजरा। पुनरिति। युवाना।
चरथाय। तक्षथ। एकं। वि। चक्र। चमसं। चतुःऽवयं। निः। चर्मणः। गां। अ
रिणीत। धीतिऽभिः। अथ। देवेषु। अमृतऽत्वं। आनश। श्रुष्टी। वाजाः। ऋभ
वः। तत्। वः। उक्थ्यं। ऋभुऽमतः। रयिः। प्रथमश्रवःऽतमः। वाजऽश्रुतासः।
यं। अजीजनन्। नरः। विभ्वऽतष्टः। विदथेषु। प्रऽवाच्यः। यं। देवासः। अ
वथ। सः। विऽचर्षणिः। ७ सः। वाजी। अर्वा। सः। ऋषिः। वचस्यया। सः।
शूरः। अस्ता। पृतनासु। दुस्तरः। सः। रायः। पोषं। सः। सुऽवीर्यं। दधे। यं।
वाजः। विऽभ्वा। ऋभवः। यं। आविषुः। श्रेष्ठं। वः। पेशः। अधि। धायि। दर्श
तं। स्तोमः। वाजाः। ऋभवः। तं। जुजुष्टन। धीरासः। हि। स्थ। कवयः। विपःऽ

१० त्र० ७
८३

चितः॥ तान्। वः। एना। ब्रह्मणा। आ। वेदयामसि। यूयं। अस्मभ्यं। धिषणा
भ्यः। परि। विद्वांसः। विश्वा। नर्याणि। भोजना। द्युऽमंतं। वाजं। वृषऽशुष्मं
। उत्ऽतमं। आ। नः। रयिं। ऋभवः। तक्षत। आ। वयः॥ इह। प्रऽजां। इह।
रयिं। रराणाः। इह। श्रवः। वीरऽवत्। तक्षत। नः। येन। वयं। चितयेम।
अति। अन्यान्। तं। वाजं। चित्रं। ऋभवः। दद। नः॥११॥ उप। नः। वाजाः।
अध्वरं। ऋभुक्षाः। देवाः। यात। पथिऽभिः। देवऽयानैः। यथा। यज्ञं। मनुषः। विक्षु।
आसु। दधिध्वे। रण्वाः। सुऽदिनेषु। अह्नां॥ ते। वः। हृदे। मनसे। संतु। यज्ञाः। जु
ष्टासः। अद्य। घृतऽनिर्णिजः। गुः। प्र। वः। सुतासः। हरयंत। पूर्णाः। क्रत्वे। द
क्षाय। हर्षयंत। पीताः॥ त्रिऽउदायं। देवऽहितं। यथा। वः। स्तोमः। वाजाः। ऋ

भुक्षणः। ददे। वः। जुह्वे। मनुष्वत्। उपरासु। विक्षु। युष्मे इति। सचा। बृहत्ऽदिवेषु।
सोमं। पीवःऽअश्वाः। शुचत्ऽरथाः। हि। भूत। अयःऽशिप्राः। वाजिनः। सुऽनिष्काः।
इंद्रस्य। सूनो इति। शवसः। नपातः। अनु। वः। चेति। अग्रियं। मदाय। ऋभुं। ऋभु
क्षणः। रयिं। वाजे। वाजिन्ऽतमं। युजं। इंद्रस्वंतं। हवामहे। सदाऽसातमं। अश्वि
नं। ५ सः। इत्। ऋभवः। यं। अवथ। यूयं। इंद्रः। च। मर्त्यं। सः। धीभिः। अस्तु। स
निता। मेधऽसाता। सः। अर्वता। वि। नः। वाजाः। ऋभुक्षणः। पथः। चितन। यष्ट
वे। अस्मभ्यं। सूरयः। स्तुताः। विश्वाः। आशाः। तरीषणि। तं। नः। वाजाः। ऋभु
क्षणः। इंद्र। नासत्या। रयिं। सं। अश्वं। चर्षणिऽभ्यः। आ। पुरु। शस्त। मघत्तये।
।३१। उतो इति। हि। वां। दात्रा। संति। पूर्वा। या। पूरुऽभ्यः। त्रसदस्युः। निऽतोशे।

प॰ त॰ ७

८५

क्षेत्रऽसां। ददथुः। उर्वराऽसां। घनं। दस्युऽभ्यः। अभिऽभूतिं। उग्रं। उत। वा।जिनं। पु
रुनिःऽसिध्वानं। दधिऽक्रां। ऊं इति। ददथुः। विश्वऽकृष्टिं। ऋजिप्यं। श्येनं। प्रुषितऽ
प्सुं। आशुं। चर्कृत्यं। अर्यः। नृऽपतिं। न। शूरं। यं। सीं। अनु। प्रवताऽइव। द्रवंतं। वि
श्वः। पूरुः। मदति। हर्षमाणः। पट्ऽभिः। गृध्यंतं। मेधऽयुं। न। शूरं। रथऽतुरं। वातंऽ
इव। ध्रजंतं। यः। स्म। आऽरुंधानः। गध्या। समत्ऽसु। सनुऽतरः। चरति। गोषु। ग
च्छन्। आविःऽऋजीकः। विदथा। निऽचिक्यत्। तिरः। अरतिं। परि। आपः। आयोः। उ
त। स्म। एनं। वस्त्रऽमथिं। न। तायुं। अनु। क्रोशंति। क्षितयः। भरेषु। नीचा। अयमानं।
जसुरिं। न। श्येनं। श्रवः। च। अच्छ। पशुऽमत्। च। यूथं। ११ उत। स्म। आसु। प्रथमः।
सरिष्यन्। नि। वेवेति। श्रेणिऽभिः। रथानां। स्रजं। कृण्वानः। जन्यः। न। शुभ्वा। रे

८५

णुं। रेरिहत्। किरणं। ददश्वान्। उत। स्यः। वाजी। सहुरिः। ऋतऽवा। शुश्रूषमाणः।
तन्वा। सऽमर्ये। तुरं। यती षु। तुरयन्। ऋजिप्यः। अधि। भ्रुवोः। किरते। रेणुं। ऋंज
न्। उत। स्म। अस्य। तन्यतोःऽइव। द्योः। ऋघायतः। अभिऽयुजः। भयंते। यदा। सहस्रं।
अभि। सीं। अयोधीत्। दुःऽवर्तुः। स्म। भवति। भीमः। ऋंजन्। । पुनयंति। जनाः।
जूतिं। कृष्टिऽप्रः। अभिऽभूतिं। आघृणेः। उत। एनं। आहुः। संऽइथे। विऽयंतः। परा। दधि
ऽक्राः। असरत्। सहस्रैः। आ। दधिऽक्राः। शवसा। पंच। कृष्टीः। सूर्यःऽइव। ज्योति
षा। अपः। ततान। सहस्रऽसाः। शतऽसाः। वाजी। अर्वा। पृणक्तु। मध्वा। सं। इमा। व
चांसि। १२ आशुं। दधिऽक्रां। तं। ऊं इति। नु। स्तवाम। दिवः। पृथिव्याः। उत। चर्किरा
म। उच्छंतीः। मां। उषसः। सूदयंतु। अति। विश्वानि। दुःऽइतानि। पर्षन्। महः। चर्क

प॰ त॰ ७
८५

र्मि। अर्वतः। क्रतु॑ऽप्राः। द॒धि॒ऽक्रावा॑णः। पु॒रु॒ऽवार॑स्य। वृष्णः॑। यं। पू॒रु॒ऽभ्यः॑। दी॒दि॒ऽवां
सं। न। अ॒ग्निं। द॒द॒थुः॑। मि॒त्रा॒ व॒रु॒णा॒। तत्तु॑रिं। यः। अश्व॑स्य। द॒धि॒ऽक्राव्णः॑। अकारि॑षं।
सं॒ऽइद्धे। अ॒ग्नौ। उ॒षसः॑। वि॒ऽउ॑ष्टौ। अनागसं। तं। अदि॑तिः। कृ॒णो॒तु॒। सः। मि॒त्रेण
। वरु॑णेन। स॒ऽजोषाः॑। द॒धि॒ऽक्रावाः॑। इ॒षः। ऊ॒र्जः। म॒हः। यत्। अम॑न्महि। म॒रु॒तां।
नाम॑। भ॒द्रं। स्व॒स्तये॑। वरु॑णं। मि॒त्रं। अ॒ग्निं। हवा॑महे। इं॒द्रं। वज्र॑ऽबाहुं। इं॒द्रं॑ऽइव।
इत्। उ॒भये॑। वि। ह्व॒यंते॑। उ॒त्ऽईरा॑णाः। य॒ज्ञं। उ॒प॒ऽप्र॒यंतः॑। द॒धि॒ऽक्रां। उं इति।
सू॒दनं॑। मर्त्या॑य। द॒द॒थुः॑। मि॒त्रा॒व॒रु॒णा॒। नः॒। अश्वं॑। द॒धि॒ऽक्राव्णः॑। अ॒का॒रि॒षं॑। जि
ष्णोः॑। अश्व॑स्य। वा॒जिनः॑। सु॒र॒भि। नः॑। मुखा॑। क॒र॒त्। प्र। नः॒। आयूं॑षि। ता॒रि॒ष॒त्।
सू॥ १३ द॒धि॒ऽक्रावाः॑। इ॒त्। उं इति॑। नु। च॒र्कि॒रा॒म॒। विश्वाः॑। इत्। मां। उ॒षसः॑। सू॒द॒यं

८५

तु। अपां। अग्नेः। उषसः। सूर्यस्य। बृहस्पतैं। आंगिरसस्य। जिह्मोः। सत्वा। भरिषः।
गोऽदूषः। दुवन्यऽसत्। श्रवस्यात्। दूषः। उषसः। तुरण्यऽसत्। सत्सः। द्रवः। द्रवरः।
पतंगरः। दधिऽक्रा। वा। दूषं। ऊर्जे। स्वः। जनत्। उत। स्म। अस्य। द्रवतः। तुरण्यतः। प
र्णं। न। वेः। अनु। वाति। प्रऽगर्धिनः। श्येनस्यऽइव। ध्रजतः। अंकसं। परि। दधिऽक्रा
व्णः। सह। ऊर्जा। तरित्रतः। उत। स्यः। वाजी। क्षिपणिं। तुरण्यति। ग्रीवायां। बद्धः।
अपिऽकक्षे। आसनि। क्रतुं। दधिऽक्राः। अनु। संतवीत्वत्। पथां। अंकांसि। अ
नु। आऽपनी फणत्। हंसः। शुचिऽसत्। वसुः। अंतरिक्षऽसत्। होता। वेदिऽ
सत्। अतिथिः। दुरोणऽसत्। नृऽसत्। वरऽसत्। ऋतऽसत्। व्योमऽसत्। अप्ऽ
गोऽजाः। ऋतऽजाः। अद्रिऽजाः। ऋतं। इंद्रो। कः। वा। वरुणा। सुम्न। आप। स्तो

प॰ त्र॰ ७
८६

मः। हविष्मान्। अमृतः। न। होता। यः। वां। हृदि। क्रतुऽमान्। अस्मत्। उक्तः। प
स्पर्शत्। इंद्रावरुणा। नमस्वान्। इंद्रा। ह। यः। वरुणा। चक्रे। आपी इति। देवौ।
मर्तः। सख्याय। प्रयस्वान्। सः। हंति। वृत्रा। संऽइथेषु। शत्रून्। अवःऽभिः। वा। म
हत्ऽभिः। सः। प्र। शृण्वे। इंद्रा। ह। रत्नं। वरुणा। धेष्ठा। इत्था। नृऽभ्यः। शशमा। ने
भ्यः। ता। यदि। सखाया। सख्याय। सोमैः। सुतेभिः। सुऽप्रयसा। मादयैते इति।
इंद्रा। युवं। वरुणा। दिद्युं। अस्मिन्। ओजिष्ठं। उग्रा। नि। वधिष्टं। वज्रं। यः। नः।
दुःऽएवः। हुरश्चितिः। दभीतिः। तस्मिन्। मिमाथं। अभिऽभूति। ओजः। ०। भूतं। अ
स्याः। धियः। प्रऽअवितारा। वृषभाऽइव। धेनोः। सा। नः। दुहीयत्। यवसाऽइव। गत्वी। सह
स्रऽधारा। पयसा। मही। गौः। १५ तोके। हिते। तनये। उर्वरासु। सूरः। दृशीके। वृ

८६

षेणः। चु। पौँस्ये। इंद्रा। नः। अत्रा। वरुणा। स्यातं। अवःऽभिः। दस्मा। परिऽतक्म्यायां।
युवां। इत्। हि। अवसे। पूर्व्याय। परि। प्रभूती इति प्रऽभूती। गोऽइषः। स्वापी इति सु-
ऽआपी। वृणीमहे। सख्याय। प्रियाय। शूरा। मंहिष्ठा। पितराऽइव। शंभू इति शं-
ऽभू। ताः। वां। धियः। अवसे। वाजऽयंतीः। आजिं। न। जग्मुः। युवुऽयूः। सुदानू इ-
ति सुऽदानू। श्रिये। न। गावः। उप। सोमं। अस्थुः। इंद्रं। गिरः। वरुणं। मे। मनीषाः।
इमाः। इंद्रं। वरुणं। मे। मनीषाः। अग्मन्। उप। द्रविणं। इच्छमानाः। उप। ईं। अस्थुः।
जोष्टारःऽइव। वस्वः। रघ्वीःऽइव। श्रवसः। भिक्षमाणाः। अश्व्यस्य। त्मना। रथ्य-
स्य। पुष्टेः। नित्यस्य। रायः। पतयः। स्याम। ता। चक्राणा। ऊतिऽभिः। नव्यसीभिः।
अस्मऽत्रा। रायः। निऽयुतः। सचंतां। आ। नः। बृहंता। बृहतीभिः। ऊती। इंद्र। यातं।

प॰ त॰ ७

वरुण।वाजऽसातौ।यत्।दिद्यवः।पृतनासु।प्रऽक्रीळान्।तस्य।वां।स्याम।

८७

सनितारः।आजेः।[illegible] मम।द्विता।राष्ट्रं।क्षत्रियस्य।विश्वऽआयोः।विश्वे

।अमृताः।यथा।नः।क्रतुं।सचंते।वरुणस्य।देवाः।राजामि।कृष्टेः।उपऽम

पा ३

स्य।वव्रेः।अहं।राजा।वरुणः।मह्यं।तानि।असुर्याणि।प्रथमा।धारयं

त।०।अहं।इंद्रः।वरुणः।ते इति।महिऽत्वा।उर्वी इति।गभीरे इति।रजसी इति।

सुमेके इति सुऽमेके।त्वष्टाऽइव।विश्वा।भुवनानि।विद्वान्।सं।ऐरयं।रोदसी इति।

धारयं।च।अहं।अपः।अपिन्वं।उक्षमाणाः।धारयं।दिवं।सदने।ऋतस्य।ऋतेन।

८०

पुत्रः।अदितेः।ऋतऽवा।उत।त्रिऽधातु।प्रथयत्।विऽभूम।मां।नरः।सुऽअश्वाः।वा

जयंतः।मां।वृताः।संऽअरणे।हवंते।कृणोमि।आजिं।मघऽवा।अहं।इंद्रः।इयर्मि।

रेणुं। अभिभूतिऽओजाः। १० अहं। ता। विश्वा। चकरं। नकिः। मा। दैव्यं। सहः। वरते।
अप्रतिऽइतं। यत्। मा। सोमासः। ममदन्। यत्। उक्था। उभे इति। भयेते इति। रजसी
इति। अपारे इति। विदुः। ते। विश्वा। भुवनानि। तस्य। ता। प्र। ब्रवीषि। वरुणाय। वेधः।
त्वं। वृत्राणि। शृण्विषे। जघन्वान्। त्वं। वृतान्। अरिणाः। इंद्र। सिंधून्। ११ ते। आसन्
। सप्त। ऋषयः। दौःऽगहे। बध्यमाने। ते। आ। अयजंत। त्रसदस्युं। अस्याः। इंद्रं। न। वृ
त्रऽतुरं। अर्धऽदेवं। पुरुऽकुत्सानी। हि। वां। अदात्। हव्येभिः। इंद्रावरुणा। नमःऽ
भिः। अथ। राजानं। [illegible]
[illegible] त्रसदस्युं। अस्याः। वृत्रऽहनं। ददथुः। अर्धऽदेवं। राया। वयं।
ससऽवांसः। मदेम। हव्येन। देवाः। यवसेन। गावः। तां। धेनुं। इंद्रावरुणा। युवं। नः।

प॰ त॰ ७
८८

विश्वाहा। धत्तं। अनपऽस्फुरंतीं।। स्सू॰ कः। ऊं इति। श्रवत्। कतमः। यज्ञियानां।
वंदारु। देवः। कतमः। जुषाते। कस्य। इमां। देवीं।। अमृतेषु। प्रेष्ठां। हृदि। श्रेषाम।
सुऽस्तुतिं। सुऽहव्यां। कः। मृळाति। कतमः। आऽगमिष्ठः। देवानां। ऊं इति। कतमः।
शंऽभविष्ठः। रथः। कं। आहुः। द्रवत्ऽअश्वं। आशुं। यं। सूर्यस्य। दुहिता। अवृणीत।
म क्षु। हि। स्म। गच्छथः। ईवतः। द्यून्। इंद्रः। न। शक्तिं। परिऽतक्म्यायां। दिवः। आऽजा
ता। दिव्या। सुऽपर्णा। कया। शचीनां। भवथः। शचिष्ठा।। का। वां। भूत्। उपऽमातिः।
कया। नः। आ। अश्विना। गमथः। हूयमाना। कः। वां। महः। चित्। त्यजसः। अभीके।
उरुष्यतं। माध्वी इति। दस्रा। नः। ऊती।। उरु। वां। रथः। परि। नक्षति। द्यां। आ। यत्।
समुद्रात्। अभि। वर्तते। वां। मध्वा। माध्वी इति। मधु। वां। प्रुषायन्। यत्। सीं। वां।

पृक्षः। भुरजंत। पक्वाः। सिंधुः। ह। वां। रसया। सिंचत्। अश्वान्। घृणा। वयः। अरुषासः
। परि। ग्मन्। तत्। ऊं इति। सु। वां। अजिरं। चेति। यानं। येन। पती इति। भवथः। सूर्या
याः। इहऽइह। यत्। वां। समना। पपृक्षे। सा। इयं। अस्मे इति। सुऽमतिः। वाजऽरत्ना॥
उरुष्यतं॥ जरितारं। युवं। ह। श्रितः। कामः। नासत्या। युवद्रिक् [illegible] ॥०॥ पृथुऽज्र
यं। अश्विना। संऽगतिं। गोः। यः। सूर्यां। वहति। वंधुरऽयुः। गिर्वाहसं। पुरुऽतमं। व
सुऽयुं। युवं। श्रियं। अश्विना। देवता। तां। दिवः। नपाता। वनथः। शचीभिः। युवोः
। वपुः। अभि। पृक्षः। सचंते। वहंति। यत्। ककुहासः। रथे। वां। कः। वां। अद्य। कुर
त्। रातऽहव्यः। ऊतये। वा। सुतऽपेयाय। वा। अर्कैः। ऋतस्य। वा। वनुषे। पूर्व्याय। न
मः। येमानः। अश्विना। आ। ववर्तत्। हिरण्ययेन। पुरुभू इति पुरुऽभू। रथेन। इ

प॰ स॰ ७
८९

मं। यज्ञं। नासत्या। उप। यातं। पिबाथः। इत्था। मधुनः। सोम्यस्य। दधथः। रत्नं। विधते। जनाय। आ। नः। यातं। दिवः। अच्छ। पृथिव्याः। हिरण्ययेन। सुऽवृता। रथेन। मा। वां। अन्ये। नि। यमन्। देवऽयंतः। सं। यत्। ददे। नाभिः। पूर्व्या। वां। नु। नः। रयिं। पुरुऽवीरं। बृहंतं। दस्रा। मिमाथां। उभयेषु। अस्मे इति। नरः। यत्। वां। अश्विना। स्तोमं। आवन्। सधऽस्तुतिं। आजऽमीळ्हासः। अग्मन्। ० ॥२० एषः। स्यः। भानुः। उत्। इयर्ति। युज्यते। रथः। परिऽज्मा। दिवः। अस्य। सानवि। पृक्षासः। अस्मिन्। मिथुनाः। अधि। त्रयः। दृतिः। तुरीयः। मधुनः। वि। रप्शते। उत्। वां। पृक्षासः। मधुऽमंतः। ईरते। रथाः। अश्वासः। उषसः। विऽउष्टिषु। अपऽऊर्णुवंतः। तमः। आ। परिऽवृतं। स्वः। न। शुक्रं। तन्वंतः। आ। रजः। मध्वः। पिबतं। मधुऽपेभिः। आसऽभिः।

उत । प्रियं । मधुने । युजाथां । रथं । आ । वर्त्तनिं । मधुना । जिन्वथः । पथः । दृतिं । वहेथे
दृति । मधुऽमंतं । अश्विना । हंसासः । ये । वां । मधुऽमंतः । अस्त्रिधः । हिरण्यऽप
र्णाः । उहुवः । उषःऽबुधः । उदऽप्रुतः । मंदिनः । मंदिनि स्पृशः । मध्वः । न । मक्षः । सवना
नि । गच्छथः । सुऽअध्वरासः । मधुऽमंतः । अग्नयः । उस्रा । जरंते । प्रति । वस्तोः । अश्वि
ना । यत् । निक्तऽहस्तः । तरणिः । विऽचक्षणः । सोमं । सुसाव । मधुऽमंतं । अद्रिऽभिः
। आकेऽनिपासः । अहऽभिः । दविध्वतः । सूरः । चित् । अश्वान् । युयुजानः । ईयते
। विश्वान् । अनु । स्वधया । चेतथः । पथः । प्र । वां । अवोचं । अश्विना । धियंऽधाः
रथः । सुऽअश्वः । अजरः । यः । अस्ति । येन । सद्यः । परि । रजांसि । याथः । हविष्मंतं ।
तरणिं । भोजं । अच्छ सू० २१ ॥ अनुवाकः ॥ अग्रं । पिब । मधूनां । सुतं । वायो इति । दि

प॰स॰ ७
१०

विदिषु। त्वं। हि। पूर्वऽपाः। असि। आत्तेन। नः। अभिष्टिऽभिः। नियुत्वान्। इंद्रऽसा
रथिः। वायो इति। सुतस्य। तं। पूर्तं। आ। वां। सहस्रं। हरयः। इंद्रवायू इति।
अभि। प्रयः। वहंतु। सोमऽपीतये। रथं। हिरण्यऽवंधुरं। इंद्रवायू इति। सुऽअ
ध्वरं। आ। हि। स्थाथः। दिविऽस्पृशं। रथेन। पृथुऽपाजसा। दाश्वांसं। उप। गच्छ
तं। इंद्रवायू इति। इह। आ। गतं। इंद्रवायू इति। अयं। सुतः। तं। देवेभिः। सऽजोष
सा। पिबतं। दाशुषः। गृहे। इह। प्रऽयाणं। अस्तु। वां। इंद्रवायू इति। विऽमोचनं।
इह। वां। सोमऽपीतये। सऽइ वायो इति। शुक्रः। अयामि। ते। मध्वः। अग्रं। दिविषि
षु। आ। याहि। सोमऽपीतये। स्पार्हः। देव। नियुत्वता। इंद्रः। च। वायो इति। एषां।
सोमानां। पीतिं। अर्हथः। युवां। हि। यंति। इंदवः। निम्नं। आपः। न। सध्र्यक्। वा

यो इति। इंद्रः। च। शुष्मिणा। सऽरथं। शवसः। पती इति। नियुत्वंता। नः। ऊतये। आ।
यातं। सोमऽपीतये। याः। वां। संति। पुरुऽस्पृहः। निऽयुतः। दाशुषे। नरा। अस्मे इति।
ताः। यज्ञऽवाहसा। इंद्रवायू इति। नि। यच्छतं। ॥२३॥ विहि। होत्राः। अवीताः। विपः। न।
रायः। अर्यः। वायो इति। आ। चंद्रेण। रथेन। याहि। सुतस्य। पीतये। निःऽयुवानः।
अशस्तीः। नियुत्वान्। इंद्रऽसारथिः॥०। अनु। कृष्णे इति। वसुधिती इति वसुऽधि
ती। येमाते इति। विश्वऽपेशसा॥०। वहंतु। त्वा। मनःऽयुजः। युक्तासः। नवतिः। न
व॥०। वायो इति। आ। तं। हरीणां। युवस्व। पोष्याणां। उत। वा। ते। सहस्रिणः। रथः। आ
। यातु। पाजसा॥२४॥ इदं। वां। आस्ये। हविः। प्रियं। इंद्राबृहस्पती इति। उक्थं। मदः।
च। शस्यते। अयं। वां। परि। सिच्यते। सोमः। इंद्राबृहस्पती इति। चारुः। मदाय।

प. ऋ. ७
९१

पीत्तये। आ। नः। इंद्राबृहस्पती इति। गृहं। इंद्रः। च। आ। गच्छतं। सोमऽपा। सोमऽपीत
ये। अस्मे इति। इंद्रा बृहस्पती इति। रयिं। धत्तं। शत ऽग्विनं। अश्वऽवंतं। सहस्रि
णं। इंद्रा बृहस्पती इति। वयं। सुते। गीःऽभिः। हवामहे। ०सोमं। इंद्रा बृहस्पती
इति। पिबतं। दाशुषः। गृहे। मादयेथां। तत्ऽओकसा। ॥१५॥ यः। तस्तंभ। सह
सा। वि। ज्मः। अंतान्। बृहस्पतिः। त्रिऽसधस्थः। रवेण। तं। प्रत्नासः। ऋषयः।
दीध्यानाः। पुरः। विप्राः। दधिरे। मंद्रऽजिह्वं। धुनऽइतयः। सुऽप्रकेतं। मदंतः।
बृहस्पते। अभि। ये। नः। ततस्रे। पृषंतं। सृप्रं। अदब्धं। ऊर्वं। बृहस्पते। रक्षता
त्। अस्य। योनिं। बृहस्पते। या। परमा। पराऽवत्। अतः। आ। ते। ऋतऽस्पृशः।
नि। सेदुः। तुभ्यं। खाताः। अवताः। अद्रिऽदुग्धाः। मध्वः। श्चोतंति। अभितः।

९१

विऽरप्शं। बृहस्पतिः। प्रथमं। जायमानः। महः। ज्योतिषः। परमे। विऽओमन्। सप्त
ऽआस्यः। तुविऽजातः। रवेण। वि। सप्तऽरश्मिः। अधमत्। तमांसि। ०। ऋक्वता। गणे
न। वलं। रुरोज। फलिगं। रवेण। बृहस्पतिः। उस्रियाः। हव्यऽसूदः। कनिक्रदत्। वा
वशतीः। उत्। आजत्। २६ एव। पित्रे। विश्वऽदेवाय। वृष्णे। यज्ञैः। विधेम। नमसा।
हविःऽभिः। बृहस्पते। सुऽप्रजाः। वीरऽवंतः। वयं। स्याम। पतयः। रयीणां। सः।
इत्। राजा। प्रतिऽजन्यानि। विश्वा। शुष्मेण। तस्थौ। अभि। वीर्येण। बृहस्पतिं।
यः। सुऽभृतं। बिभर्ति। वल्गुऽयति। वंदते। पूर्वऽभाजं। सः। इत्। क्षेति। सुऽधितः।
ओकसि। स्वे। तस्मै। इळा। पिन्वते। विश्वऽदानी। तस्मै। विशः। स्वयं। एव। नमंते।
यस्मिन्। ब्रह्मा। राजनि। पूर्वः। एति। अप्रतिऽइतः। जयति। सं। धनानि। प्र

प॰त्त॰७
९२

तिऽजन्यानि। उत। या। सऽजन्या। अवस्यवे। यः। वरिवः। कृणोति। ब्रह्मणे। राजा।
तं। अवंति। देवाः। इंद्रः। च। सोमं। पिबतं। बृहस्पते। अस्मिन्। यज्ञे। मंदसाना।
वृषण्वसू इति वृषण्ऽवसू। आ। वां। विशंतु। इंदवः। सुऽआभुवः। अस्मे इति।
रयिं। सर्वऽवीरं। नि। यच्छतं। बृहस्पते। इंद्र। वर्धतं। नः। सचा। सा। वां। सुऽ
मतिः। भूतु। अस्मे इति। अविष्टं। धियः। जिगृतं। पुरंऽधीः। जजस्तं। अर्यः। वनु
षां। अरातीः। २७ ॥ इति तृतीयाष्टके सप्तमोध्यायः॥ ॥ओम्॥ ॥इदं। उं इ
ति। त्यत्। पुरुऽतमं। पुरस्तात्। ज्योतिः। तमसः। वयुनऽवत्। अस्थात्। नूनं।
दिवः। दुहितरः। विऽभातीः। गातुं। कृणवन्। उषसः। जनाय। अस्थुः। ऊं इति। चि
त्राः। उषसः। पुरस्तात्। मिताःऽइव। स्वरवः। अध्वरेषु। वि। ऊं इति। व्रजस्य। तम

९२

सः। द्वारः। उछंतीः। अव्रन्। शुचयः। पावकाः। उछंतीः। अद्य। चितयंत। भोजा
न्। राधःऽदेयाय। उषसः। मघोनीः। अचित्रे। अंतरिति। पणयः। ससंतु। अबुध्य
मानाः। तमसः। विऽमध्ये। कुवित्। सः। देवीः। सनयः। नवः। वा। यामः। बभू
यात्। उषसः। वः। अद्य। ये। नः। नवऽग्वे। अंगिरे। दशऽग्वे। सप्तऽआस्ये। रेवतीः।
रेवत्। ऊष। यूयं। हि। देवीः। ऋतयुक्ऽभिः। अश्वैः। परिऽप्रयाथ। भुवनानि। स
द्यः। प्रऽबोधयंतीः। उषसः। ससंतं। द्विऽपात्। चतुःऽपात्। चरथाय। जीवं। १
क्व। स्वित्। आसां। कतमा। पुराणी। यया। विऽधाना। विऽदधुः। ऋभूणां। शुभं। य
त्। शुभ्राः। उषसः। चरंति। न। वि। ज्ञायंते। सऽदृशीः। अजुर्याः। ताः। घ। ताः। भ
द्राः। उषसः। पुरा। आसुः। अभिष्टिऽद्युम्नाः। ऋतजातऽसत्याः। यासु। ईजानः।

पु. त्व. ८
९३

शुम्भमानाः। उक्थैः। स्तुवन्। शंसन्। द्रविणं। सद्यः। आप। ताः। आ। चरंति। सम
ना। पुरस्तात्। समानतः। समना। पप्रथानाः। ऋतस्य। देवीः। सदसः। बुधानाः
। गवां। न। सर्गाः। उषसः। जरंते। ताः। इत्। नु। एव। समना। समानीः। अमीतऽ
वर्णाः। उषसः। चरंति। गूहंतीः। अभ्वं। असितं। रुशत्ऽभिः। शुक्राः। तनूभिः।
शुचयः। रुचानाः। रयिं। दिवः। दुहितरः। विऽभातीः। प्रजाऽवंतं। यच्छत। अस्मासु।
देवीः। स्योनाः। आ। वः। प्रतिऽबुध्यमानाः। सुऽवीर्यस्य। पतयः। स्याम। तत्।
वः। दिवः। दुहितरः। विऽभातीः। उप। ब्रुवे। उषसः। यज्ञऽकेतुः। वयं। स्याम। य
शसः। जनेषु। तत्। द्यौः। च। धत्तां। पृथिवी। च। देवी।। सूर प्रति। स्या। सूनरी। ज
नी। विऽउच्छंती। परि। स्वसुः। दिवः। अदर्शि। दुहिता। अश्वाऽइव। चित्रा। अरु

९३

षी। माता। गवां। ऋतऽवरी। सखा। अभूत्। अश्विनोः। उषाः। उत। सखा। असि। अ
श्विनोः। उत। माता। गवां। असि। उत। उषः। वस्वः। ईशिषे। यवयत्ऽद्वेषसं। त्वा
। चिकित्वित्। सूनृताऽवरि। प्रति। स्तोमैः। अभुत्स्महि। प्रति। भद्राः। अदृक्षत।
गवां। सर्गाः। न। रश्मयः। आ। उषाः। अप्राः। उरु। ज्रयः। आऽपप्रुषी। विभाऽव
रि। वि। आवः। ज्योतिषा। तमः। उषः। अनु। स्वधां। अव। आ। द्यां। तनोषि। रश्मि
ऽभिः। आ। अंतरिक्षं। उरु। प्रियं। उषः। शुक्रेण। शोचिषा। ५२ तत्। देवस्य।
सवितुः। वार्यं। महत्। वृणीमहे। असुरस्य। प्रऽचेतसः। छर्दिः। येन। दाशुषे।
यच्छति। त्मना। तत्। नः। महान्। उत्। अयान्। देवः। अक्तुऽभिः। दिवः। ध
र्ता। भुवनस्य। प्रजाऽपतिः। पिशंगं। द्रापिं। प्रति। मुंचते। कविः। विऽच

प.त.८
९४

क्षणः। प्रथयन्। आ ऽ पृणन्। उरु। अजीजनत्। सविता। सुम्नं। उक्थ्यं। आ। अ
प्राः। रजांसि। दिव्यानि। पार्थिवा। श्लोकं। देवः। कृणुते। स्वाय। धर्मणे। प्र। बा
हू इति। अस्राक्। सविता। सवीमनि। नि ऽ वेशयन्। प्र ऽ सुवन्। अक्तु ऽ भिः। ज
गत्। अदाभ्यः। भुवनानि। प्र ऽ चाकशत्। व्रतानि। देवः। सविता। अभि। रक्ष
ते। प्र। अस्राक्। बाहू इति। भुवनस्य। प्र ऽ जाभ्यः। धृत ऽ व्रतः। महः। अज्मस्य।
राजति। त्रिः। अंतरिक्षं। सविता। महि ऽ त्वना। त्री। रजांसि। परि ऽ भूः। त्रीणि। रो
चना। तिस्रः। दिवः। पृथिवीः। तिस्रः। इन्वति। त्रि ऽ भिः। व्रतैः। अभि। नः। रक्ष
ति। त्मना। बृहत् ऽ सुम्नः। प्र ऽ सविता। नि ऽ वेशनः। जगतः। स्थातुः। उभयस्य
। यः। वशी। सः। नः। देवः। सविता। शर्म। यच्छतु। अस्मे इति। क्षयाय। त्रि ऽ व

रूथं। अंहसः॥ आ। अगन्। देवः। ऋतुऽभिः। वर्धतु। क्षयं। दधातु। नः। सविता। सु
ऽप्रजां। इषं। सः। नः। क्षपाभिः। अहऽभिः। च। जिन्वतु। प्रजाऽवंतं। रयिं। अस्मे इति।
सं। इन्वतु॥ सू॥ अभूत्। देवः। सविता। वंद्यः। नु। नः। इदानीं। अह्नः। उपऽवाच्यः। नृऽ
भिः॥ वि। यः। रत्ना। भजति। मानवेभ्यः। श्रेष्ठं। नः। अत्र। द्रविणं। यथा। दधत्॥ देवे
भ्यः। हि। प्रथमं। यज्ञियेभ्यः। अमृतऽत्वं। सुवसि। भागं। उत्ऽतमं। आत्। इत्।
दामानं। सवितः। वि। ऊर्णुषे। अनूचीना। जीविता। मानुषेभ्यः॥ अचित्ती। यत्।
चकृम। दैव्ये। जने। दीनैः। दक्षैः। प्रऽभूती। पुरुषत्वता। देवेषु। च। सवितः। मानु
षेषु। च। त्वं। नः। अत्र। सुवतात्। अनागसः॥ न। प्रऽमिये। सवितुः। दैव्यस्य। त
त्। यथा। विश्वं। भुवनं। धारयिष्यति। यत्। पृथिव्याः। वरिमन्। आ। सुऽअं

प॰ त॰ ८ गुरिः। वर्ष्मन्। दिवः। सुवति। सत्यं। अस्य। तत्। इंद्र्ऽज्येष्ठान्। बृहत्ऽभ्यः। प
र्वतेभ्यः। क्षयान्। एभ्यः। सुवसि। पस्त्यऽवतः। यथाऽयथा। पतयंतः। विऽयेमि
रे। एव। एव। तस्थुः। सवितरिति। सवाय। ते। ये। ते। त्रिः। अहन्। सवितरिति।
सवासः। दिवेऽदिवे। सौभगं। आऽसुवंति। इंद्रः। द्यावापृथिवीइति। सिंधुः। अ
त्ऽभिः। आदित्यैः। नः। अदितिः। शर्म। यंसत्। सुऽक्षत्रः। वः। त्राता। वसवः। क्रतुः। व
रूता। द्यावाभूमीइति। अदिते। त्रासीथां। नः। सहीयसः। वरुण। मित्र। मर्तात्।
कः। वः। अध्वरे। वरिवः। धाति। देवाः। प्र। ये। धामानि। पूर्व्याणि। अर्चीन्। वि।
यत्। उच्छान्। विऽयोतारः। अमूराः। विऽधातारः। वि। ते। दधुः। अजस्राः। ऋ
तऽधीतयः। रुरुचंत। दस्माः। प्र। पस्त्यां। अदितिं। सिंधुं। अर्कैः। स्वस्तिं। ईळे।

सुरव्याये। देवी। उभेइति। यथा। नः। अहनीइति। निऽपातः। उषसानक्ता। कुरु
तां। अदब्धेइति। वि। अर्यमा। वरुणः। चेति। पंथां। इषः। पतिः। सुवितं। गातुं।
अग्निः। इंद्राविष्णूइति। नृऽवत्। ऊंइति। सु। स्तवाना। शर्म। नः। यंत। अमेऽव
त्। वरूथं। आ। पर्वतस्य। मरुतां। अवांसि। देवस्य। त्रातुः। अव्रि। भगस्य। पा
त्। पतिः। जन्यात्। अंहसः। नः। मित्रः। मित्रियात्। उत। नः। उरुष्येत्। ६ नु।
रोदसीइति। अहिना। बुध्न्येन। स्तुवीत। देवीइति। अप्येभिः। इष्टैः। समुद्रं। न।
संऽचरणे। सनिष्यवः। घर्मऽस्वरसः। नद्यः। अप। व्रन्। ० नहि। मित्रस्य। वरु
णस्य। धासिं। अर्हामसि। प्रऽमियं। सानु। अग्नेः। अग्निः। इंद्रो। वसव्यस्य। अ
ग्निः। महः। सौभगस्य। तानि। अस्मभ्यं। रासते। उषः। मघोनि। आ। वह। सूनृ

प॰ त॰ ८
९६

ते। वार्या। पुरु। अस्मभ्यं। वाजिनी॒ऽवति। तत्। सु। नः। सविता। भगः। ०। इंद्रः।
नः। राधसा। आ। गमत्। ॥१७॥ मही इति। द्यावापृथिवी इति। इह। ज्येष्ठे इति। रुचा।
भवतां। शुचयत्ऽभिः। अर्कैः। यत्। सीं। वरिष्ठे इति। बृहती इति। विऽमिन्वन्।
रुवत्। ह। उक्षा। पप्रथानेभिः। एवैः। देवी इति। देवेभिः। यजते इति। यजत्रैः।
अमिनती इति। तस्थतुः। उक्षमाणे इति। ऋतवरी इत्यृत ऽवरी। अद्रुहा। दे
वपुत्रे इति देवऽपुत्रे। यज्ञस्य। नेत्री इति। शुचयत्ऽभिः। अर्कैः। सः। इत्। सुऽअ
पाः। भुवनेषु। आ। स। यः। इमे इति। द्यावापृथिवी इति। जजान। उर्वी इति। गभीरे
इति। रजसी इति। सुमेके इति सुऽमेके। अवंशे। धीरः। शच्या। सं। ऐरत्। नु। रो
दसी इति। बृहत्ऽभिः। नः। वरूथैः। पत्नीवत्ऽभिः। इषयंती इति। सऽजोषाः।

९६

उरूची इति । विश्वे इति । यजते इति । नि । पातं । ० प्र । वां । महि । घवी इति । अभि
। उपऽस्तुतिं । भरामहे । शुची इति । उप । प्रऽशस्तये । पुनाने इति । तन्वा । मिथः ।
स्वेन । दक्षेण । राजथः । ऊह्याथे इति । सनात् । ऋतं । मही इति । मित्रस्य । साधथः ।
तरंती इति । पिप्रती इति । ऋतं । परि । यज्ञं । नि । सेदथुः ॥ सू० क्षेत्रस्य । पतिना । वयं ।
हितेनऽइव । जयामसि । गां । अश्वं । पोषयित्नु । आ । सः । नः । मृळाति । ईदृशे ।
क्षेत्रस्य । पते । मधुऽमंतं । ऊर्मिं । धेनुःऽइव । पयः । अस्मासु । धुक्ष्व । मधुऽश्चु
तं । घृतंऽइव । सुऽपूतं । ऋतस्य । नः । पतयः । मृळयंतु । मधुऽमतीः । ओषधीः ।
द्यावः । आपः । मधुऽमत् । नः । भवतु । अंतरिक्षं । क्षेत्रस्य । पतिः । मधुऽमान् ।
नः । अस्तु । अरिष्यंतः । अनु । एनं । चरेम । शुनं । वाहाः । शुनं । नरः । शुनं । कृ

।सुऽभगा। असंसि। यथा। नः।२

प. ८.८ वतु। लांगलं। शुनं। वरत्राः। बध्यंतां। शुनं। अष्ट्रां। उत्। इंगय। शुनासीरौ। इमां

९७ । वाचं। जुषेथां। यत्। दिवि। चक्रथुः। पयः। तेन। इमां। उप। सिंचतं। अर्वाची। सुऽ

भगे। भव। सीते। वंदामहे। त्वा। यथा। नः। सुऽफला। असंसि। इंद्रः। सीतां। नि।

गृह्णातु। तां। पूषा। अनु। यच्छतु। सा। नः। पयस्वती। दुहां। उत्तरांऽउत्तरां। स

मां। शुनं। नः। फालाः। वि। कृषंतु। भूमिं। शुनं। कीनाशाः। अभि। यंतु। वाहैः।

शुनं। पर्जन्यः। मधुना। पयःऽभिः। शुनासीरा। शुनं। अस्मासु। धत्तं।९८ समु

द्रात्। ऊर्मिः। मधुऽमान्। उत्। आरत्। उप। अंशुना। सं। अमृतऽत्वं। आन

ट्। घृतस्य। नाम। गुह्यं। यत्। अस्ति। जिह्वा। देवानां। अमृतस्य। नाभिः। वृ

यं। नाम। प्र। ब्रवाम। घृतस्य। अस्मिन्। यज्ञे। धारयाम। नमःऽभिः। उप। ब्र

९७

ह्मा । शृण्वत् । ब्रह्म । शस्यमानं । चतुःऽशृंगः । अवमीत् । गौरः । एतत् । चत्वारि । शृंगा । त्र
यः । अस्य । पादाः । द्वे इति । शीर्षे इति । सप्त । हस्तासः । अस्य । त्रिधा । बद्धः । वृषभः
। रोरवीति । महः । देवः । मर्त्यान् । आ । विवेश । त्रिधा । हितं । पणिऽभिः । गुह्यमानं ।
गवि । देवासः । घृतं । अनु । अविंदन् । इंद्रः । एकं । सूर्यः । एकं । जजान । वेनात् ।
एकं । स्वधया । निः । ततक्षुः । एताः । अर्षंति । हृद्यात् । समुद्रात् । शतऽव्रजाः ।
रिपुणा । न । अवऽचक्षे । घृतस्य । धाराः । अभि । चाकशीमि । हिरण्ययः । वेतसः ।
मध्ये । आसां । १० सम्यक् । स्रवंति । सरितः । न । धेनाः । अंतः । हृदा । मनसा ।
पूयमानाः । एते । अर्षंति । ऊर्मयः । घृतस्य । मृगाःऽइव । क्षिपणोः । ईषमाणाः ।
सिंधोःऽइव । प्रऽअध्वने । शूघनासः । वातऽप्रमियः । पतयंति । यह्वाः । घृतस्य ।

प.त्र.८
९८

धाराः। अरुषः। न। वाजी। काष्ठाः। भिंदन्। ऊर्मिऽभिः। पिन्वमानः। अभि। प्रवंत। स
मनाऽइव। योषाः। कल्याण्यः। स्मयमानासः। अग्निं। घृतस्य। धाराः। संऽइ
धः। नसंत। ताः। जुषाणः। हर्यति। जातऽवेदाः। कन्याःऽइव। वहतुं। एतवै। ऊं
इति। अंजि। अंजानाः। अभि। चाकशीमि। यत्र। सोमः। सूयते। यत्र। यज्ञः।
घृतस्य। धाराः। अभि। तत्। पवंते। अभि। अर्षत। सुऽस्तुतिं। गव्यं। आजिं।
अस्मासु। भद्रा। द्रविणानि। धत्त। इमं। यज्ञं। नयत। देवता। नः। घृतस्य। धाराः
। मधुऽमत्। पवंते। धामन्। ते। विश्वं। भुवनं। अधि। श्रितं। अंतः। समु
द्रे। हृदि। अंतः। आयुषि। अपां। अनीके। संऽइथे। यः। आऽभृतः। तं। अश्या
म। मधुऽमंतं। ते। ऊर्मिं ॥११॥ इति चतुर्थं मंडलम् ॥५॥ अनुवाकः ॥ अबोधि।

९८

अग्निः। होता। नि। ससाद। यजीयान्॥८

अग्निः। संऽइधा। जनानां। प्रति। धेनुंऽइव। आऽयतीं। उषसं। यह्वाःऽइव। प्र। वयां
। उत्ऽजिहानाः। प्र। भानवः। सिस्रते। नाकं। अच्छ। अबोधि। होता। यजथाय। दे
वान्। ऊर्ध्वः। अग्निः। सुऽमनाः। प्रातः। अस्थात्। संऽइद्धस्य। रुशत्। अदर्शि। पा
जः। महान्। देवः। तमसः। निः। अमोचि। यत्। ईं। गणस्य। रशनां। अजीगरि
ति। शुचिः। अंक्ते। शुचिऽभिः। गोभिः। अग्निः। आत्। दक्षिणा। युज्यते। वाज
ऽयंती। उत्तानां। ऊर्ध्वः। अधयत्। जुहूभिः। अग्निं। अच्छ। देवऽयतां। मनां
सि। चक्षूंषिऽइव। सूर्ये। सं। चरंति। यत्। ईं। सुवाते इति। उषसा। विरूपे इति
विऽरूपे। श्वेतः। वाजी। जायते। अग्रे। अह्नां। जनिष्ट। हि। जेन्यः। अग्रे। अह्नां। हि
तः। हितेषु। अरुषः। वनेषु। दमेऽदमे। सप्त। रत्ना। दधानः। अग्निः। होता। नि।

१.त.८
९९

असीदत्। यजीयान्। उप॒ऽस्थे॑। मा॒तुः। सु॒रभौ। ऊं॒ इति॑। लो॒के। युवा॑। क॒विः। पुरु॒निः॒ऽस्थः। ऋ॒तऽवा॑। धृ॒र्ता। कृ॒ष्टी॒नां। उ॒त। मध्ये॑। इ॒द्धः॥ १२ प्र। सु॒ऽअ॒ध्वरेषु। साधुं। अ॒ग्निं। होता॑रं। ई॒ळते। नमः॑ऽभिः। आ। यः। त॒तान॑। रोद॑सी॒ इति॑। ऋ॒तेन॑। नित्यं॑। मृ॒जं॒ति। वा॒जिनं॑। घृ॒तेन॑। मा॒र्जा॒ल्यः। मृ॒ज्य॒ते। स्वे। दमू॑नाः। क॒विऽप्र॑श॒स्तः। अति॑थिः। शि॒वः। नः॒। स॒हस्र॑ऽशृंगः। वृ॒ष॒भः। तत्ऽओ॑जाः। विश्वा॑न्। अ॒ग्ने। सहसा। प्र। असि। अ॒न्या॒न्। प्र। स॒द्यः। अ॒ग्ने। अति॑। ए॒षि। अ॒न्या॒न्। आ॒विः। य॒स्मै। चा॒रु॒ऽत॒मः। ब॒भूथ॑। ई॒ळेन्यः। व॒पु॒ष्यः। वि॒भाऽवा॑। प्रि॒यः। वि॒शां। अति॑थिः। मानु॑षीणां। तुभ्यं॑। भ॒रं॒ति। क्षि॒तयः॑। य॒विष्ठ॑। ब॒लिं। अ॒ग्ने। अंति॑तः। आ। उ॒त। दू॒रात्। आ। भं॒दिष्ठ॑स्य। सु॒ऽम॒तिं। चि॒कि॒द्धि॒। बृ॒हत्। ते॒। अ॒ग्ने॒। महि॑। श॒र्म। भ

९९

द्रं। आ। अद्य। रथं। भानुऽमः। भानुऽमंतं। अग्ने। तिष्ठ। यजतेभिः। संऽअंतं। वि
द्वान्। पथीनां। उरु। अंतरिक्षं। आ। इह। देवान्। हविःऽअद्याय। वक्षि। अवोचा
म। कवये। मेध्याय। वचः। वंदारु। वृषभाय। वृष्णे। गविष्ठिरः। नमसा। स्तोमं। अ
ग्नौ। दिविऽइव। रुक्मं। उरुऽव्यंचं। अश्रेत्॥१२॥१३॥ कुमारं। माता। युवतिः। सं
ऽउब्धं। गुहा। बिभर्ति। न। ददाति। पित्रे। अनीकं। अस्य। न। मिनत्। जनासः।
पुरः। पश्यंति। निऽहितं। अरतौ। कं। एतं। त्वं। युवते। कुमारं। पेषी। बिभर्षि। महि
षी। जजान। पूर्वीः। हि। गर्भः। शरदः। ववर्ध। अपश्यं। जातं। यत्। असूत। माता।
हिरण्यऽदंतं। शुचिऽवर्णं। आरात्। क्षेत्रात्। अपश्यं। आयुधा। मिमानं। ददानः।
अस्मै। अमृतं। विपृक्वत्। किं। मां। अनिंद्राः। कृणवन्। अनुक्थाः। क्षेत्रात्। अप

प॰ स्त॰ ८
१००

श्यं। सनुतरिति। चरंतं। सुऽमत्। यूथं। न। पुरु। शोभमानं। न। ताः। अगृभ्रन्। अ
जनिष्ट। हि। सः। पलिक्नीः। इत्। युवतयः। भवंति। के। मे। मर्यकं। वि। यवंत। गोभिः।
न। येषां। गोपाः। अरणः। चित्। आस। ये। ईं। जगृभुः। अव। ते। सृजंतु। आ। अजा
ति। पश्वः। उप। नः। चिकित्वान्। वसां। राजानं। वसतिं। जनानां। अरातयः। नि। द
धुः। मर्त्येषु। ब्रह्माणि। अत्रेः। अव। तं। सृजंतु। निंदितारः। निंद्यासः। भवंतु। १४
शुनःऽशेपं। चित्। निऽदितं। सहस्रात्। यूपात्। अमुंचः। अशमिष्ट। हि। सः। एव। अ
स्मत्। अग्ने। वि। मुमुग्धि। पाशान्। होतरिति। चिकित्वः। इह। तु। निऽसद्य। हृणी
यमानः। अप। हि। मत्। ऐयेः। प्र। मे। देवानां। व्रतऽपाः। उवाच। इंद्रः। विद्वान्। अ
नु। हि। त्वा। चचक्ष। तेन। अहं। अग्ने। अनुऽशिष्टः। आ। अगां। वि। ज्योतिषा।

१०॰

बृहता। भाति। अग्निः। आविः। विश्वानि। कृणुते। महिऽत्वा। प्र। अदेवीः। मायाः।
सहते। दुःऽएवाः। शिशीते। शृंगे इति। रक्षसे। विऽनिक्षे। उत। स्वानासः। दिवि।
संतु। अग्नेः। तिग्मऽआयुधाः। रक्षसे। हंतवै। ऊं इति। मदे। चित्। अस्य। प्र। रुजं
ति। भामाः। न। वरंते। परिऽबाधः। अदेवीः। एतं। ते। स्तोमं। तुविऽजात। विप्रः। र
थं। न। धीरः। सुऽअपाः। अतक्षं। यदि। इत्। अग्ने। प्रति। त्वं। देव। हर्यीः। स्वःऽवतीः
। अपः। एन। जयेम। तुविऽग्रीवः। वृषभः। ववृधानः। अशत्रु। अर्यः। सं। अजाति।
वेदः। इति। इमं। अग्निं। अमृताः। अवोचन्। बर्हिष्मते। मनवे। शर्म। यंसत्। हविष्मते।
मनवे। शर्म। यंसत्। सू५ त्वं। अग्ने। वरुणः। जायसे। यत्। त्वं। मित्रः। भवसि। यत्। संऽ
इद्धः। त्वे इति। विश्वे। सहसः। पुत्र। देवाः। त्वं। इंद्रः। दाशुषे। मर्त्याय। त्वं। अर्यमा। भव

१.त.८
१०१

स्मि। यत्। कनीनां। नाम। स्वधाऽव न्। गुह्यं। बिभर्षि। अंजंति। मित्रं। सुऽधितं।
न। गोभिः। यत्। दंपती। इति दंऽपती। सऽमनसा। कृणोषि। तव। श्रिये। मरुतः।
मर्जयंत। रुद्र। यत्। ते। जनिम। चारु। चित्रं। पदं। यत्। विष्णोः। उपऽमं। निऽधा
यि। तेन। पासि। गुह्यं। नाम। गोनां। तव। श्रिया। सुऽदृशः। देव। देवाः। पुरु। दधा
नाः। अमृतं। सपंत। ०। दशस्यंतः। ०। न। ०। न। काव्यैः। परः। अस्ति। स्वधाऽवः। वि
शः। च। यस्याः। अतिथिः। भवासि। सः। यज्ञेन। वनवत्। देव। मर्तान्। वयं। अ
ग्ने। वनुयाम। त्वाऽऊताः। वसुऽयवः। हविषा। बुध्यमानाः। वयं। सऽमर्ये। विद
थेषु। अह्नां। वयं। राया। सहसः। पुत्र। मर्तान्। १६ यः। नः। आगः। अभि। एनः।
भराति। अधि। इत्। अघं। अघऽशंसे। दधात। जहि। चिकित्वः। अभिऽशस्तिं। ए

१०१

तं। अग्ने। यः। नुः। मर्चयति। द्वयेन। त्वां। अस्याः। वि॒ऽउषि। देव। पूर्वे। दूतं। कृ
ण्वानाः। अयजंत। हव्यैः। संऽस्थे। यत्। अग्ने। ईयसे। रयीणां। देवः। मर्तैः। वसु
ऽभिः। इध्यमानः। अव। स्पृधि। पितरं। योधि। विद्वान्। पुत्रः। यः। ते। सहसः।
सूनो इति। ऊहे। कदा। चिकित्वः। अभि। चक्षसे। नः। अग्ने। कदा। ऋतऽचित्। या
तयासे। भूरि। नाम। वंदमानः। दधाति। पिता। वसो इति। यदि। तत्। जोषयासे।
कुवित्। देवस्य। सहसा। चकानः। सुम्नं। अग्निः। वनते। वावृधानः। त्वं। अंग। ज
रितारं। यविष्ठ। विश्वानि। अग्ने। दुःऽइता। अति। पर्षि। स्तेनाः। अदृश्रन्। रिपवः।
जनासः। अज्ञातऽकेताः। वृजिनाः। अभूवन्। इमे। यामासः। त्वद्रिक्। अभूवन्। सै
वेवे। वा। ततः। इतः। आगः। अवाचि। न। अह। अयं। अग्निः। अभिऽद्युत्तये। नः।

प॰ त॰ ८
१०२

ना। रिषत्। ववृधानः। परा। दात्। ॥१७॥ त्वां। अग्ने। वसुऽपतिं। वसूनां। अभि। प्र। मं
दे। अध्वरेषु। राजन्। त्वया। वाजं। वाजऽयंतः। जयेम। अभि। स्याम। पृत्सुतीः।
मर्त्यानां। हव्यऽवाट्। अग्निः। अजरः। पिता। नः। विऽभुः। विभाऽवा। सुऽदृशी
कः। अस्मे इति। सुऽगार्हपत्याः। सं। इषः। दिदीहि। अस्मद्र्यक्। सं। मिमीहि।
श्रवांसि। विशां। कविं। विश्पतिं। मानुषीणां। शुचिं। पावकं। घृतऽपृष्ठं। अग्निं।
नि। होतारं। विश्वऽविदं। दधिध्वे। सः। देवेषु। वनते। वार्याणि। जुषस्व। अग्ने
। इळया। सऽजोषाः। यतमानः। रश्मिऽभिः। सूर्यस्य। जुषस्व। नः। संऽइ
धं। जातऽवेदः। आ। च। देवान्। हविःऽअद्याय। वक्षि। जुष्टः। दमूनाः। अति
थिः। दुरोणे। इमं। नः। यज्ञं। उप। याहि। विद्वान्। विश्वाः। अग्ने। अभिऽयुजः। विऽ

१०२

हर्य। शत्रुऽयतां। आ। भर। भोजनानि। १८ वधेन। दस्युं। प्र। हि। चातयस्व।
वयः। कृण्वानः। तन्वे। स्वायै। पिपर्षि। यत्। सहसः। पुत्र। देवान्। सः। अग्ने। पा
हि। नृऽतम। वाजे। अस्मान्। वयं। ते। अग्ने। उक्थैः। विधेम। वयं। हव्यैः। पावक
। भद्रऽशोचे। अस्मे इति। रयिं। विश्वऽवारं। सं। इन्व। अस्मे इति। विश्वानि। द्रवि
णानि। धेहि। अस्माकं। अग्ने। अध्वरं। जुषस्व। सहसः। सूनो इति। त्रिऽसधस्थ
। हव्यं। वयं। देवेषु। सुऽकृतः। स्याम। शर्मणा। नः। त्रिऽवरूथेन। पाहि। विश्वा
नि। नः। दुःऽगहा। जातऽवेदः। सिंधुं। न। नावा। दुःऽइता। अति। पर्षि। अग्ने।
अत्रिऽवत्। नमसा। गृणानः। अस्माकं। बोधि। अविता। तनूनां। यः। त्वा। हृ
दा। कीरिणा। मन्यमानः। अमर्त्यं। मर्त्यः। जोहवीमि। जातऽवेदः। यशः। अ

प॰ त्त॰ ८ स्मासु। धेहि। प्रऽजाभिः। अग्ने। अमृतऽत्वं। अश्यां। यस्मै। त्वं। सुऽकृते। जातऽवे
१०३ दः। ऊं इति। लोकं। अग्ने। कृणवः। स्योनं। अश्विनं। सः। पुत्रिणं। वीरऽवंतं। गोऽमं
तं। रयिं। नशते। स्वस्ति। ११॥ सुऽसमिद्धाय। शोचिषे। घृतं। तीव्रं। जुहोतन। अ
ग्नये। जातऽवेदसे। नराशंसः। सुसूदति। इमं। यज्ञं। अदाभ्यः। कविः। हि। मधुऽ
हस्त्यः। ०। सुऽरथैः। रथेभिः। ऊतये। ऊर्णऽम्रदाः। वि। प्रथस्व। अभि। अर्काः।
अनूषत। भव। नः। शुभ्र। सातये। देवीः। द्वारः। वि। श्रयध्वं। सुप्रऽअयनाः।
नः। ऊतये। प्रऽप्र। यज्ञं। पृणीतन। २॥ सुप्रतीके इति सुऽप्रतीके। वयःऽवृधा
।यह्वी इति। ऋतस्य। मातरा। दोषां। उषसं। ईमहे। वातस्य। पत्मन्। ईळिता। दै १०३
व्या। होतारा। मनुषः। इमं। नः। यज्ञं। आ। गतं। ०। त्रिवः। त्वष्टः। इह। आ। गहि।

विऽभुः। पोषैं। उत। त्मना। यत्र्। ऽयज्ञे। नः। उत। अव। यत्र। वेत्थ। वनस्पते। देवा
नां। गुह्या। नामानि। तत्र। हव्यानि। गमय। स्वाहा। अग्नये। वरुणाय। स्वाहा। इंद्रा
य। मरुत्ऽभ्यः। स्वाहा। देवेभ्यः। हविः। सू१ अग्निं। तं। मन्ये। यः। वसुः। अस्तं। यं।
यंति। धेनवः। अस्तं। अर्वंतः। आशवः। अस्तं। नित्यासः। वाजिनः। इषं। स्तोतृऽ
भ्यः। आ। भर। सः। अग्निः। यः। वसुः। गृणे। सं। यं। आऽयंति। धेनवः। सं। अर्वंतः।
रघुऽद्रुवः। सं। सुऽजातासः। सूरयः। ० अग्निः। हि। वाजिनं। विशे। ददाति। विश्वऽ
चर्षणिः। अग्निः। राये। स्वाऽआभुवं। सः। प्रीतः। याति। वार्यं। ० आ। ते। अग्ने।
इधीमहि। द्युऽमंतं। देव। अजरं। यत्। ह। स्या। ते। पनीयसी। संऽइत्। दीदयति।
द्यवि। ० ऋचा। हविः। शुक्रस्य। शोचिषः। पते। सुऽचंद्र। दस्म। विश्पते। हव्यऽवा

द्र। तुभ्यं। हूयते। ०। २२ प्रोइति। त्ये। अग्नयः। अग्निषु। विश्वं। पुष्यंति। वार्यम्।
ते। हिन्विरे। ते। इन्विरे। ते। [illegible] इषण्यंति। आनुषक्। ०। नरः। त्ये। अग्ने।
अर्चयः। महि। व्राधंत। वाजिनः। ये। पत्वेभिः। शफानां। व्रजा। भुरंत। गोनां।
। ०। नवाः। नः। अग्ने। आ। भर। स्तोतृऽभ्यः। सुऽक्षितीः। इषः। ते। स्याम। ये। आ
नृचुः। त्वाऽदूतासः। दमेऽदमे। ०। उभेइति। सुऽचंद्र। सर्पिषः। दर्वीइति। श्रीणीषे
। आसनि। उतो इति। नः। उत्। पुपूर्याः। उक्थेषु। शवसः। पते। ०। एव। अग्निं। अजु
र्यमुः। गीःऽभिः। यज्ञेभिः। आनुषक्। दधत्। अस्मेइति। सुऽवीर्यं। उत। त्यत्। आशु
ऽअश्व्यम्। ०। स२३ सखायः। सं। वः। सम्यंचं। इषं। स्तोमं। च। अग्नये। वर्षिष्ठाय। क्षि
तीनां। ऊर्जः। नप्त्रे। सहस्वते। कुत्र। चित्। यस्य। संऽऋतौ। रण्वाः। नरः। नृऽस

दने। अर्हंत ः। चित्। यं। दुधते। सं॒ऽजनयंति। जंतवः। सं। यत्। इवः। वना। मदे। सं।
हव्या। मानुषाणां। उत। धूमस्य। शवसा। ऋतस्य। रश्मिं। आ। ददे। सः। स्म। कृ
णोति। केतुं। आ। नक्तं। चित्। दूरे। आ। सते। पावकः। यत्। वनस्पतीन्। प्र। स्म
। मिनाति। अजरः। अव। स्म। यस्य। वेषणे। स्वेदं। पथिषु। जुह्वति। अभि। ईं। अह।
स्वऽजेन्यं। भूम। पृष्ठाऽइव। रुरुहुः। २४ यं। मर्त्यः। पुरुऽस्पृहं। विदत्। विश्वस्य। धाय
से। प्र। स्वादनं। पितूनां। अस्तऽतातिं। चित्। आयवे। सः। हि। स्म। धन्व। आऽक्षितं। दा
ता। न। दाति। आ। पशुः। हिरिऽश्मश्रुः। शुचिऽदन्। ऋभुः। अनिभृष्टऽतविषिः। शुचिः।
स्म। यस्मै। अत्रिऽवत्। प्र। स्वधितीःऽइव। रीयते। सुऽसूः। असूत। माता। क्राणा
। यत्। आनशे। भगं। आ। यः। ते। सर्पिःऽआसुते। अग्ने। शं। अस्ति। धायसे।

५.त.८
१०५

आ। एषु। द्युम्नं। उत। श्रवः। आ। चित्तं। मर्त्येषु। धाः। इति। चित्। मन्युं। अध्रिजः। त्वा
ऽदातं। आ। पशुं। ददे। आत्। अग्ने। अपृणतः। अत्रिः। सासह्यात्। दस्यून्। इषः।
सासह्यात्। नॄन्। ॥२५॥ त्वां। अग्ने। ऋतऽयवः। सं। ईधिरे। प्रत्नं। प्रत्नासः। ऊ
तये। सहःऽकृत। पुरुऽचंद्रं। यजतं। विश्वऽधायसं। दमूनसं। गृहऽपतिं। व
रेण्यं। त्वां। अग्ने। अतिथिं। पूर्व्यं। विशः। शोचिःऽकेशं। गृहऽपतिं। नि। से
दिरे। बृहत्ऽकेतुं। पुरुऽरूपं। धनऽस्पृतं। सुऽशर्माणं। सुऽअवसं। जरत्
ऽविषम्। त्वां। अग्ने। मानुषीः। ईळते। विशः। होत्राऽविदं। विविचिं। रत्नऽ
धातमं। गुहा। संतं। सुऽभग। विश्वऽदर्शतं। तुविऽस्वनसं। सुऽयजं। घृ
तऽश्रियं। त्वां। अग्ने। धर्णसिं। विश्वधा। वयं। गीःऽभिः। गृणंतः। नमसा।

१०५

इर्ये। से दिम। सः। नः। जुषस्व। सं ऽ इधानः। अंगिरः। देवः। मर्तस्य। यशसा। सु
दीति ऽ भिः। त्वं। अग्ने। पुरु ऽ रूपः। विशः ऽ विशः। वयः। दधासि। प्रत्न ऽ था। पुरु
स्तुत। पुरूणि। अन्ना। सहसा। वि। राजसि। त्विषिः। सा। ते। तित्विषाणस्य। न
। आ ऽ धृषे। त्वां। अग्ने। सं ऽ इधानं। यविष्ठ्य। देवाः। दूतं। चक्रिरे। हव्य ऽ वाह
नं। उरु ऽ ज्रयसं। घृत ऽ योनिं। आ ऽ हुतं। त्वेषं। चक्षुः। दधिरे। चोदयत् ऽ म
ति। त्वां। अग्ने। प्र ऽ दिवः। आ ऽ हुतं। घृतैः। सुम्न ऽ यवः। सु ऽ समिधा। सं।
ईधिरे। सः। वृधानः। ओषधीभिः। उक्षितः। अभि। ज्रयांसि। पार्थिवा। वि।
तिष्ठसे। २६॥ ॥ इति तृतीयाष्टके अष्टमोध्यायः॥ ॥ संवत् १८५१ का
र्त्तिकशुक्ल ७ बुधवासरे ॥ ॥ ज्योतिषी इत्युपनाम्ना जिवनरामेन लिखितं॥ ॥

[OrderDescription]
,CREATED=10.07.20 11:28
,TRANSFERRED=2020/07/10 at 11:50:44
,PAGES=213
,TYPE=STD
,NAME=S0003290
,Book Name=M-2661-TRIGVED SANHITA
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF

FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF

FILE20=00000020.TIF
,FILE21=00000021.TIF
,FILE22=00000022.TIF
,FILE23=00000023.TIF
,FILE24=00000024.TIF
,FILE25=00000025.TIF
,FILE26=00000026.TIF
,FILE27=00000027.TIF
,FILE28=00000028.TIF
,FILE29=00000029.TIF
,FILE30=00000030.TIF
,FILE31=00000031.TIF
,FILE32=00000032.TIF
,FILE33=00000033.TIF

FILE34=00000034.TIF
,FILE35=00000035.TIF
,FILE36=00000036.TIF
,FILE37=00000037.TIF
,FILE38=00000038.TIF
,FILE39=00000039.TIF
,FILE40=00000040.TIF
,FILE41=00000041.TIF
,FILE42=00000042.TIF
,FILE43=00000043.TIF
,FILE44=00000044.TIF
,FILE45=00000045.TIF
,FILE46=00000046.TIF
,FILE47=00000047.TIF

FILE48=00000048.TIF
,FILE49=00000049.TIF
,FILE50=00000050.TIF
,FILE51=00000051.TIF
,FILE52=00000052.TIF
,FILE53=00000053.TIF
,FILE54=00000054.TIF
,FILE55=00000055.TIF
,FILE56=00000056.TIF
,FILE57=00000057.TIF
,FILE58=00000058.TIF
,FILE59=00000059.TIF
,FILE60=00000060.TIF
,FILE61=00000061.TIF

FILE62=00000062.TIF
,FILE63=00000063.TIF
,FILE64=00000064.TIF
,FILE65=00000065.TIF
,FILE66=00000066.TIF
,FILE67=00000067.TIF
,FILE68=00000068.TIF
,FILE69=00000069.TIF
,FILE70=00000070.TIF
,FILE71=00000071.TIF
,FILE72=00000072.TIF
,FILE73=00000073.TIF
,FILE74=00000074.TIF
,FILE75=00000075.TIF

FILE76=00000076.TIF
,FILE77=00000077.TIF
,FILE78=00000078.TIF
,FILE79=00000079.TIF
,FILE80=00000080.TIF
,FILE81=00000081.TIF
,FILE82=00000082.TIF
,FILE83=00000083.TIF
,FILE84=00000084.TIF
,FILE85=00000085.TIF
,FILE86=00000086.TIF
,FILE87=00000087.TIF
,FILE88=00000088.TIF
,FILE89=00000089.TIF

FILE90=00000090.TIF
,FILE91=00000091.TIF
,FILE92=00000092.TIF
,FILE93=00000093.TIF
,FILE94=00000094.TIF
,FILE95=00000095.TIF
,FILE96=00000096.TIF
,FILE97=00000097.TIF
,FILE98=00000098.TIF
,FILE99=00000099.TIF
,FILE100=00000100.TIF
,FILE101=00000101.TIF
,FILE102=00000102.TIF
,FILE103=00000103.TIF

FILE104=00000104.TIF
,FILE105=00000105.TIF
,FILE106=00000106.TIF
,FILE107=00000107.TIF
,FILE108=00000108.TIF
,FILE109=00000109.TIF
,FILE110=00000110.TIF
,FILE111=00000111.TIF
,FILE112=00000112.TIF
,FILE113=00000113.TIF
,FILE114=00000114.TIF
,FILE115=00000115.TIF
,FILE116=00000116.TIF
,FILE117=00000117.TIF

FILE118=00000118.TIF
,FILE119=00000119.TIF
,FILE120=00000120.TIF
,FILE121=00000121.TIF
,FILE122=00000122.TIF
,FILE123=00000123.TIF
,FILE124=00000124.TIF
,FILE125=00000125.TIF
,FILE126=00000126.TIF
,FILE127=00000127.TIF
,FILE128=00000128.TIF
,FILE129=00000129.TIF
,FILE130=00000130.TIF
,FILE131=00000131.TIF

FILE132=00000132.TIF
,FILE133=00000133.TIF
,FILE134=00000134.TIF
,FILE135=00000135.TIF
,FILE136=00000136.TIF
,FILE137=00000137.TIF
,FILE138=00000138.TIF
,FILE139=00000139.TIF
,FILE140=00000140.TIF
,FILE141=00000141.TIF
,FILE142=00000142.TIF
,FILE143=00000143.TIF
,FILE144=00000144.TIF
,FILE145=00000145.TIF

FILE146=00000146.TIF
,FILE147=00000147.TIF
,FILE148=00000148.TIF
,FILE149=00000149.TIF
,FILE150=00000150.TIF
,FILE151=00000151.TIF
,FILE152=00000152.TIF
,FILE153=00000153.TIF
,FILE154=00000154.TIF
,FILE155=00000155.TIF
,FILE156=00000156.TIF
,FILE157=00000157.TIF
,FILE158=00000158.TIF
,FILE159=00000159.TIF

FILE160=00000160.TIF
,FILE161=00000161.TIF
,FILE162=00000162.TIF
,FILE163=00000163.TIF
,FILE164=00000164.TIF
,FILE165=00000165.TIF
,FILE166=00000166.TIF
,FILE167=00000167.TIF
,FILE168=00000168.TIF
,FILE169=00000169.TIF
,FILE170=00000170.TIF
,FILE171=00000171.TIF
,FILE172=00000172.TIF
,FILE173=00000173.TIF

FILE174=00000174.TIF
,FILE175=00000175.TIF
,FILE176=00000176.TIF
,FILE177=00000177.TIF
,FILE178=00000178.TIF
,FILE179=00000179.TIF
,FILE180=00000180.TIF
,FILE181=00000181.TIF
,FILE182=00000182.TIF
,FILE183=00000183.TIF
,FILE184=00000184.TIF
,FILE185=00000185.TIF
,FILE186=00000186.TIF
,FILE187=00000187.TIF

FILE188=00000188.TIF
,FILE189=00000189.TIF
,FILE190=00000190.TIF
,FILE191=00000191.TIF
,FILE192=00000192.TIF
,FILE193=00000193.TIF
,FILE194=00000194.TIF
,FILE195=00000195.TIF
,FILE196=00000196.TIF
,FILE197=00000197.TIF
,FILE198=00000198.TIF
,FILE199=00000199.TIF
,FILE200=00000200.TIF
,FILE201=00000201.TIF

FILE202=00000202.TIF
,FILE203=00000203.TIF
,FILE204=00000204.TIF
,FILE205=00000205.TIF
,FILE206=00000206.TIF
,FILE207=00000207.TIF
,FILE208=00000208.TIF
,FILE209=00000209.TIF
,FILE210=00000210.TIF
,FILE211=00000211.TIF
,FILE212=00000212.TIF
,FILE213=00000213.TIF
,